

LEGESVERORDENING 2017

De raad van de gemeente Apeldoorn;

gelezen het voorstel van het college d.d. 25 oktober 2016, nummer: 2016/003081;

gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet en de artikelen 2, tweede lid, en 7 van de Paspoortwet;

BESLUIT:

vast te stellen de navolgende Verordening op de heffing en de invordering van leges 2017.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. dag: de periode van 00.00 tot 24.00 uur, waarbij een gedeelte van een dag als een hele dag wordt aangemerkt;
- b. week: een kalenderweek;
- c. maand: een kalendermaand;
- d. jaar: een kalenderjaar.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam 'leges' worden rechten geheven voor:

- a. het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten;
- b. het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een Nederlandse Identiteitskaart of een reisdocument.
- c. de bepalingen over de Nederlandse identiteitskaart zijn van overeenkomstige toepassing voor personen jonger dan 18 jaar;

een en ander zoals genoemd in deze verordening en in de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 3 Belastingplicht

Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst, de Nederlandse identiteitskaart of het reisdocument dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend of de handelingen zijn verricht.

Artikel 4 Vrijstellingen

Leges worden niet geheven voor:

- a. diensten waarvan de kosten krachtens afdeling 6.4 van de Wet ruimtelijke ordening (grondexploitatie) zijn of worden verhaald;
- b. diensten met betrekking tot een aanvraag of verlening of gehele of gedeeltelijke intrekking van een omgevingsvergunning of wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning, voor zover die aanvraag betrekking heeft op een activiteit met betrekking tot een inrichting als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- c. het in behandeling nemen van aanvragen van verklaringen omtrent inkomen en vermogen;
- d.
 1. 1.stukken en diensten, welke ter voldoening aan wettelijke of administratieve voorschriften kosteloos moeten worden afgegeven of verricht;
 2. 2.stukken en diensten, welke reeds uit andere hoofde tot enige betaling aan de gemeente aanleiding geven en voorzover zij in de tarieventabel niet met name zijn genoemd;
- e. het vervaardigen van situatietekeningen bij een aanvraag om een bouwvergunning als bedoeld van de bij deze verordening behorende tabel onder hoofdstuk 5, ten behoeve van rijks, provinciale of gemeentelijke diensten en/of bedrijven, dan wel ten behoeve van gemeenschappelijke regelingen;
- f. de nasporingen in de bij het archief berustende stukken, indien deze uitsluitend strekken ten behoeve van een wetenschappelijk doel;
- g. de in de tarieventabel onder hoofdstuk 2 genoemde tarieven, indien de aanvrager tot een territoriale belangenbehartigingsorganisatie behoort of tot een raads- of steunfractie met een maximum van 3 abonnementen;
- h. het in behandeling nemen van een aanvraag voor het plaatsen van kramen op de openbare weg door instellingen, die een politiek, en/of godsdienstig, en/of wereldbeschouwend, en/of sociaal, en/of educatief, en/of enig ander ideëel doel uitdragen, voor zover geen sprake is van een directe of indirecte commerciële activiteit;

Artikel 5 Maatstaven van heffing en tarieven

1. De leges worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel, met inachtneming van het overigens in dit artikel bepaalde.
2. Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het nemen van een projectuitvoeringsbesluit als bedoeld in artikel 2.10 van de Crisis- en herstelwet bedraagt het tarief de som van de bedragen die op grond van deze verordening verschuldigd zouden zijn voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verkrijgen van een vergunning, ontheffing, vrijstelling of enig ander besluit in het kader van de ontwikkeling en verwezenlijking van het project, voor zover het projectuitvoeringsbesluit strekt ter vervanging van deze besluiten, zoals bedoeld in artikel 2.10, derde lid, van de Crisis- en herstelwet.
3. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid gerekend.

Artikel 6 Wijze van heffing

De leges worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota of andere schriftuur. Het gevorderde bedrag wordt mondeling, dan wel door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving aan de belastingschuldige bekendgemaakt.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving bedoeld in artikel 6:
 - a. mondeling wordt gedaan, op het moment van het doen van de kennisgeving;
 - b. schriftelijk wordt gedaan, op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen veertien dagen na de dagtekening van de kennisgeving.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Vermindering of teruggaaf

Gehele of gedeeltelijke vermindering of teruggaaf van leges voor een in de bij deze verordening behorende tarieventabel omschreven dienst wordt verleend op een aanvraag als bedoeld in artikel 242 van de Gemeentewet en overeenkomstig een met betrekking tot die dienst in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel opgenomen bepaling.

Artikel 9 Overdracht van bevoegdheden

Het college is bevoegd tot het wijzigen van deze verordening, indien de wijzigingen:

- a. van zuiver redactionele aard zijn;
- b. een gevolg zijn van nieuwe of gewijzigde rijksregelgeving die in werking treedt binnen drie maanden na de officiële bekendmaking van de inwerkingtreding ervan in het Staatsblad of de Staatscourant en het de volgende hoofdstukken of onderdelen van titel 1 van de tarieventabel betreft:
 1. onderdeel 1.1.5 (akten burgerlijke stand)
 2. hoofdstuk 2 (reisdocumenten)
 3. hoofdstuk 3 (rijbewijzen)
 4. onderdeel 1.4.2 (papieren verstrekkingen uit de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens)
 5. hoofdstuk 6 (verstrekkingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens)
 6. onderdeel 1.9.1 (verklaring omtrent het gedrag)
 7. hoofdstuk 16 (kansspelen)

een en ander voor zover met deze wijzigingen niet reeds bij het vaststellen of latere wijziging van deze verordening bij raadsbesluit rekening is gehouden.

Artikel 10 Nadere regels door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Tribuut belastingsamenwerking kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de leges.

Artikel 11 Inwerkingtreding, overgangsbepaling en citeertitel

1. De Legesverordening 2016, vastgesteld op 26 november 2015, wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan;
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de tweede dag na die van de bekendmaking;
3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2017;
4. Deze verordening wordt aangehaald als 'Legesverordening 2017'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering d.d. 10 november 2016

De raad voornoemd,

dhr. A. Oudbier
raadsgriffier

drs. J.C.G.M. Berends MPA
voorzitter

Tariefentabel leges 2017

De raad van de gemeente Apeldoorn;

gelezen het voorstel van het college d.d. 25 oktober 2016, nr. 2016/003081;

gelet op de artikel 2 van de Legesverordening 2017;

BESLUIT:

vast te stellen de navolgende Tariefentabel, behorende bij de legesverordening 2017

Indeling tariefentabel

Titel 1 **Algemene dienstverlening**

Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Gemeentelijke basisregistratie personen
Hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiezersregister
Hoofdstuk 6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken
Hoofdstuk 8	Vastgoed informatie
Hoofdstuk 9	Overige publiekzaken
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief
Hoofdstuk 11	Huisvestingswet
Hoofdstuk 12	Leegstandwet
Hoofdstuk 13	Gemeentegarantie
Hoofdstuk 14	Marktstandplaatsen
Hoofdstuk 15	Winkeltijdenwet
Hoofdstuk 16	Kansspelen
Hoofdstuk 17	(vervallen)
Hoofdstuk 18	Telecommunicatie
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer
Hoofdstuk 20	Diversen

Titel 2 **Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning**

Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen
Hoofdstuk 2	Vooroverleg
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning
Hoofdstuk 4	Vermindering
Hoofdstuk 5	Teruggaaf
Hoofdstuk 6	Intrekking omgevingsvergunning
Hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijziging zonder activiteiten
Hoofdstuk 9	Slopmelding
Hoofdstuk 10	In deze titel niet benoemde beschikking

Titel 3 **Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn**

Hoofdstuk 1	Horeca
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten
Hoofdstuk 3	Prostitutiebedrijven
Hoofdstuk 4	Splitsingsvergunning woonruimte
Hoofdstuk 5	Leefmilieuverordening
Hoofdstuk 6	Brandveiligheidsverordening
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking

Titel 1 Algemene dienstverlening	
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	
<u>Huwelijksvoltrekking/partnerregistratie</u>	
1.1.1	Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk of registratie van een partnerschap:
1.1.1.1	op maandag t/m donderdag van 09.00 t/m 11.00 uur € 214,80
1.1.1.2	op maandag t/m donderdag van 12.00 t/m 16.00 uur en op vrijdag van 09.00 t/m 11.00 uur € 308,95
1.1.1.3	op dinsdag om 08.30 en 09.00 uur in de trouwkamer van het Stadhuis € 0,00
1.1.1.4	vrijdag van 12.15 t/m 16.00 uur € 464,75
1.1.1.5	buiten de in 1.1.1.1 t/m 1.1.1.4 aangegeven tijdstippen op
1.1.1.5.1	maandag t/m donderdag € 368,90
1.1.1.5.2	vrijdag € 525,50
1.1.1.5.3	zaterdag € 682,10
1.1.1.6	Voor de voltrekking van een huwelijk op een andere locatie dan het Raadhuis/Stadhuis geldt een toeslag van: € 0,00
1.1.1.7	Voor het benoemen van Buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand, niet zijnde Buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand benoemd door de gemeente Apeldoorn, wordt een bedrag in rekening gebracht van € 108,65
<u>Trouwboekje</u>	
1.1.2	Het tarief bedraagt voor:
1.1.2.1	het verstrekken van een trouwboekje € 16,05
1.1.2.2	het verstrekken van een trouwboekje in een leren omslag € 32,15
<u>Getuigen</u>	
1.1.3	Het tarief bedraagt voor het van gemeentewege beschikbaar stellen van getuigen, per getuige € 12,90
1.1.4	Het tarief bedraagt voor het op aanvraag instellen van een onderzoek in de bij de afdeling Burgerzaken berustende registers van de burgerlijke stand, per inlichting € 5,10
<u>Uittreksel/afschrift</u>	
1.1.5	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een uittreksel/afschrift van de Burgerlijke Stand of het verstrekken van een verklaring van huwelijkstoestemming is conform de tarieven zoals deze zijn bepaald in het Legesbesluit Burgerlijke Stand.
Bij de vaststelling van deze tarieven tabel bedraagt:	
1.1.5.1	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een uittreksel/afschrift van de Burgerlijke Stand conform het legesbesluit Burgerlijke Stand € 12,90
1.1.5.2	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een verklaring van huwelijkstoestemming conform de onder c genoemde stukken van het Legesbesluit Burgerlijke Stand € 22,90
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	
Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag betreffende reisdocumenten en identiteitskaarten is conform het maximumtarief zoals dit door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is vastgesteld.	
Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:	
1.2	van een nationaal paspoort:
1.2.1	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is € 64,76
1.2.1.1	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt € 51,46
1.2.2	van een nationaal paspoort, een groter aantal bladzijden bevattende dan een nationaal paspoort als bedoeld in subonderdeel 1.2.1 (zakenpaspoort):
1.2.2.1	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is € 64,76
1.2.2.2	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt € 51,46
1.2.3	van een reisdocument voor een persoon die op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander wordt behandeld (faciliteitenpaspoort):
1.2.3.1	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is € 64,76
1.2.3.2	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt € 51,46
1.2.4	van een reisdocument voor vluchtelingen of een reisdocument voor vreemdelingen € 51,46

1.2.5	van een Nederlandse identiteitskaart:		
1.2.5.1	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	€	50,66
1.2.5.2	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	€	28,63
1.2.6	voor een spoedlevering van de in de onderdelen 1.2.1 tot en met 1.2.5 genoemde documenten, de in die onderdelen genoemde leges vermeerderd met een bedrag van	€	47,55
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen			
1.3.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.3.1.1	tot het afgeven, vernieuwen of omwisselen van een rijbewijs	€	38,99
1.3.1.2	tot het vernieuwen van een rijbewijs voor 75-jarigen en ouder en voor aanvragers in het bezit van een medische indicatie waarvoor de geldigheidsduur wordt beperkt	€	35,80
1.3.2	Het tarief als bedoeld in de onderdelen 1.3.1 en 1.3.2 wordt, indien aan de aanvrager reeds eerder een rijbewijs werd verstrekt, welk document bij de aanvraag - anders dan door overmacht - niet compleet kan worden overgelegd, verhoogd met:	€	23,85
1.3.3	De tarieven genoemd in de onderdelen 1.3.1.1 en 1.3.1.2 worden bij een spoedaanvraag verhoogd met een bedrag van:	€	34,10
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen (BRP)			
1.4.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk, met uitzondering van de onderdelen 1.4.3 en 1.4.4, wordt onder één verstrekking verstaan één of meer gegevens over één persoon waarvoor de basisregistratie personen moet worden geraadpleegd.		
1.4.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.4.2.1	tot het verstrekken van een uittreksel voor een persoon		
1.4.2.1.1	indien digitaal aangevraagd	€	8,30
1.4.2.1.2	indien afgenomen aan de balie of schriftelijk aangevraagd	€	13,45
1.4.2.2	tot het verstrekken van een uittreksel voor meerdere personen		
1.4.2.2.1	indien digitaal aangevraagd	€	10,00
1.4.2.2.2	indien afgenomen aan de balie of schriftelijk aangevraagd	€	15,15
1.4.2.3	tot het verstrekken van gegevens per verstrekking	€	8,30
1.4.2.4	tot het verstrekken van gegevens aan instellingen c.q. organisaties met een godsdienstig, geestelijk, wereldbeschouwelijk, sociaal of weldadig doel dan wel voor zover geen sprake is van een directe of indirecte commerciële activiteit, per verstrekking	€	1,60
1.4.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.4.3.1	om een selectie van personen uit het geautomatiseerde BRP-bestand per standaardselectie	€	874,70
1.4.3.1.1	vermeerderd per aantal te selecteren personen van:		
	1 t/m 500 met	€	67,50
	501 t/m 1.000 met	€	135,05
	1.001 t/m 1.500 met	€	202,60
	1.501 t/m 2.000 met	€	270,15
	2.001 t/m 2.500 met	€	337,65
	2.501 t/m 3.000 met	€	405,25
	3.001 t/m 3.500 met	€	472,75
	3.501 t/m 4.000 met	€	540,30
	4.001 t/m 5.000 met	€	607,80
	5.001 t/m 155.000 met	€	675,30
1.4.3.1.2	vermeerderd met:		
	indien afgedrukt op etiketten per 50 stuks	€	6,75
	indien de selecties verstrekt worden op CD	€	23,45
1.4.4	Het tarief bedraagt voor het op verzoek doornemen van de BRP voor ieder daaraan besteed kwartier	€	9,25
1.4.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van bijzondere inlichtingen onafhankelijk van het resultaat, die worden verstrekt over niet met naam of adres aangeduide personen of groepen van personen, waarvoor de BRP moet worden doorlopen, voor ieder daaraan besteed kwartier	€	9,25
1.4.6	Het tarief bedraagt voor inzage door middel van een afschrift van de eigen BRP-persoonslijst	€	6,80
Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister			
	niet van toepassing		

Hoofdstuk 6 Verstrekkingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens			
	niet van toepassing		
Hoofdstuk 7 Bestuursstukken			
	niet van toepassing		
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie			
1.8.1	(vervallen)		
1.8.2	(vervallen)		
1.8.3	(vervallen)		
1.8.4	<u>Uitzetten rooilijnen en peilhoogten</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot uitzetten van een rooilijn en/of de peilhoogte		
1.8.4.1	voor de bouw van een woning per woning	€	143,85
1.8.4.2	voor de bouw van elk ander bouwwerk als bedoeld in 1.8.4.1	€	253,85
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken			
1.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.9.1	tot het verkrijgen van een verklaring omtrent het gedrag	€	41,35
1.9.2	tot het verkrijgen van een bewijs van in leven zijn	€	12,80
1.9.3	tot het verkrijgen van een legalisatie van een handtekening of het waarmerken van een diploma	€	9,15
1.9.4	tot het verstrekken van een bewijs van Nederlanderschap	€	8,35
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief			
1.10.1	Het tarief bedraagt voor het op verzoek doen van naspeuringen in de in het gemeentearchief berustende stukken, ongeacht het resultaat	€	16,40
1.10.2	vermeerderd met het bedrag voor gemaakte fotokopieën Onverminderd het bepaalde in 1.10.1 bedraagt het tarief ter zake van het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van:		
1.10.2.1	een als afschrift gewaarmerkte kopie uit de burgerlijke stand/DTB's van een in het gemeentearchief berustende authentieke akte	€	8,00
1.10.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een fotokopie van archiefbescheiden per pagina:		
1.10.3.1	gemaakt door medewerker CODA met een formaat A4 of folio	€	0,40
1.10.3.2	gemaakt door medewerker CODA met een formaat A3	€	0,70
1.10.3.3	zelfbediening A4 (boeken uit kenniscentrum)	€	0,15
1.10.3.4	zelfbediening A3	€	0,30
1.10.3.5	gemaakt met een reader-printer formaat A2 (inclusief handelingskosten)	€	5,15
1.10.3.6	gemaakt met een reader-printer formaat A4	€	1,20
1.10.3.7	gemaakt met een reader-printer formaat A3	€	1,55
1.10.4	Het tarief voor het in behandeling nemen van een opdracht tot het leveren van foto's bedraagt		
1.10.4.1	bij een formaat van 10x15 cm (fotopapier)	€	12,70
1.10.4.2	bij een formaat van 13x18 cm (fotopapier)	€	13,30
1.10.4.3	bij een formaat van 15x20 cm (fotopapier)	€	13,80
1.10.4.4	op 80 grams papier kleur bij een formaat van A4	€	3,04
1.10.4.5	op 80 grams papier kleur bij een formaat van A3	€	4,34
1.10.4.6	op 160 grams papier kleur bij een formaat van A4	€	4,89
1.10.4.7	op 160 grams papier kleur bij een formaat van A3	€	6,14
1.10.4.8	voor het digitaliseren van een foto voor privé-gebruik (tot 300dpi)	€	5,00
1.10.4.9	voor het digitaliseren van een foto voor privé-gebruik (foto wordt opnieuw gescand / 300 dpi of meer)	€	15,00

1.10.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een exemplaar van archiefbescheiden behorende bij een bouw- en/of omgevingsvergunning: als fotokopie bij een formaat van:		
1.10.5.1	A4	€	1,20
1.10.5.2	A3	€	1,55
1.10.5.3	A2	€	9,70
1.10.5.4	A1	€	13,80
1.10.5.5	A0	€	17,90
	De prijzen voor de formaten A2 en A0 worden vermeerderd met € 0,50 per 10 cm lengte kopie, gerekend vanaf het startbedrag.		
	Voor het verzenden van kopieën van archiefbescheiden en bouwtekeningen wordt een bedrag van € 10,80 in rekening gebracht.		
	als gedigitaliseerd exemplaar op USB van de klant of te verzenden via internet (wettransfer) bij een formaat van:		
1.10.5.6	een tekening (digitaal), ongeacht het formaat	€	18,45
1.10.5.7	A4 (digitaal)	€	1,20
1.10.5.8	A3 (digitaal)	€	1,55
1.10.6	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een afdruk internet bedraagt per afdruk		
1.10.6.1	zwart/wit	€	0,15
1.10.6.2	kleur	€	0,30
Hoofdstuk 11 Huisvestingswet			
	<u>Omzettingsvergunning</u>		
1.11.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een omzettingsvergunning, als bedoeld in artikel 5.47 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€	440,00
1.11.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlengen van een omzettingsvergunning, als bedoeld in artikel 5.47 van de Algemene Plaatselijke Verordening	€	345,00
1.11.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het op naam van een andere rechthebbende overschrijven van een eerder verleende omzettingsvergunning	€	50,00
1.11.4	Indien na het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning, als bedoeld in 1.11.1 en 1.11.2 deze aanvraag wordt ingetrokken, voordat de vergunning wordt verleend, bestaat aanspraak op teruggaaf van 75% van de geheven leges		
Hoofdstuk 12 Leegstandwet			
1.12.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.12.1.1	tot het verkrijgen van een vergunning tot tijdelijke verhuur van leegstaande woonruimte als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Leegstandwet	€	88,50
1.12.1.2	tot verlenging van een vergunning tot tijdelijke verhuur van woonruimte als bedoeld in artikel 15, vierde lid, van de Leegstandwet	€	44,45
Hoofdstuk 13 Gemeentegarantie			
	niet van toepassing		
Hoofdstuk 14 (Markt)standplaatsen			
	<u>Commerciële standplaatsvergunning</u>		
1.14.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot een vergunning op grond van artikel 5.18 van de Algemene plaatselijke verordening 2014:		
1.14.1.1	voor het innemen van een standplaats voor onbepaalde tijd op gemeentegrond	€	503,80
1.14.1.2	voor het innemen van een standplaats voor onbepaalde tijd op particuliere grond	€	335,85
1.14.1.3	voor het innemen van een standplaats voor één of meer (aaneensluitende) dagen op gemeente- of particuliere grond	€	83,95
1.14.1.4	Indien voor de aanvraag bedoeld in artikel 1.14.1.1 en 1.14.1.2 de vereenvoudigde procedure kan worden gevolgd, bedraagt het tarief	€	125,95

1.14.1.5	Indien na ontvangst van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 1.14.1.1 en 1.14.1.2 deze aanvraag wordt ingetrokken voordat de vergunning wordt verleend, bestaat aanspraak op teruggaaf van 75% van de geheven leges van de betreffende activiteit.		
	<u>Wachttijst markten</u>		
1.14.2.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een eerste aanvraag voor plaatsing op de wachtlijst voor een vaste marktstandplaats, per markt	€	29,05
1.14.2.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een herhalingsverzoek tot handhaving op de wachtlijst voor een vaste marktstandplaats, per markt	€	17,35
Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet			
1.15.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van:		
1.15.1.1	een ontheffing als bedoeld in de Winkeltijdenwet of een besluit op grond van de Winkeltijdenverordening	€	125,95
1.15.1.2	een ontheffing als bedoeld in de Winkeltijdenwet of een besluit op grond van de Winkeltijdenverordening voor een geheel kalenderjaar	€	629,75
1.15.1.3	toestemming om een in de artikel 1.15.1.2 bedoelde ontheffing over te dragen aan een ander	€	84,05
1.15.1.4	Het tarief bedraagt voor het wijzigen van een in de artikelen 1.15.1.1 en 1.15.1.2 bedoelde ontheffing	€	84,05
Hoofdstuk 16 Kansspelen			
	<u>Aanwezigheidsvergunning</u>		
1.16.1	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een aanwezigheidsvergunning als bedoeld in artikel 30b van de Wet op de kansspelen bedraagt:		
1.16.1.1	voor een periode van twaalf maanden voor één kansspelautomaat	€	56,50
1.16.1.2	voor een periode van twaalf maanden voor twee of meer kansspelautomaten, voor de eerste kansspelautomaat	€	56,50
	en voor iedere volgende kansspelautomaat	€	22,50
1.16.1.3	voor één kansspelautomaat, welke vergunning geldt voor onbepaalde tijd	€	226,50
1.16.1.4	voor twee of meer kansspelautomaten, welke vergunning geldt voor onbepaalde tijd, voor de eerste kansspelautomaat	€	226,50
	en voor iedere volgende kansspelautomaat	€	90,50
1.16.2	Vangt de belastingplicht aan gedurende het kalenderjaar, dan worden de leges geheven over zoveel twaalfde gedeelten van het voor dat jaar verschuldigde bedrag. Een gedeelte van een kalendermaand wordt gerekend voor een volle		
	<u>Loterij vergunning</u>		
1.16.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de kansspelen	€	58,80
	<u>Exploitatieve vergunning</u>		
1.16.4	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een exploitatievergunning voor een speelhal, als bedoeld in art 2: 40A van de Algemene plaatselijke verordening 2014, bedraagt	€	1.427,50
1.16.5	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een exploitatievergunning voor een speelgelegenheid, als bedoeld in art 2: 39 van de Algemene plaatselijke verordening 2014, bedraagt	€	2.099,20
1.16.6	Indien voor de aanvraag bedoeld in artikel 1.16.4 en 1.16.5 de vereenvoudigde procedure kan worden gevolgd, bedraagt het tarief	€	209,90
Hoofdstuk 17 (vervallen)			
Hoofdstuk 18 Telecommunicatie			
1.18.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van instemming omtrent plaats, tijdstip en wijze van uitvoering van werkzaamheden als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, van de Telecommunicatiewet vermeerderd met de lengteafhankelijke leges.	€	409,65

1.18.1.1	indien het betreft werkzaamheden in tegel-, klinker- en sierbestrating, alsmede gesloten verhardingen, voor zover de werkzaamheden plaatsvinden in of op openbare gemeentegrond, per strekkende meter sleuf verhoogd met (exclusief de privaatrechtelijke vergoeding voor beheerskosten) de in de staffel opgenomen lengteafhankelijke leges:		
1.18.1.1.1	voor een tracélengte t/m 1000 meter	€	1,04
1.18.1.1.2	voor de volgende 1001 t/m 2000 meter	€	0,79
1.18.1.1.3	voor de daaropvolgende 2001 t/m 5000 meter	€	0,52
1.18.1.1.4	en de daaropvolgende 5001 meter en meer	€	0,26
1.18.1.2	indien het betreft werkzaamheden in bermen, groenstroken en dergelijke, voor zover de werkzaamheden plaatsvinden in of op openbare gemeentegrond, per strekkende meter sleuf verhoogd met (exclusief de privaatrechtelijke vergoeding voor beheerskosten) de in de staffel opgenomen lengteafhankelijke leges:		
1.18.1.2.1	voor een tracélengte t/m 1000 meter	€	0,81
1.18.1.2.2	voor de volgende 1001 t/m 2000 meter	€	0,61
1.18.1.2.3	voor de daaropvolgende 2001 t/m 5000 meter	€	0,42
1.18.1.2.4	en de daaropvolgende 5001 meter en meer	€	0,20
	Indien werkzaamheden plaatsvinden in zowel gesloten verhardingen als in bermen zoals beschreven in 1.18.1.1 en 1.18.1.2 dan wordt de staffel van de lengteafhankelijke leges naar verhouding berekend. Het in 1.18.1 genoemde bedrag wordt:		
1.18.1.3	indien met betrekking tot een melding overleg moet plaatsvinden tussen gemeente, andere beheerders van openbare grond en de aanbieder van het netwerk, verhoogd met	€	409,65
1.18.1.4	indien met betrekking tot een melding onderzoek naar de status van de kabel plaatsvindt, verhoogd met het bedrag van de voorafgaand aan het in behandeling nemen van de melding aan de melder meegedeelde kosten, blijvend uit een begroting die door het college van burgemeester en wethouders is opgesteld.		
1.18.2	Indien een begroting als bedoeld in 1.18.1.4 is uitgebracht, wordt een melding in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de melder ter kennis is gebracht, tenzij de melding voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		
1.18.3	(vervallen)		
Hoofdstuk 19 Verkeer en vervoer			
1.19	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.19.1	tot het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor zover noodzakelijk voor en direct samenhangend met de uitvoering van bijzondere transporten	€	48,70
1.19.2	tot het verkrijgen van een tijdelijke ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 voor het berijden van het voetgangersdomein per dag	€	19,50
	tot een maximum per maand van	€	109,05
1.19.3	tot het verkrijgen van een tijdelijke ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 van RVV-ontheffingen anders dan het berijden van het voetgangersdomein per dag	€	19,50
	tot een maximum per maand van	€	109,05
1.19.4	tot het verkrijgen van een permanente ontheffing van een geslotenverklaring of het berijden van het voetgangersdomein	€	109,05
1.19.5	tot het verkrijgen van een duplicaat van een verloren ontheffing	€	17,20
1.19.6	tot het aanbrengen van een wijziging in een ontheffing voetgangersdomein	€	17,20
1.19.7	tot het verkrijgen van een vervangende pas voor de bediening van de automatische afsluitelementen na verlies of onbruikbaar raken (anders dan door normaal gebruik of slijtage) van de oude pas	€	19,50
1.19.8	<u>Gehandicaptenparkeerkaart</u> Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag ingevolge artikel 49 van het Besluit Administratieve bepalingen wegverkeer bedraagt voor:		
1.19.8.1	het aanvragen van een Europese gehandicaptenparkeerkaart als bestuurder 1x in de 5 jaar	€	85,90
1.19.8.2	het aanvragen van een Europese gehandicaptenparkeerkaart als passagier 1x in de 5 jaar	€	85,90
1.19.8.3	het aanvragen van een gemeentelijke gehandicaptenparkeerkaart als bestuurder 1x in de 5 jaar	€	85,90
1.19.8.4	het aanvragen van een gemeentelijke gehandicaptenparkeerkaart als passagier 1x in de 5 jaar	€	85,90

1.19.8.5	het wijzigen van de naam van de persoon op een reeds verstrekte gemeentelijke gehandicaptenparkeerkaart	€	19,95
1.19.8.6	het vervangen van een gehandicaptenparkeerkaart in verband met diefstal of verlies	€	57,75
1.19.8.7	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het toewijzen van een gehandicaptenparkeerplaats	€	85,90
1.19.8.8	Het tarief voor het omzetten van een bestuurderskaart naar een passagierskaart (zowel Europees als gemeentelijk) bedraagt	€	28,10
<u>Parkeervergunningen</u>			
1.19.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de parkeerverordening 2010:		
1.19.9.1	voor een bewoners parkeervergunning	€	20,95
1.19.9.2	voor een zakelijke vergunning (inclusief part-time)	€	92,45
1.19.9.3	voor een parkeervergunning anders dan bedoeld in onderdelen 1.19.9.1 en 1.19.9.2	€	31,60
1.19.9.4	voor het aanbrengen van een wijziging in een bewonersvergunning	€	7,05
1.19.9.5	voor het aanbrengen van een wijziging in een zakelijke vergunning (inclusief part-time)	€	13,90
1.19.9.6	voor het aanbrengen van een wijziging in een vergunning als bedoeld in onderdeel 1.19.9.3	€	7,05
1.19.10	Onderborden voor bij de persoonlijk gehandicaptenparkeerplaatsen met daarop het kenteken van het voertuig	€	25,00
Hoofdstuk 20 Diversen			
<u>Verklaring in het bijzonder belang van de aanvragers</u>			
1.20.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een verklaring, waarvan de afgifte door particulieren kan worden verlangd	€	8,40
1.20.2	<u>Inzamelmiddelen (vervallen)</u>		
<u>Historische informatie</u>			
1.20.3	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van historische informatie over (bedrijfsmatige) activiteiten op locaties bij een kadastrale oppervlakte van het te beoordelen perceel van:		
1.20.3.1	0 - 0,1 ha	€	197,90
1.20.3.2	0,1 - 0,5 ha	€	254,45
1.20.3.3	0,5 - 1 ha	€	325,15
1.20.3.4	1 ha of meer	€	381,70
<u>Naturalisatie</u>			
1.20.4	Het tarief voor het in behandeling nemen van een verzoek tot naturalisatie en/of optie is conform het tarief, zoals dit is vastgesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Bij de vaststelling van deze tarieven tabel is dit voor een aanvraag:		
1.20.4.1	betreffende een enkelvoudig verzoek in de hoge tariefgroep	€	840,00
1.20.4.2	betreffende een gemeenschappelijk verzoek in de hoge tariefgroep	€	1.072,00
1.20.4.3	betreffende een enkelvoudig verzoek in de lage tariefgroep	€	625,00
1.20.4.4	betreffende een gemeenschappelijk verzoek in de lage tariefgroep	€	858,00
1.20.4.5	betreffende een optie verklaring	€	179,00
1.20.4.6	betreffende een optie verklaring gemeenschappelijk	€	305,00
1.20.4.7	betreffende meenaturaliserende (minderjarige) kinderen	€	124,00
1.20.4.8	betreffende meeofterend minderjarige	€	21,00
<u>Algemeen</u>			
1.20.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:		
1.20.5.1	gewaarmerkte afschriften van stukken, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, per pagina	€	2,80
1.20.5.2	afschriften, doorslagen of fotokopieën van stukken, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen:		
1.20.5.2.1	voor minder dan 6 kopieën	€	0,00
1.20.5.2.2	voor 6 tot en met 13 kopieën	€	4,75
1.20.5.2.3	voor meer dan 13 kopieën, per kopie	€	0,35

1.20.5.2.4	Met (foto)kopieën als genoemd onder 1.20.5.2. en 1.20.5.2.1 t/m 1.20.5.2.3 worden gelijkgesteld gedigitaliseerde kopieën die zijn aangemaakt van stukken als bedoeld onder 1.20.5.2 waarvan het origineel niet in digitale vorm beschikbaar is. Met een kopie wordt bedoeld één afdruk in A4 formaat.		
1.20.5.3	een beschikking voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen	€	17,90
1.20.5.4	indien op aanvraag een beschikking op een CD wordt aangeleverd, wordt het desbetreffende tarief, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, verhoogd met	€	17,90
1.20.5.5	stukken of uittreksels, die op aanvraag moeten worden opgemaakt, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling is opgenomen, per pagina met een minimum van	€	0,80 € 3,35
1.20.5.6	Te laat ingediende aanvragen ingevolge artikel 1.3 van de Algemene plaatselijke verordening 2006 kunnen, als niet wordt besloten deze buiten behandeling te laten, worden behandeld volgens een spoedprocedure. Het extra tarief voor het volgen van deze spoedprocedure bedraagt, onverminderd de overige bepalingen in deze tarieventabel:	€	60,75
1.20.5.7	Het tarief voor het printen van een bewijs van inschrijving uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel in verband met het in behandeling nemen van een vergunningaanvraag bedraagt:	€	3,00
1.20.6	<u>Afdrukken betreffende bouwwerken</u> Het tarief bedraagt ter zake van het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een afdruk/vergroting van een op microfilm opgenomen bouwwerk	€	12,55
1.20.7	<u>Kosten bestemmingsplan/structuurplan</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:		
1.20.7.1	een kopie van een plan in procedure		
1.20.7.1.1	indien er sprake is van maximaal 20 pagina's (exclusief plankaarten)	€	12,25
1.20.7.1.2	indien er sprake is van meer dan 20 pagina's wordt het onder 1.20.7.1.1 bepaalde tarief vanaf pagina 21 per pagina verhoogd met	€	0,10
1.20.7.2	een kopie van een onherroepelijk plan		
1.20.7.2.1	indien er sprake is van maximaal 20 pagina's (exclusief plankaarten)	€	24,70
1.20.7.2.2	indien er sprake is van meer dan 20 pagina's wordt het onder 1.20.7.2.1 bepaalde tarief vanaf pagina 21 per pagina verhoogd met	€	0,10
1.20.8	<u>Plankaart</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een plankaart per exemplaar:		
	A0-formaat gekleurd	€	17,50
	A1-formaat gekleurd	€	11,75
	A2-formaat gekleurd	€	6,10
	A3-formaat gekleurd	€	3,15
	A4-formaat gekleurd	€	1,60
1.20.9	<u>Huisnummering</u> (vervallen)		
1.20.9.1	(vervallen)		
1.20.9.2	(vervallen)		
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning		
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen		
2.1.1	Voor de toepassing van deze titel wordt verstaan onder:		
2.1.1.1	A. "standaard" bouwwerken: Bij het berekenen van de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt voor de in dit artikel genoemde bouwwerken voor de bepaling van het legesbedrag uitgegaan van de vierkante meters berekend volgens NEN 2580 (oppervlakteberekening bouwwerken) en de in dit artikel genoemde tarieven. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:		

2.1.1.1.1	Dit artikel is van toepassing in het geval van nieuwbouw. Onder nieuwbouw wordt tevens verstaan de uitbreiding (het vergrote gedeelte) van een gebouw en het geheel of gedeeltelijk vernieuwen van een gebouw waarbij meer dan 60% van de uitwendige scheidingsconstructie wordt verwijderd c.q. vernieuwd In het geval waarin een omgevingsvergunning bestaat uit meerdere activiteiten waarvoor zowel artikel 2.3.1.1 als artikel 2.3.1.2 van toepassing is wordt het hoogste bedrag van één van deze categorieën in rekening gebracht Artikel 2.3.1 is van toepassing indien het gebruiksoppervlak meer bedraagt dan 50% van het bruto vloeroppervlak De hoofdgebruiksfunctie is de functie met de grootste gebruiksoppervlakte van een gebouw Het legesbedrag voor de categorieën 1 t/m 4 wordt per gebouw per perceel berekend. Hierbij is een gebouw een zo groot mogelijk bouwwerk dat voor mensen toegankelijke geheel of gedeeltelijk (met minimaal twee wanden) omsloten ruimte vormt. Bij de bepaling van de leges worden (ondergeschikte) bouwdelen van het gebouw als een carport, een luifel/veranda, balkon of een niet-besloten galerij niet meegerekend (tenzij deze afzonderlijk in het betreffende artikel worden genoemd) De leges voor categorie 5 worden per gebouw of bouwwerk berekend. Hierbij wordt het vloeroppervlak bestemd voor parkeren voor motorvoertuigen en het vloeroppervlak dat hier ten dienste van staat berekend als gebruiksoppervlakte De leges voor categorie 6 worden per stuk, per lengte eenheid, inhoud of per oppervlakte bepaald. Hierbij is het oppervlak de grootste maat van het object of bouwwerk. Oppervlakte en vloeroppervlakte worden daarbij aangemerkt als gebruiksoppervlakte. De gebruikte eenheden worden naar boven afgerond (dus geen decimalen) Alle (al dan niet gemeten) maten worden per gebruiksfunctie naar boven afgerond op hele vierkante meters (dus geen decimalen) Onder "carport" wordt verstaan: een overkapping die niet geheel is omsloten met wanden bestemd voor het stallen van motorvoertuigen en die ten dienste staat van een woonfunctie Onder "luifel/veranda" wordt verstaan: een overkapping aan een gebouw met een breedte van meer dan 1 m en die niet geheel is omsloten met wanden Onder een "overkapping" wordt verstaan: een overdekt bouwwerk met maximaal één gesloten wand Een buitenberging is vanaf de openbare weg rechtstreeks bereikbaar via het aansluitende terrein of een gemeenschappelijke verkeersruimte en is niet gelegen binnen de thermische begrenzing van een gebouw Onder een gebouw met agrarische functie wordt verstaan: - een gebouw voor het bedrijfsmatig houden van dieren; en/of - een gebouw voor het stallen van voertuigen en/of opslaan van goederen voor de eigen bedrijfsvoering t.b.v. het houden van dieren en/of telen van gewassen (niet zijnde een loonbedrijf) Het gebruiksoppervlak van een gemeenschappelijke ruimte van een gebouw wordt per verdieping aan de gebruiksfunctie met het grootste aantal m² toegerekend Indien de gebruiksfunctie of gebruiksoppervlakte niet of niet juist is vermeld wordt deze door deze door het bevoegde gezag bepaald De leges worden per aanvraag verhoogd met € 400,- (het aanvangstarief) Het maximaal te betalen bedrag per aanvraag is € 500.000,- Genoemde bedragen zijn in euro's per m² gebruiksoppervlak voor de betreffende functie, tenzij anders vermeld Indien aanvrager aantoont dat de leges (minus het aanvangstarief) berekend volgens artikel 2.1.1.1 6% of meer van de bouwkosten vastgesteld overeenkomstig 2.1.1.2 bedragen worden de leges in dat geval verlaagd tot 6% van de bouwkosten vastgesteld overeenkomstig 2.1.1.2 Categorie 1 Wonen Vrijstaande woning of woning gelegen op of in een gebouw niet zijnde een woongebouw Van een gebouw met de gebruiksfunctie "wonen" en andere gebruiksfuncties die ten dienste staan van de gebruiksfunctie "wonen" (inclusief beroeps- of bedrijfsmatig medegebruik van de woning en/of het bijgebouw), met uitzondering van overige gebruiksfuncties als zijnde een buitenberging, bedragen de leges Twee onder één kapwoningen, geschakelde woningen, rijtjeswoningen en woonwagens	€ 36,80

2.1.1.1.2	Van een gebouw met de gebruiksfunctie "wonen" en andere gebruiksfuncties die ten dienste staan van de gebruiksfunctie "wonen" (inclusief beroeps- of bedrijfsmatig medegebruik van de woning en/of het bijgebouw), met uitzondering van overige gebruiksfuncties als zijnde een buitenberging, bedragen de leges	€	32,70
	Woongebouw		
2.1.1.1.3	Van een gebouw met de gebruiksfunctie "wonen" en andere gebruiksfuncties die ten dienste staan van de gebruiksfunctie "wonen", met uitzondering van overige gebruiksfuncties als zijnde een buitenberging en ruimten voor het stallen van motorvoertuigen, bedragen de leges	€	34,40
	Uitbreiding aan of het vergroten van een woning of woongebouw		
	Voor het vergroten van een gebouw met de gebruiksfunctie "wonen" bedragen de leges		
2.1.1.1.4	• Indien de uitbreiding 400 m ² gebruiksoppervlak of minder bedraagt	€	36,80
2.1.1.1.5	• Indien de uitbreiding meer dan 400 m ² gebruiksoppervlak bedraagt, bedragen de leges voor zover deze de 400 m ² gebruiksoppervlak te boven gaan	€	34,40
	Recreatiewoning		
2.1.1.1.6	Van een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) bestemd voor recreatief wonen met de gebruiksfunctie "logies" niet zijnde gelegen in een logiesgebouw en andere gebruiksfuncties die ten dienste staan van deze functie, met uitzondering van een buitenberging, bedragen de leges	€	36,80
	Bijgebouw en buitenberging ten dienste van een woonfunctie met uitzondering van een woongebouw		
	Van een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met de gebruiksfunctie "overige gebruiksfuncties" bedragen de leges		
2.1.1.1.7	• Indien de buitengevels uitsluitend bestaan uit stalen gevelbeplating, glas, gaas/spijlen en het gedeelte van een gebouw waarvan het gebruiksoppervlak niet volledig is omsloten met wanden	€	4,10
2.1.1.1.8	• Indien de buitengevels bestaan uit een enkelvoudige ongeïsoleerde constructie van hout, staal of gelijkwaardig niet zijnde steenachtig materiaal	€	8,20
2.1.1.1.9	• In alle overige gevallen	€	16,40
	Verhoging van de leges in geval van een gebouw (en/of vergroten van een gebouw) met een woonfunctie voor zorg		
2.1.1.1.10	Voor een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met een woonfunctie voor zorg worden voor deze woonfuncties de in dit artikel genoemde bedragen per m ² gebruiksoppervlak verhoogd met	€	4,10
	Vermindering van leges (met uitzondering van een woongebouw)		
	Voor de bouw van meerdere woningen (en/of het vergroten van meerdere woningen), recreatiewoningen inbegrepen, worden de leges als bedoeld in deze categorie vermenigvuldigd met		
2.1.1.1.11	• Voor de 2e t/m de 20e woning		75%
2.1.1.1.12	• Voor de 21e t/m 50e woning		70%
2.1.1.1.13	• Voor de 51e woning en verder		65%
	Voor de toepassing van de artt. 2.1.1.1.11 t/m 2.1.1.1.13 worden de woningen gerangschikt van de woning met de grootste gebruiksoppervlakte (nr. 1) tot de woning met de kleinste gebruiksoppervlakte		
	Categorie 2 Maatschappelijk en economisch		
	Algemeen		
2.1.1.1.14	Van een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met de gebruiksfuncties:	€	34,40
	- winkelfunctie		
	- kantoorfunctie		
	- sportsfunctie		
	- onderwijsfunctie		
	- logiesfunctie		
	- bijeenkomstfunctie		
	- celfunctie		
	- gezondheidszorgfunctie		
	bedragen de leges:		
	Indien van een gebouw (en/of vergrote deel van het gebouw) de gebruiksfuncties van deze categorie de hoofdgebruiksfunctie van het gebouw is, worden (aanwezige) ondergeschikte gebruiksfuncties uit categorie 3 en 4 tot de hoofdgebruiksfunctie gerekend indien de totale gebruiksoppervlakte van deze ondergeschikte gebruiksfuncties minder is dan 30%		

Verhoging van leges van een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met een "gezondheidszorgfunctie" met bedgebied			
2.1.1.1.15	Voor een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met een gezondheidszorgfunctie met bedgebied worden de leges van deze gebruiksfunctie per m ² gebruiksooppervlak verhoogd met	€	4,10
Vermindering van leges van een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met een gebruiksfunctie "sportfunctie" of "winkelfunctie"			
2.1.1.1.16	In afwijking van het bepaalde in 2.1.1.1.14 bedragen de leges voor een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met een verblijfsruimte met de gebruiksfunctie "sportfunctie" en/of "winkelfunctie" met een gebruiksooppervlakte die groter is dan 200 m ² , voor die ruimte(n) voor zover deze de 200 m ² te boven gaan:		
	indien de gebruiksooppervlakte meer dan 200 m ² en minder dan 2.000 m ² bedraagt	€	23,70
2.1.1.1.17	Indien de gebruiksooppervlakte 2.000 m ² of meer bedraagt voor zover deze de 2.000 m ² te boven gaan	€	15,55
2.1.1.1.18	Voor een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met een verblijfsruimte met de gebruiksfunctie "sportfunctie" die gebruikt wordt als rijhal voor paarden, wordt voor de berekening van het legesbedrag deze ruimte beschouwd als overige gebruiksfunctie en bedragen de leges voor die ruimte	€	8,20
Categorie 3 Industrie en overige gebruiksfuncties			
Van een gebouw (en/of vergroten van een gebouw) met de gebruiksfunctie "industrie en/of overige gebruiksfuncties" bedragen de leges:			
2.1.1.1.19	• Indien de buitengevels uitsluitend bestaan uit stalen gevelbeplating, glas, gaas/spijlen en het gedeelte van een gebouw waarvan het gebruiksooppervlak niet volledig is omsloten met wanden	€	3,25
2.1.1.1.20	• Indien de buitengevels hoofdzakelijk bestaan uit een enkelvoudige ongeïsoleerde constructie van hout, staal, steen of ander gelijkwaardig materiaal	€	6,55
In alle overige gevallen bedragen de leges			
2.1.1.1.21	• Indien de gebruiksooppervlakte 500 m ² of minder bedraagt	€	18,80
2.1.1.1.21a	• Indien de gebruiksooppervlakte meer dan 500 m ² en minder dan 2.000 m ² bedraagt	€	14,70
2.1.1.1.22	• Indien de gebruiksooppervlakte meer dan 2.000 m ² bedraagt, voor zover deze de 2.000 m ² te boven gaan	€	10,65
Indien van een gebouw (en/of vergrote deel van het gebouw) de gebruiksfuncties van deze categorie de hoofdgebruiksfunctie van het gebouw is, worden (aanwezige) ondergeschikte gebruiksfuncties uit categorie 2, 4 of 5 tot de hoofdgebruiksfunctie gerekend indien de totale gebruiksooppervlakte van deze ondergeschikte gebruiksfuncties minder is dan 10 %			
Categorie 4 Agrarisch			
Agrarische gebouwen			
Van een bedrijfsgebouw (en/of het vergroten van een bedrijfsgebouw) met een agrarische functie met de gebruiksfunctie "industrie en/of overige gebruiksfunctie" en de gebouwen die ten dienste staan van deze bedrijfsvoering en die niet worden benoemd in categorie 6 bedragen de leges:			
2.1.1.1.23	• Indien de buitengevels uitsluitend bestaan uit stalen gevelbeplating, glas, gaas/spijlen en het gedeelte van een gebouw waarvan het gebruiksooppervlak niet volledig is omsloten met wanden	€	3,25
	• Indien de buitengevels hoofdzakelijk bestaan uit een enkelvoudige ongeïsoleerde constructie van hout, staal, steen of ander gelijkwaardig materiaal		
2.1.1.1.24	o Indien de gebruiksooppervlakte 2.000 m ² of minder bedraagt	€	6,55
2.1.1.1.25	o Indien de gebruiksooppervlakte meer dan 2.000 m ² bedraagt, bedragen de leges voor zover deze de 2.000 m ² te boven gaan	€	4,10
	• In de buitengevels hoofdzakelijk bestaan uit geïsoleerde gevels		
2.1.1.1.26	o Indien de gebruiksooppervlakte 2.000 m ² of minder bedraagt	€	8,20
2.1.1.1.27	o Indien de gebruiksooppervlakte meer dan 2.000 m ² bedraagt bedragen de leges voor zover deze de 2.000 m ² te boven gaan	€	4,10

2.1.1.1.28	Indien een gebouw wordt voorzien van een mestkelder bedragen de leges per m ² bruto vloeroppervlak van die kelder	€	1,65
	Indien van een gebouw (en/of vergrote deel van het gebouw) de gebruiksfuncties van deze categorie de hoofdgebruiksfunctie van het gebouw is, worden (aanwezige) ondergeschikte gebruiksfuncties uit categorie 2, 3 of 5 tot de hoofdgebruiksfunctie gerekend indien de totale gebruiksoppervlakte van deze ondergeschikte gebruiksfuncties minder is dan 10%		
	Kassen		
	Van een gebouw (en/of het vergroten van een gebouw) met de gebruiksfunctie "industrie en/of overige gebruiksfuncties" bestemd voor het beroepsmatig kweken of telen van gewassen bedragen de leges		
2.1.1.1.29	• Indien de buitengevels en het dak hoofdzakelijk bestaan uit glas	€	2,45
2.1.1.1.30	• Indien de buitengevels en het dak hoofdzakelijk bestaan uit folie	€	1,25
	In het geval (de uitbreiding van) een gebouw in deze categorie tevens één of meer ondergeschikte gebruiksfuncties betreft uit categorie 2 en 3 wordt de gebruiksoppervlakte van de onderschikte gebruiksfunctie(s) hier meegerekend indien de gebruiksoppervlakte minder is dan 3%		
	Categorie 5 Parkeren		
	Van een gebouw/bouwwerk (en/of uitbreiding van een gebouw/bouwwerk) met de gebruiksfunctie "het stallen van motorvoertuigen" als zijnde een parkeergarage, parkeerdek of parkeergelegenheid onder een gebouw, niet zijnde een bijgebouw of een kelder van een woning, bedragen de leges:		
	In het geval het een parkeergarage/parkeerkelder betreft die geheel of gedeeltelijk is omsloten met wanden en waarbij zonodig aangetoond is dat de afvoer van rook bij brand in de parkeerruimte op een mechanische wijze moet worden afgevoerd en/of gebruik wordt gemaakt van een (automatische) blusvoorziening:		
2.1.1.1.31	• Indien de gebruiksoppervlakte 2.000 m ² of minder bedraagt	€	18,80
2.1.1.1.32	• Indien de gebruiksoppervlakte meer dan 2.000 m ² bedraagt, bedragen de leges voor zover deze de 2.000 m ² te boven gaan	€	14,70
2.1.1.1.33	In het geval het een parkeergarage/parkeerkelder betreft die niet of gedeeltelijk is omsloten met wanden en waarbij zonodig aangetoond is dat de afvoer van rook bij brand in de parkeerruimte op een natuurlijke wijze kan worden afgevoerd zonder dat gebruik gemaakt wordt van een (automatische) blusvoorziening	€	9,80
2.1.1.1.34	In het geval het een parkeerdek betreft als zijnde een niet overdekt deel van een gebouw	€	7,40
2.1.1.1.35	In het geval het een parkeergelegenheid betreft onder een gebouw welke niet omsloten is door wanden	€	3,30
	Indien van een gebouw/bouwwerk (en/of vergrote deel van het gebouw/bouwwerk) de gebruiksfuncties van deze categorie de hoofdgebruiksfunctie van het gebouw is, worden (aanwezige) ondergeschikte gebruiksfuncties uit categorie 2 of 3 tot de hoofdgebruiksfunctie gerekend indien de totale gebruiksoppervlakte van deze ondergeschikte gebruiksfuncties minder is dan 10%		
	Categorie 6		
	De leges van bouwwerken die niet binnen de nieuwbouw en/of uitbreiding zijn gelegen en die gelijktijdig met bouwwerken als genoemd in deze tabel worden aangevraagd, worden als volgt bepaald:		
	voor een (erf)afscheiding per strekkende meter		
2.1.1.1.36	• In geval het een houten constructie betreft	€	2,00
2.1.1.1.37	• In geval het een gemetselde of betonnen constructie betreft	€	4,90
2.1.1.1.38	• In geval het een combinatie van metselwerk, hout, gaas, stalenraster etc. betreft	€	1,65
2.1.1.1.39	• In geval het gaas, staalmatten, schapenhekwerk etc. betreft	€	1,65
2.1.1.1.40	• In geval het een stalen constructie betreft	€	3,30
2.1.1.1.41	In het geval dat de (erf)afscheiding 1 meter of lager bedraagt worden de leges vermenigvuldigd per meter met		0,5
2.1.1.1.42	Voor draaiende delen (poorten) geldt het materiaal als zijnde een hekwerk (erfafscheiding) vermenigvuldigd met		2
2.1.1.1.43	voor een paardenbak per m ² oppervlak	€	3,30
2.1.1.1.44	voor een lichtmast per stuk	€	24,55

2.1.1.1.45	voor een carport/overkapping/veranda/luifel die ten dienste staan van een gebouw als genoemd in de categorieën 1, 2 of 5 per m ² overdekt vloeroppervlak	€	4,10
2.1.1.1.46	voor een carport/overkapping/veranda/luifel die ten dienste staan van een gebouw als genoemd in de categorieën 3 en 4 per m ² overdekt vloeroppervlak	€	3,30
2.1.1.1.47	voor een niet-overdekt zwembad per m ² oppervlak	€	9,80
	voor een dakkapel		
2.1.1.1.48	• t/m een breedte van 4 meter	€	122,70
2.1.1.1.49	• Vanaf vier meter voor zover deze de vier meter te boven gaat per meter	€	24,55
2.1.1.1.50	voor een dakopbouw waarbij geen vergroting van het bruto vloeroppervlak van de gebruiksfunctie plaatsvindt per strekkende meter	€	52,20
2.1.1.1.51	voor een dakraam per stuk	€	32,70
2.1.1.1.52	voor een silo voor voer/kunstmest per m ²	€	3,30
2.1.1.1.53	voor een mestkelder die geen deel uitmaakt van een gebouw per m ² oppervlak	€	4,90
2.1.1.1.54	voor een mestplaat per m ² oppervlak	€	0,80
2.1.1.1.55	voor een sleufsilo bestaande uit alleen een vloer per m ² oppervlak	€	0,80
2.1.1.1.56	voor een sleufsilo bestaande uit een vloer met wanden per m ² oppervlak	€	1,65
2.1.1.1.57	Voor een laad- en losplaats per m ² oppervlak	€	0,80
	Voor een reclame in het geval van		
2.1.1.1.58	• Een reclamebord/reclameletters (bij losse belettering wordt de maatvoering bepaald a.d.h.v. een denkbeeldige rechthoek getrokken om de buitenkant van de belettering) per m ² reclameoppervlak	€	5,50
2.1.1.1.59	• Een lichtreclame (bij losse belettering wordt de maatvoering bepaald a.d.h.v. een denkbeeldige rechthoek getrokken om de buitenkant van de belettering) per m ² oppervlak reclameoppervlak	€	13,00
2.1.1.1.60	• Reclamezuil t/m een hoogte van 5 meter per stuk	€	90,00
2.1.1.1.61	• Reclamezuil hoger dan 5 meter per stuk	€	245,00
2.1.1.1.62	Vlaggenmast per stuk	€	13,10
2.1.1.1.63	Banier per stuk	€	13,10
2.1.1.1.64	Voor een damwand/keermuur per strekkende meter	€	5,55
	Voor het vernieuwen/aanbrengen van gevelbekleding (hout, staal etc.) op een bestaande onderconstructie per m ² geveloppervlak		
2.1.1.1.65	• Tot een oppervlakte van 10 m ² of minder	€	24,55
2.1.1.1.66	• Bij een oppervlakte van meer dan 10 m ² voor zover dit de 10 m ² te boven gaat	€	2,45
2.1.1.1.67	Voor het vernieuwen/aanbrengen van wanden en gevels en buitenkozijnen (gemeten maximale buitenwerkse maat van het kozijn) per m ² geveloppervlak	€	12,30
2.1.1.1.68	(vervallen)		
2.1.1.1.69	Voor (schotel)antennes per stuk	€	36,80
	Voor een speeltoestel		
2.1.1.1.70	• Met een grondoppervlakte van 5 m ² of minder per stuk	€	24,55
2.1.1.1.71	• Met een grondoppervlakte van meer dan 5 m ² per stuk	€	81,80
<u>B. "niet-standaard" bouwwerken:</u>			
2.1.1.2	Onder de bouwkosten die niet in bovenstaande tabel zijn genoemd wordt in dit hoofdstuk verstaan de aannemingssom als bedoeld in par. 1 eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (U.A.V. 2012) voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de bouwkosten als bedoeld in het normblad NEN 2631, uitgave 1979, of zoals dat normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd. Indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt wordt in deze titel onder bouwkosten verstaan: de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft. In de bouwkosten is begrepen de omzetbelasting ongeacht of de belastingplichtige de omzetbelasting terzake al dan niet op de voet van artikel 15 van de Wet op de omzetbelasting 1968 voor aftrek in aanmerking kan brengen;		
2.1.2	Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.		
2.1.3	In deze titel voorkomende begrippen die in de Wabo zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als bij of krachtens de Wabo bedoeld.		
2.1.4	In deze titel voorkomende begrippen die niet nader in de Wabo zijn omschreven en die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld.		

2.1.5	In behandeling nemen: hiermee wordt bedoeld het moment van indienen, dat wil zeggen als voor de aanvrager een ontvangstbevestiging is gemaakt waarin vermeld staat dat een aanvraag is ontvangen.	
Hoofdstuk 2 Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag omgevingsvergunning		
2.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
2.2.1	Indien gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om middels vooroverleg/conceptaanvraag de haalbaarheid van een plan te (laten) onderzoeken het tarief zoals bedoeld in titel 2 hoofdstuk 3 met dien verstande dat het tarief voor de activiteit "bouwen" 10% van het tarief als bedoeld in titel 2 hoofdstuk 3 bedraagt	
2.2.2	Heffing van leges als bedoeld in 2.2.1 blijft achterwege voor wat betreft de activiteit "bouwen" als bedoeld in artikel 2.3.1 en het vooroverlegplan/de conceptaanvraag niet aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit zijn voorgelegd.	
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning		
2.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een project: • de som van de verschuldigde leges voor de verschillende activiteiten of handelingen waaruit het project geheel of gedeeltelijk bestaat en waarop de aanvraag betrekking heeft • en de verschuldigde leges voor de extra toetsen die in verband met de aanvraag moeten worden uitgevoerd, berekend naar de tarieven en overeenkomstig het bepaalde in dit hoofdstuk en hoofdstuk 4 van deze titel. In afwijking van de vorige volzin kan ook per activiteit, handeling of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd	
	<u>Activiteit "bouwen"</u>	
2.3.1.1	Indien de aanvraag om omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo en het een "standaard" bouwwerk betreft als bedoeld in artikel 2.1.1.1 worden de leges overeenkomstig artikel 2.1.1.1 bepaald	
2.3.1.2	Indien de aanvraag om omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo en het een "niet-standaard" bouwwerk betreft als bedoeld in artikel 2.1.1.2 bedraagt het tarief € 13,50 voor elke € 500,- bouwkosten Met een minimum van	€ 400,00
2.3.1.3	De leges ingevolge het bepaalde onder titel 2 hoofdstuk 2.3.1.2 worden bepaald op basis van de bouwkosten, die naar boven worden afgerond op € 500,-	
2.3.1.4	De leges ingevolge het bepaalde onder titel 2 hoofdstuk 2.3.1.2 bedragen maximaal € 500.000,-	
2.3.1.5	indien het een tijdelijk bouwwerk betreft dat niet in zijn geheel of in delen verplaatsbaar is, met een instandhoudingstermijn van 5 jaar of minder, bedraagt het tarief 50% van de leges als bedoeld in artikel 2.3.1.1 of 2.3.1.2	
2.3.1.6	indien het een tijdelijk bouwwerk betreft dat niet in zijn geheel of in delen verplaatsbaar is, met een instandhoudingstermijn langer dan 5 jaar maar korter dan 10 jaar, bedraagt het tarief 75% van de leges als bedoeld in artikel 2.3.1.1 of 2.3.1.2	
2.3.1.7	indien het een bouwwerk betreft dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst (bijv. unit, woonwagen), worden de leges berekend aan de hand van de plaatsingskosten (en niet de bouw- of normkosten). Dit betekent dat artikel 2.3.1.1 in dat geval niet van toepassing is.	
2.3.1.8	in afwijking van het bepaalde in artikel 2.3.1.2 bedragen de leges in het geval de aanvraag leidt tot de mededeling dat voor het bouwwerk geen vergunning nodig is als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo	€ 250,00
2.3.1.9	het tarief als bedoeld in artikel 2.3.1.8 is eveneens van toepassing op bouwwerken die weliswaar vergunningplichtig zijn op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo, maar die naar aard en omvang vergelijkbaar zijn met bouwwerken waarvoor geen vergunning is vereist en die niet hoeven te voldoen aan redelijke eisen van welstand (welstandsvrij) en evenmin worden getoetst aan de (technische) eisen uit het Bouwbesluit	

<u>Achteraf ingediende aanvraag</u>		
2.3.2.1	Onverminderd het bepaalde in de onderdelen 2.3.1.1 en 2.3.1.2 bedraagt het tarief, indien de in dat onderdeel bedoelde aanvraag wordt ingediend na aanvang of gereedkomen van de bouwactiviteit van de op grond van dat onderdeel verschuldigde leges.	200%
2.3.2.2	Het bepaalde onder 2.3.2.1 is eveneens van toepassing op de activiteiten als bedoeld in de artikel 2.3.3, 2.3.4 en 2.3.5	
<u>Activiteit "het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit is bepaald"</u>		
2.3.3.1	Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een werk of werkzaamheid als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder b, van de Wabo, bestaand uit het slopen van een pand dat in een bestemmingsplan is aangeduid als karakteristiek pand, bedraagt het tarief:	€ 237,00
2.3.3.2	Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op andere werken en werkzaamheden dan bedoeld onder 2.3.3.1 bedraagt het tarief:	€ 237,00
<u>Activiteit "gebruik van gronden en/of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan"</u>		
2.3.4	Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder c, van de Wabo, bedraagt het tarief:	
2.3.4.1a	indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 1° en 2°, van de Wabo van toepassing is:	€ 214,00
2.3.4.1b	in het geval artikel 4, lid 9 van bijlage II Bor van toepassing is en er geen sprake is van reeds vastgesteld beleid op grond waarvan omgevingsvergunning voor de afwijking kan worden verleend, worden de leges als bedoeld in artikel 2.3.4.1a verhoogd met	€ 1.015,00
2.3.4.2	indien artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° van de Wabo van toepassing is en er al een ruimtelijke onderbouwing ((voor)ontwerp bestemmingsplan, vastgesteld bestemmingsplan, door de gemeenteraad vastgestelde notitie etc.) aanwezig is:	€ 1.055,00
2.3.4.3	indien artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° van de Wabo van toepassing is en er geen ruimtelijke onderbouwing ((voor)ontwerp bestemmingsplan, vastgesteld bestemmingsplan, door de gemeenteraad vastgestelde notitie etc.) aanwezig is, bedraagt het tarief:	€ 1.015,00
	vermeerderd met:	
2.3.4.3.1	indien de bouw- en/of uitvoeringskosten maximaal € 100.000,- bedragen:	€ 11.250,00
2.3.4.3.2	indien de bouw- en/of uitvoeringskosten meer dan € 100.000,- bedragen maar minder dan € 500.000,-:	€ 17.000,00
2.3.4.3.3	indien de bouw- en/of uitvoeringskosten meer dan € 500.000,- bedragen: de werkelijke kosten met een minimum van:	€ 22.950,00
2.3.4.3.4	indien de aanvraag alleen betrekking heeft op een wijziging van gebruik van gronden en opstellen: de werkelijke kosten met een minimum van:	€ 11.250,00
2.3.4.4	indien artikel 2.12, tweede lid, van de Wabo van toepassing is (tijdelijke afwijking):	€ 214,00
2.3.4.5	indien artikel 2.12, eerste lid, onder c, van de Wabo van toepassing is (afwijking krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3, derde lid van de Wet ruimtelijke ordening:	€ 739,00
2.3.4.6	indien artikel 2.12, eerste lid, onder b, van de Wabo van toepassing is (afwijking exploitatieplan):	€ 380,00
2.3.4.7	indien artikel 2.12, eerste lid, onder d, van de Wabo van toepassing is (afwijking voorbereidingsbesluit):	€ 420,00
<u>Activiteit "brandveilig gebruik"</u>		
2.3.5	Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder d, van de Wabo, bedraagt het tarief: vermeerderd met een toeslag van € 0,46 per m² gebruiksoppervlak	€ 270,00
2.3.6	(vervallen)	

<u>Activiteit "het vellen of doen vellen van houtopstanden"</u>			
2.3.7	Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het vellen of doen vellen van houtopstand, waarvoor ingevolge een bepaling in een provinciale verordening of artikel 4.5.2. van de Algemene Plaatselijke Verordening een vergunning of ontheffing is vereist, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder g, van de Wabo, bedraagt het tarief voor één of meer bomen met een totale stamomtrek		
2.3.7.1	van 65 t/m 95 cm	€	32,80
2.3.7.2	96 t/m 125 cm	€	49,45
2.3.7.3	meer dan 125 cm	€	58,90
2.3.7.4	Het tarief als bedoeld in 2.3.7 bedraagt, in het geval het meerdere bomen betreft, de som van de leges per individuele boom als bedoeld in 2.3.7.1 t/m 2.3.7.3 tot een maximum van	€	161,40
2.3.7.5	In afwijking van artikel 2.3.7.1 t/m 2.3.7.4 worden geen leges in rekening gebracht indien de aanvraag betrekking heeft op een dode boom die wordt genoemd op de gemeentelijke lijst van bijzondere bomen		
2.3.7.6	In afwijking van artikel 2.3.7.1 t/m 2.3.7.4 worden geen leges in rekening gebracht indien de aanvraag betrekking heeft op de kap van één of meer kastanjes met de kastanjabloedingsziekte		
<u>Overschrijven omgevingsvergunning</u>			
2.3.8	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het op naam van een andere rechthebbende overschrijven van een eerder verleende vergunning:	€	45,90
<u>Aanvraag in fasen</u>			
2.3.9	Indien de aanvraag om een omgevingsvergunning in twee fasen plaatsvindt, als bedoeld in artikel 2.5, eerste lid, van de Wabo, bedraagt het tarief:		
2.3.9.1	voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor een beschikking met betrekking tot de eerste fase: het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in dit hoofdstuk voor de activiteiten waarop de aanvraag voor de eerste fase betrekking heeft;		
2.3.9.2	voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor een beschikking met betrekking tot de tweede fase: het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in dit hoofdstuk voor de activiteiten waarop de aanvraag voor de tweede fase betrekking heeft.		
<u>Advies</u>			
2.3.10	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien een daartoe bij wettelijk voorschrift aangewezen bestuursorgaan of andere instantie advies moet uitbrengen over de aanvraag of het ontwerp van de beschikking op de aanvraag om een omgevingsvergunning:	€	739,00
<u>Verklaring van geen bedenkingen</u>			
2.3.11	Onverminderd het bepaalde in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, indien een daartoe bij wet of algemene maatregel van bestuur aangewezen bestuursorgaan een verklaring van geen bedenkingen moet afgeven voordat de omgevingsvergunning kan worden verleend als bedoeld in artikel 2.27, eerste lid, van de Wabo (handelingen in beschermde natuurgebieden en/of handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten):	€	739,00
2.3.11.1	indien de gemeenteraad een verklaring van geen bedenkingen moet afgeven:	€	739,00
2.3.11.2	indien een ander bestuursorgaan een verklaring van geen bedenkingen moet afgeven:	€	739,00
2.3.11.3	het bedrag als genoemd in 2.3.11.2 wordt verhoogd met het tarief (leges) dat ons door het betreffende bevoegde gezag in rekening wordt gebracht		
Hoofdstuk 4 Teruggaaf			
Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning			
2.4.1	Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit bouwactiviteiten, als bedoeld in de onderdelen 2.3.1.1 en 2.3.1.2 intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges van de betreffende activiteit. De teruggaaf bedraagt:		

2.4.1.1	Indien na ontvangst van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 2.3.1.1 en 2.3.1.2 deze aanvraag wordt ingetrokken voordat de aanvraag ontvankelijk is, bestaat aanspraak op teruggaaf van 75% van de geheven leges van de betreffende activiteit.	
2.4.1.2	Indien na ontvangst van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 2.3.1.1 en 2.3.1.2 deze aanvraag wordt ingetrokken voordat de vergunning wordt verleend, bestaat aanspraak op teruggaaf van 25% van de geheven leges van de betreffende activiteit.	
2.4.2	Indien een vergunning als bedoeld in de onderdelen 2.3.1.1 en 2.3.1.2 op verzoek van de aanvrager geheel of gedeeltelijk wordt ingetrokken, voordat daarvan gebruik is gemaakt, bestaat naar evenredigheid aanspraak op teruggaaf van 25% van de geheven leges, mits het verzoek daartoe is ingediend binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning.	
2.4.3	Indien na ontvangst van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in de onderdelen 2.3.1.1 en 2.3.1.2 deze aanvraag leidt tot het niet verder behandelen op grond van artikel 4:5 juncto artikel 3:18 van de Algemene wet bestuursrecht, bestaat aanspraak op teruggaaf van 75% van de geheven leges.	
2.4.4	Een aanspraak op restitutie van de leges als bedoeld in onderdeel 2.3.4.3 ontstaat, afhankelijk van de werkzaamheden die op dat moment zijn verricht, tot een maximum van 50% van het onder 2.3.4.3 genoemde tarief in de volgende gevallen;	
2.4.4.1	de gemeenteraad verleent geen medewerking tot het afgeven van een (voorgenomen) verklaring van geen bedenking;	
2.4.4.2	vanwege overwegende bezwaren die op de aanvraag zijn ingediend, wordt de omgevingsvergunning met betrekking tot het afwijken als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° van de Wabo niet verleend;	
2.4.4.3	indien de aanvrager het verzoek vanwege dringende redenen intrekt.	
2.4.5	Van de leges verschuldigd op grond van de onderdelen 2.3.4.1, 2.3.4.2, 2.3.5, 2.3.7 en 2.3.8 wordt geen teruggaaf verleend.	
Hoofdstuk 5 Wijziging omgevingsvergunningen als gevolg van wijziging project		
2.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot wijziging van een omgevingsvergunning als gevolg van een, naar de omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging in het project vermeerderd met de leges voor het meerdere die overeenkomstig 2.3.1.1 en/of 2.3.1.2 worden bepaald.	€ 60,30
Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn		
Hoofdstuk 1 Horeca		
<u>Horecavergunning</u>		
3.1.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet, een andere dan bedoeld in onderdeel 3.1.2	€ 1.106,20
3.1.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning alcoholvrij bedrijf, voor het verstrekken van alcoholvrije dranken voor gebruik ter plaatse, op grond van artikel 2.33A van de Algemene plaatselijke verordening 2014	€ 576,20
3.1.2.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot wijziging van een vergunning zoals bedoeld in artikel 3.1.2	€ 316,05
3.1.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in artikel 35 van de Drank- en Horecawet	€ 83,95
3.1.4	Indien voor de aanvraag bedoeld in artikel 3.1.2 en 3.1.3 de vereenvoudigde procedure kan worden gevolgd, bedraagt het tarief	€ 316,05
3.1.4.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding wijziging leidinggevende op grond van artikel 30a van de Drank-en Horecawet	€ 118,50
3.1.4.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing als bedoeld in artikel 4 van de Drank- en Horecawet	€ 79,00
<u>Vergunning sluitingstijd horecabedrijven</u>		
3.1.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 2,29 van de Algemene Plaatselijke Verordening 2014:	

3.1.5.1	Op maandag tot en met vrijdag	€	167,95
	Op zaterdag en zondag	€	125,95
3.1.5.2	Indien sprake is van een incidentele aanvraag als bedoeld in artikel 2.30 van de Algemene Plaatselijke Verordening 2014, per aanvraag	€	125,95
3.1.6	Indien na ontvangst van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 3.1.1 en 3.1.2 deze aanvraag wordt ingetrokken voordat de vergunning wordt verleend, bestaat aanspraak op teruggaaf van 75% van de geheven leges van de betreffende activiteit.		
Hoofdstuk 2			
	<u>Evenementenvergunning</u>		
3.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een evenementenvergunning als bedoeld in artikel 2.2.2. van de Algemene Plaatselijke Verordening 2006:		
3.2.1	voor het houden van een eenmalig klein evenement	€	27,70
3.2.2	voor het houden van een eenmalig middelgroot evenement	€	152,40
3.2.3	voor het houden van een eenmalig groot evenement	€	720,40
3.2.4	voor het houden van kleine en middelgrote evenementen gedurende een jaar in een inrichting	€	277,10
3.2.5	Indien na het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een evenementenvergunning als bedoeld in artikel 3.2 deze aanvraag leidt tot het niet verder behandelen, bestaat aanspraak op teruggaaf van 50% van de geheven leges.		
3.2.6	Indien na ontvangst van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in 3.2.2 en 3.2.3 deze aanvraag wordt ingetrokken voordat de vergunning wordt verleend, bestaat aanspraak op teruggaaf van 75% van de geheven leges van de betreffende activiteit.		
3.2.7	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 2.10. van de Algemene Plaatselijke Verordening 2014 voor zover het betreft het incidenteel plaatsen van een object anders dan een uitstalling of een terras	€	42,00
3.2.8	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek om wijzigingen aan te brengen in een vergunning voor een middelgroot of groot evenement.	€	42,00
	<u>Ontheffing geluidsapparatuur</u>		
3.2.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een ontheffing van geluidsapparatuur als bedoeld in artikel 4.6 van de Algemene Plaatselijke Verordening 2014	€	83,95
	<u>Ontheffing Zondagswet</u>		
3.2.10	De leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in de Zondagswet bedragen	€	42,10
	<u>Verkeersregelaars</u>		
3.2.11	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot		
3.2.11.1	een aanstelling als verkeersregelaar voor een jaar als bedoeld in artikel 9 en 11 van de Regeling Verkeersregelaars 2009	€	27,50
3.2.11.2	een aanstellingsbesluit verkeersregelaars voor een evenement als bedoeld in artikel 9 en 11 van de Regeling Verkeersregelaars 2009	€	16,50
	<u>Straatartiesten</u>		
3.2.12.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een éénmalige vergunning voor een straatartiest	€	42,10
3.2.12.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor een straatartiest gedurende één jaar	€	197,55
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven			
	<u>Seksinrichting/escortbedrijf</u>		
3.3.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het exploiteren van een seksinrichting, als bedoeld in art. 3:4 van de Algemene plaatselijke verordening 2014	€	1.427,45

3.3.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het exploiteren van een Escortbedrijf, als bedoeld in art. 3:4 van de Algemene plaatselijke verordening 2014	€	671,65
3.3.3	Indien voor de aanvraag als bedoeld in artikel 3.3.1 en 3.3.2 een vereenvoudigde procedure gevolgd kan worden, bedraagt het tarief	€	293,90
Hoofdstuk 4	Splitsingsvergunning woonruimte		
	niet van toepassing		
Hoofdstuk 5	Leefmilieuverordening		
	niet van toepassing		
Hoofdstuk 6	Brandbeveiligingsverordening (vervallen)		
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking		
	<u>Verordening op peuterspeelzalen</u>		
3.7.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor een peuterspeelzaal	€	16,20
	<u>Opstijgen en landen heteluchtballonnen en helikopters</u>		
3.7.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een verklaring van geen bezwaar op grond van artikel 5, lid 6 van het Besluit inrichtingen en gebruik niet aangewezen Luchtvaartterreinen ten aanzien van helikopters en artikel 10, lid 2 van het Besluit inrichtingen en gebruik niet aangewezen Luchtvaartterreinen ten aanzien van hete lucht ballonnen.		
3.7.2.1	voor het eenmalig opstijgen van een luchtballon	€	63,00
3.7.2.2	voor het opstijgen van een luchtballon gedurende één jaar	€	151,15
	<u>Vergunning afleveren van vuurwerk</u>		
3.7.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 2:72 van de Algemene Plaatselijke Verordening 2014	€	419,85
	<u>Bibob advies</u>		
3.7.4	Indien bij de behandeling van de aanvragen tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in de onderdelen 3.1.1 t/m 3.1.4, 1.16.1 t/m 1.16.3 en 3.3.1 t/m 3.3.3 van deze tarieven tabel een BIBOB-advies wordt ingewonnen, worden de daar genoemde tarieven verhoogd met	€	1.009,60
	<u>Gedoogbeschikking coffeeshop</u>		
3.7.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een gedoogbeschikking voor het exploiteren van een coffeeshop, op grond van het op artikel 13b van de Opiumwet gebaseerde gemeentelijke coffeeshopbeleid	€	2.370,45
3.7.5.1	Indien voor de aanvraag bedoeld in artikel 3.7.5 de vereenvoudigde procedure kan worden gevolgd, bedraagt het tarief	€	474,10
3.7.6	(vervallen)		
3.7.6.1	(vervallen)		
	<u>Betaald voetbal</u>		
3.7.7	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag van een éénmalige vergunning, als bedoeld in artikel 2:26a van de Algemene plaatselijke verordening 2014 bedraagt	€	335,85
	<u>Inzamelen geld of goederen</u>		
3.7.8	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning om geld of goederen in te zamelen als bedoeld in artikel 5:13 van de APV 2014 (collecte);	€	16,50
	<u>Diverse objecten op de weg</u>		
3.7.9			
3.7.9.1	Het tarief bedraagt van het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het hebben van een uitstalling of voor het plaatsen van winkelwagens	€	209,90

3.7.9.2	voor het hebben van een terras	€	503,80
3.7.9.3	voor het plaatsen van reclame displays, bewegwijzering of 60x40 borden (art. 2:10 Algemene plaatselijke verordening 2014)	€	42,10
3.7.9.4	voor het incidenteel plaatsen van een uitstalling en een terras	€	125,95
3.7.9.5	voor zover daarvoor niet onder 3.7.9.1 t/m 3.7.9.4 een tarief is opgenomen	€	126,20
3.7.9.6	Indien voor de aanvraag bedoeld in artikel 3.7.9.1 en 3.7.9.2 de vereenvoudigde procedure kan worden gevolgd, bedraagt het tarief	€	125,95
3.7.10	<u>Ontheffing verbod op vuur in open lucht</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek om ontheffing van het verbod om in de open lucht vuur aan te leggen, te stoken of te hebben als bedoeld in artikel 5.34 van de APV 2014.	€	42,00
Citeertitel			
Deze tarieventabel wordt aangehaald als "tarieventabel leges 2017".			
Behoort bij het raadsbesluit van 10 november 2016			
De raad voornoemd,			
drs. A. Oudbier raadsgriffier		drs. J.C.G.M. Berends MPA voorzitter	

Besluit vaststelling Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012) Geldend van 01-03-2012 t/m heden

Besluit vaststelling Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012)

De Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie;

Overwegende dat het wenselijk is de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken te herzien;

Besluiten:

Vast te stellen de in de bijgaande bijlage 1 vervatte Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012.

Deze beschikking zal in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 19 januari 2012

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.W.E. Spies

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, M.J.M. Verhagen

Bijlage 1

Tekst van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012)

Hoofdstuk I. Algemeen

§ 1. Aanduidingen, begripsbepalingen

1. Verstaan wordt onder:

de aannemer: de natuurlijke of rechtspersoon, aan wie het werk is opgedragen;

de aannemingsom: het bedrag, waarvoor de aannemer zich heeft verbonden het werk tot stand te brengen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;

het bestek: de beschrijving van het werk, de daarbij behorende tekeningen, de voor het werk geldende voorwaarden, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing;

bouwstoffen: de in het werk te brengen materialen, voorwerpen, onderdelen, installaties of onderdelen daarvan, grond van allerlei soort en dergelijke;

dag: kalenderdag;

de opdrachtgever: de natuurlijke of rechtspersoon, die het werk opdraagt;

de overeenkomst: de tussen opdrachtgever en aannemer tot stand gekomen overeenkomst van aanneming van werk;

UAV: deze Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012;

het werk: het uit te voeren werk, technische installatiewerk of de te verrichten levering;

werkdag: een kalenderdag, tenzij deze valt op een algemeen

of ter plaatse van het werk erkende, of door de overheid dan wel bij of krachtens collectieve arbeids-overeenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet individuele vrije dag.

2. Indien in het bestek een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke een deel van het werk moet worden opgeleverd, wordt voor de toepassing van de §§ 6, vierde lid, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 42 en 44 dat deel als een afzonderlijk werk aangemerkt.

3. Indien in het bestek een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke de uitvoering van het werk tot een bepaalde stand moet zijn gevorderd, voordat de oplevering plaats vindt, is het bepaalde in de §§ 8, 8a, 9 en 42 van overeenkomstige toepassing.

4. Indien aan de totstandkoming van de overeenkomst geen aanbesteding is voorafgegaan, wordt voor de toepassing van de §§ 2, tweede lid, 6, elfde en dertiende lid, 48, tweede lid, en 49, tweede lid, in plaats van 'de dag van aanbesteding' gelezen 'de dag van de prijsaanbieding van de aannemer'.

5. Bij meerjarige onderhoudswerken, opgedragen voor een bepaalde som per jaar wordt, indien sprake is van 'aannemingssom' of van 'termijn van betaling', bedoeld de aannemingssom per jaar of de termijn van betaling van het betrokken onderhoudsjaar.

§ 2. Van toepassing zijnde voorschriften, tegenstrijdige bepalingen

1. De bepalingen van de UAV gelden voor zover daarvan in het bestek niet uitdrukkelijk is afgeweken.

2. Tot het bestek behoren mede, als waren zij er letterlijk in opgenomen, de op het werk van toepassing verklaarde technische normvoorschriften zoals deze drie maanden voor de dag van aanbesteding luiden.

3. Op de overeenkomst is van toepassing het Nederlandse recht.

4. Indien onderdelen van het bestek onderling tegenstrijdig zijn, wordt, tenzij een andere bedoeling uit het bestek voortvloeit, de rangorde daarvan bepaald aan de hand van de volgende regels:

a. een nieuw geschreven of getekend document gaat voor een oud geschreven of getekend document;

b. de beschrijving gaat voor een tekening;

c. een bijzondere regeling gaat voor een algemene regeling;

met dien verstande, dat regel a gaat voor de regels b en c, en regel b voor regel c.

Indien toepassing van deze regels geen uitkomst biedt, wordt de tegenstrijdigheid, met inachtneming van de billijkheid, uitgelegd ten nadele van degene door of namens wie het bestek is opgesteld.

5. Het in het vierde lid bepaalde laat onverlet de verplichting van de aannemer om de directie te waarschuwen in geval van een klaarblijkelijke tegenstrijdigheid tussen onderdelen van het bestek.

Hoofdstuk II. Vertegenwoordiging van partijen

§ 3. Directie

1. De opdrachtgever is gerechtigd een of meer personen aan te wijzen om als directie op te treden of de directie bij te staan dan wel als zodanig aangewezen personen door anderen te vervangen.

2. Indien de opdrachtgever niet een of meer personen wil aanwijzen om als directie op te treden, is hij verplicht hiervan vóór de uitvoering van het werk schriftelijk mededeling te doen aan de aannemer.

Indien door het niet aanwijzen of niet vervangen van een of meer personen om als directie op te treden meer van de aannemer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd, heeft hij recht op bijbetaling.

3. De opdrachtgever geeft van elke aanwijzing als bedoeld in het eerste lid, indien deze niet reeds in het bestek is gedaan, en van elke wijziging of intrekking daarvan, onverwijld schriftelijk kennis aan de aannemer.

4. Zolang en voor zover de opdrachtgever niet schriftelijk aan de aannemer van het tegendeel doet blijken, vertegenwoordigt de directie de opdrachtgever in alle zaken het werk betreffende. In de gevallen echter, waar in de UAV uitdrukkelijk de opdrachtgever is genoemd, is alleen deze bevoegd.

5. Indien meer dan één persoon als directie is aangewezen, wordt ieder der aangewezen personen geacht de directie te vertegenwoordigen.

6. De directie oefent het toezicht uit op de uitvoering van het werk en op de naleving van de overeenkomst.

7. Personen, die zijn aangewezen om de directie bij te staan, binden deze in zoverre het tegendeel niet schriftelijk aan de aannemer is medegedeeld.

8. De directie is bevoegd te bepalen, dat door haar aan te duiden werkzaamheden niet mogen worden uitgevoerd dan in tegenwoordigheid van de directie of van door haar aangewezen personen.

9. Indien en zolang de opdrachtgever van zijn in het eerste lid bedoelde bevoegdheid geen gebruik heeft gemaakt, treedt hij daar, waar in de UAV sprake is van de directie, in haar plaats.

§ 4. Gevolmachtigde van de aannemer

1. De aannemer is te allen tijde gerechtigd één of meer personen aan te wijzen om hem in zaken het werk betreffende te vertegenwoordigen. De aanwijzing door de aannemer van personen die hem in zaken het werk betreffende zullen vertegenwoordigen, moet geschieden met gebruikmaking van een volmacht overeenkomstig Bijlage A van de UAV. Ditzelfde geldt bij wijziging van bedoelde volmacht.

2. Een door de aannemer gewaarmerkt afschrift van de volmacht wordt onverwijld aan de directie verschaft.

3. De aanwijzing van iedere gevolmachtigde geschiedt voor het werk of voor een bepaald gedeelte ervan.

Hoofdstuk III. Algemene verplichtingen van partijen

§ 5. Verplichtingen van de opdrachtgever

1. De opdrachtgever zorgt er voor, dat de aannemer tijdig kan beschikken:

- a. over de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen, die voor de opzet van het werk volgens het bestek vereist zijn;

- b. over het terrein of het water, waarop of waarin het werk moet worden uitgevoerd;

- c. over de benodigde tekeningen en andere gegevens;

- d. over de verstrekkingen, die de opdrachtgever ingevolge de overeenkomst doet.

Indien de aard van het werk hiertoe aanleiding geeft, houdt de directie vóór de aanvang van het werk een bouwbespreking met de aannemer en de leidingbeheerders, waarbij de aannemer wordt ingelicht omtrent de juiste ligging van de zich in of nabij het werk en het werkterrein bevindende ondergrondse kabels en leidingen en waarbij wordt vastgesteld wat daarmee moet geschieden. Indien de directie deze bouwbespreking niet houdt, zal de aannemer vóór de aanvang van het werk om het houden van die bespreking verzoeken. De directie zal aan dit verzoek gevolg geven.

2. De opdrachtgever draagt de verantwoordelijkheid voor de door of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.

3. Indien bouwstoffen of hulpmiddelen, die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld, gebreken mochten hebben, is de opdrachtgever aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.

4. De opdrachtgever is aansprakelijk voor de functionele ongeschiktheid:

- a. van door hem voorgeschreven bouwstoffen;

- b. van bouwstoffen, die bij een door hem voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken, tenzij de aannemer een keuzemogelijkheid had met betrekking tot deze bouwstoffen.

Onder de functionele ongeschiktheid van bouwstoffen wordt verstaan het naar hun aard niet geschikt zijn van deze bouwstoffen voor het doel waarvoor zij blijkens het bestek zijn bestemd.

5. (Vervallen).

6. Indien wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege hogere eisen aan het werk stellen dan in de overeenkomst is bepaald, zullen wijzigingen van het werk, welke nodig zijn om aan die eisen te voldoen, worden verrekend als meer werk.

7. De opdrachtgever zal het aan de aannemer toekomende volgens de in de overeenkomst gestelde regelen voldoen.

8. Indien het bouwterrein, de uit het werk komende oude bouwstoffen of de door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen verontreinigd zijn, wordt de aard en de omvang daarvan, voor zover voor de uitvoering van het werk van belang, in het bestek vermeld. De opzet van het werk zal zodanig zijn, dat daardoor schade aan personen, goederen of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.

§ 6. Verplichtingen van de aannemer

1. De aannemer is verplicht het werk uit te voeren naar de bepalingen van de overeenkomst zonder aanspraak op verrekening, bijbetaling of schadevergoeding te kunnen doen gelden dan in de gevallen, waarin dat bepaaldelijk voorgeschreven of kennelijk bedoeld is. Hij is verplicht al datgene te verrichten, wat naar de aard van de overeenkomst door de wet, de billijkheid of het gebruik wordt gevorderd of tot een behoorlijke aanwending der bouwstoffen behoort.

2. De aannemer is verplicht het werk uit te voeren volgens de door de directie te verstrekken en de door haar goed te keuren tekeningen. Hij is verplicht de orders en aanwijzingen op te volgen, die hem door de directie worden gegeven.

3. De verplichtingen van de aannemer omvatten mede:

- a. de levering van de nodige bouwstoffen en het verrichten van de nodige werkzaamheden;

- b. de beschikbaarstelling van gereedschap, materieel, hulpmaterialen, hulpstoffen, hulpwerken en andere hulpmiddelen, nodig voor de uitvoering van het werk en het verrichten van de nodige hulpwerkzaamheden;

- c. de betaling van precario, kosten van aansluiting van hulpleidingen en dergelijke.

4. Het werk en de uitvoering daarvan zijn voor rekening van de aannemer met ingang van de datum van aanvang of zoveel eerder als de aannemer ingevolge § 7, tweede lid, met het werk begint, tot en met de dag waarop het werk overeenkomstig het bepaalde in § 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd. Onder het werk en de uitvoering daarvan worden mede begrepen de voorbereiding, de aanvoer van bouwstoffen, de uitvoering van hulpwerken, de doelmatigheid en capaciteit van werktuigen en gereedschappen.

5. De uitvoering van het werk moet zodanig zijn, dat de totstandkoming van het werk overeenkomstig de volgens § 8, eerste lid, in het bestek voorgeschreven termijn verzekerd is.

6. De wijze van uitvoering van het werk moet zodanig zijn, dat voor de opdrachtgever dan wel voor derden geenodeloze hinder is te duchten. De aannemer dient het werk zodanig uit te voeren, dat daardoor schade aan personen, goederen of milieu zoveel mogelijk wordt beperkt.

7. Onvoldoend werk wordt binnen een door de directie in billijkheid te stellen termijn tot haar genoegen door de aannemer verbeterd of vernieuwd. Deze verbetering of vernieuwing geschiedt op kosten van de aannemer, tenzij het onvoldoend werk het gevolg is van een omstandigheid die voor rekening van de opdrachtgever komt.

8. De aannemer is aansprakelijk voor schade aan met het werk in verband staande werken van de opdrachtgever en aan andere werken en eigendommen van de opdrachtgever, voor zover deze door de uitvoering van het werk is toegebracht en is toe te rekenen aan nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van de aannemer, zijn personeel, zijn onderaannemers of zijn leveranciers.
9. De aannemer vrijwaart de opdrachtgever tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze door de uitvoering van het werk is toegebracht en is toe te rekenen aan nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van de aannemer, zijn personeel, zijn onderaannemers of zijn leveranciers.
10. De aannemer zorgt voor de tijdige verkrijging van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen, die hij nodig heeft of wenst, voor zover zij niet behoren tot die, waarvoor de opdrachtgever ingevolge het bepaalde in § 5, eerste lid, sub a zorg draagt.
11. De aannemer wordt geacht bekend te zijn met de voor de uitvoering van het werk van belang zijnde wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, voor zover deze op de dag van aanbesteding in werking zijn getreden. De aan de naleving van deze voorschriften en beschikkingen verbonden gevolgen zijn voor zijn rekening.
12. De gevolgen van de naleving van voorschriften van bijzondere aard zijn voor rekening van de aannemer, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat hij deze voorschriften niet behoefde te kennen. In dit laatste geval heeft hij aanspraak op bijbetaling.
13. De gevolgen van de naleving van wettelijke voorschriften of beschikkingen van overheidswege, die na de dag van aanbesteding in werking treden, komen voor rekening van de opdrachtgever, tenzij redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de aannemer die gevolgen reeds op de dag van aanbesteding had kunnen voorzien. Indien echter in de overeenkomst bepalingen zijn opgenomen betreffende de verrekening van wijzigingen van lonen en sociale lasten of van prijzen, huren en vrachten, komen de gevolgen daarvan slechts voor rekening van de opdrachtgever, indien en voor zover zulks uit die bepalingen voortvloeit.
14. Indien de constructies, werkwijzen, orders en aanwijzingen, bedoeld in § 5, tweede lid, dan wel de bouwstoffen of hulpmiddelen, bedoeld in § 5, derde lid, klaarblijkelijk zodanige fouten bevatten of gebreken vertonen, dat de aannemer in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen door zonder de directie daarop te wijzen tot uitvoering van het desbetreffende onderdeel van het werk over te gaan, is hij voor de schadelijke gevolgen van zijn verzuim aansprakelijk. Het in dit lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de in § 5, vierde lid, en deze paragraaf, zevenentwintigste lid, bedoelde gevallen.
15. Indien de aannemer meent, behalve op de aannemingssom, op de vergoeding van de omzetbelasting en op de verrekening ingevolge de §§ 35 tot en met 39, nog andere aanspraken jegens de opdrachtgever te hebben, geeft hij daarvan zo spoedig mogelijk schriftelijk aan deze kennis en in elk geval op zodanig tijdstip dat de directie de ter zake nodige gegevens kan verzamelen. Aan het verzamelen van die gegevens verleent de aannemer zijn medewerking. De opdrachtgever of de directie kan van de aannemer nadere inlichtingen verlangen omtrent de door hem kenbaar gemaakte aanspraken.
16. De aannemer zorgt voor orde en veiligheid op het werk. Hij zorgt tevens voor een zodanige verlichting, dat een goede uitvoering van het werk gewaarborgd is.
- 16a. Wanneer bij de uitvoering van het werk voorwerpen of stoffen worden aangetroffen, waarvan redelijkerwijs geacht kan worden dat deze schade kunnen toebrengen aan personen, goederen of milieu, brengt de aannemer dit onmiddellijk ter kennis van de directie. Hij neemt terstond, zo mogelijk in overleg met de directie, de door de omstandigheden vereiste veiligheidsmaatregelen.
17. De aannemer is verplicht alle onbekwame dan wel ongeschikte personen, die van zijnentwege of vanwege een onderaannemer of leverancier op het werk aanwezig zijn, op verlangen van de directie onverwijld daarvan te doen verwijderen.
18. De aannemer moet gedurende de uitvoering van het werk op of in de nabijheid van de plaats, waar het wordt uitgevoerd, aanwezig zijn, tenzij de directie zulks onnodig oordeelt of een gevolmachtigde hem overeenkomstig § 4 vertegenwoordigt.
19. De aannemer zorgt er voor, dat bij de uitvoering van het werk, tenzij hijzelf of zijn gevolmachtigde ter plaatse is, steeds een persoon aanwezig is, die de opdracht heeft orders of aanwijzingen van de directie op te volgen en deze onverwijld aan hem of zijn gevolmachtigde over te brengen.
20. De aannemer verleent toegang tot het werk en het werkterrein aan de personen, die door de opdrachtgever of de directie tot toegang zijn gemachtigd, voor zover hij daartegen geen redelijke bezwaren heeft.
21. Behalve het te werk gestelde personeel en uit anderen hoofde bevoegde personen mag de aannemer andere personen op het werk en het werkterrein toelaten voor zover de opdrachtgever of de directie daartegen geen redelijke bezwaren kenbaar maakt.
22. De aannemer zorgt er voor, dat de directie en door de directie aangewezen personen, voor zover fabrieksgeheim zich daartegen niet verzet, vrije toegang hebben tot de terreinen, fabrieken, werkplaatsen en loodsen, zowel van de aannemer als van onderaannemers en leveranciers, waar werkzaamheden ten behoeve van het werk worden verricht of voor het werk bestemde bouwstoffen zijn opgeslagen, teneinde de werkzaamheden respectievelijk de bouwstoffen te inspecteren.
23. Indien uit hoofde van fabrieksgeheim vrije toegang als bedoeld in het voorgaande lid niet of niet ten volle kan worden gegeven, moet hiervan kennis worden gegeven:

- a. bij de inschrijving, indien de bevoegdheid tot het verlenen van vrije toegang bij de aannemer berust;
- b. bij de aanvraag tot goedkeuring van de betrokken onderaannemer of leverancier, indien de bevoegdheid bij een van hen berust.

Een kennisgeving als bedoeld onder a zal niet worden aangemerkt als een aan de inschrijving verbonden voorwaarde.

24. Indien twee of meer personen tezamen een werk hebben aangenomen, zijn zij hoofdelijk voor de gehele uitvoering daarvan aansprakelijk. Zij zijn verplicht een van hen schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.

25. De aannemer mag het werk niet geheel of ten dele aan een ander overdragen zonder schriftelijke goedkeuring van de opdrachtgever.

26. De aannemer kan bepaalde onderdelen van het werk in onderaanneming laten uitvoeren, mits voor de keuze van deze onderdelen en van de daarvoor in te schakelen onderaannemers de schriftelijke goedkeuring van de directie is verkregen; deze goedkeuring zal niet mogen worden onthouden op onredelijke gronden. De aannemer blijft niettemin jegens de opdrachtgever voor die onderdelen ten volle verantwoordelijk.

27. Indien door of namens de opdrachtgever het inschakelen van een bepaalde onderaannemer of leverancier is of wordt voorgeschreven, is de aannemer voor wat het presteren van die onderaannemer of leverancier betreft jegens de opdrachtgever tot niet meer gehouden dan tot datgene, waartoe de aannemer die onderaannemer of leverancier kan houden krachtens de voorwaarden door deze gehanteerd en zoals deze door de opdrachtgever zijn aanvaard of goedgekeurd. Indien de voorgeschreven onderaannemer of leverancier niet, niet tijdig of niet deugdelijk presteert en de aannemer het redelijkerwijs nodige heeft gedaan om nakoming en/of schadevergoeding te verkrijgen, zal de opdrachtgever de voor de aannemer ontstane meerdere kosten aan hem vergoeden, voor zover deze hem niet zijn vergoed door de onderaannemer of leverancier. Daartegenover zal de aannemer, op eerste verzoek van de opdrachtgever, aan deze zijn vordering op de voorgeschreven onderaannemer of leverancier cederen tot aan het door de opdrachtgever aan hem vergoede bedrag.

28. Indien onderdelen van het werk in onderaanneming worden uitgevoerd, zal de aannemer de onderaannemer volledig inlichten omtrent de bepalingen van het bestek, die bij het desbetreffende onderdeel van belang kunnen zijn, en omtrent de wijze van uitvoering.

29. Orders en aanwijzingen betreffende die onderdelen zullen door de directie uitsluitend aan de aannemer worden kenbaar gemaakt en zullen door deze aan de onderaannemer worden doorgegeven, tenzij de aannemer na overleg met de onderaannemer schriftelijk verzoekt bedoelde orders en aanwijzingen tevens rechtstreeks aan de onderaannemer mede te delen.

30. De aannemer is verplicht ter zake van de overeenkomst in Nederland domicilie te hebben voor zover hij niet reeds in Nederland is gevestigd.

Hoofdstuk IV. Aanvang, uitvoeringsduur, oplevering

§ 7. Datum van aanvang

1. Als datum van aanvang zal worden aangemerkt de vijfde werkdag na de dag waarop de aannemer het werk is opgedragen.

2. Tenzij in het bestek anders is bepaald, staat het de aannemer vrij, behoudens bezwaar van de directie, ook vóór de datum van aanvang met het werk te beginnen.

§ 8. Uitvoeringsduur, uitstel van oplevering

1. De termijn, binnen welke het werk moet worden opgeleverd, wordt in het bestek uitgedrukt:

- a. hetzij in een aantal werkbare werkdagen;
- b. hetzij in een aantal kalenderdagen, -weken of -maanden;
- c. hetzij door een bepaalde dag te noemen.

2. Indien een termijn is uitgedrukt in een aantal werkbare werkdagen, worden werkdagen, respectievelijk halve werkdagen, als onwerkbaar beschouwd, wanneer daarop door omstandigheden buiten de aansprakelijkheid van de aannemer gedurende ten minste vijf uren, respectievelijk ten minste twee uren, door het grootste deel van de arbeiders of machines niet kon worden gewerkt.

3. Als de oplevering van het werk zou moeten geschieden op een dag die geen werkdag is, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering.

4. De termijn, binnen welke het werk moet worden opgeleverd, kan door de opdrachtgever worden verlengd, hetzij eigener beweging, hetzij op een daartoe strekkend verzoek van de aannemer. Een verzoek van de aannemer om termijnverlenging zal slechts in overweging kunnen worden genomen, indien dit schriftelijk geschiedt en – behoudens ontheffing door de directie – ten minste veertien dagen voor het verstrijken van de termijn bij de directie is bezorgd.

5. Indien door overmacht, door voor rekening van de opdrachtgever komende omstandigheden, of door het door of namens de opdrachtgever aanbrengen van bestekswijzigingen dan wel van wijzigingen in de uitvoering van het werk, niet van de aannemer kan worden gevergd dat het werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd, heeft hij recht op termijnverlenging.

§ 8a. Beproeving

1. Beproeving van het technische installatiewerk of een of meer onderdelen daarvan vindt plaats, indien dit is overeengekomen. De beproeving geschiedt door de aannemer in aanwezigheid van de directie en dient om vast te stellen of het technische installatiewerk, of het desbetreffende onderdeel daarvan,

op het gebied bestreken door de beproeving, voldoet aan hetgeen is overeengekomen voor zover dit op het tijdstip van de beproeving mogelijk is.

2. Aannemer en directie stellen in onderling overleg het tijdstip van de beproeving vast. Indien aannemer en directie niet komen tot gemeenschappelijke vaststelling van het tijdstip van de beproeving, stelt de aannemer dit tijdstip vast en geeft van dit tijdstip ten minste acht dagen tevoren schriftelijk kennis aan de directie.

3. Ten behoeve van de beproeving stelt de aannemer voor zijn rekening het nodige materieel en het personeel voor de bediening daarvan beschikbaar. De kosten van de voor de beproeving benodigde hoeveelheid water en energie zijn voor rekening van de opdrachtgever.

4. Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vijf dagen na de beproeving, stelt de aannemer een rapport op waarin het beproevingsresultaat is opgenomen, alsmede, indien zulks is overeengekomen, een meetstaat die de meetresultaten en andere relevante gegevens vermeldt. Door de ondertekening van dit in tweevoud op te maken rapport door de aannemer en de directie staan de resultaten van de beproeving vast. Indien de directie tijdens de beproeving niet aanwezig is geweest, staan de resultaten van de beproeving vast door de enkele vermelding daarvan in het rapport.

5. Indien op grond van de beproeving is vastgesteld dat het technische installatiewerk, op het gebied bestreken door de beproeving, niet voldoet aan hetgeen is overeengekomen, zal, nadat de aannemer de nodige verbeteringen heeft aangebracht, de beproeving worden herhaald. Op deze herhaalde beproeving zijn de vorige leden van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in dit geval de kosten voor water en energie, benodigd voor de beproeving, voor rekening van de aannemer zijn.

6. Indien op grond van de beproeving is vastgesteld dat het technische installatiewerk, op het gebied bestreken door de beproeving, voldoet aan hetgeen is overeengekomen en het technische installatiewerk ook overigens is voltooid, vindt opnemning van het technische installatiewerk plaats zoals bedoeld in § 9.

§ 9. Opnemning en goedkeuring

1. De opnemning van het werk geschiedt op schriftelijke, tot de directie gerichte aanvraag van de aannemer, waarin deze mededeelt op welke dag het werk naar zijn oordeel voltooid zal zijn. De directie kan genoeg nemen met een mondelinge mededeling, welke in het dagboek of weekrapport, bedoeld in § 27, wordt aangetekend.

2. De opnemning geschiedt zo spoedig mogelijk en in de regel binnen acht dagen na de in het eerste lid bedoelde dag. De dag en het tijdstip van opnemning worden aan de aannemer tijdig en zo mogelijk ten minste drie dagen tevoren schriftelijk medegedeeld. De directie kan verlangen, dat de aannemer of zijn gevolmachtigde bij de opnemning tegenwoordig is.

3. Nadat het werk is opgenomen, wordt aan de aannemer binnen acht dagen schriftelijk medegedeeld, of het al dan niet is goedgekeurd, in het laatste geval met opgave van de gebreken, die de redenen voor de onthouding van de goedkeuring zijn. Wordt het werk goedgekeurd, dan wordt als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende mededeling aan de aannemer is verzonden.

4. Met toestemming van de aannemer kan, in plaats van de schriftelijke mededeling bedoeld in het vorige lid, worden volstaan met een overeenkomstige aantekening in het dagboek of weekrapport, met vermelding van de datum der aantekening. Alsdan wordt, indien het werk wordt goedgekeurd, als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende aantekening is geplaatst.

5. Wordt niet binnen acht dagen na de opnemning een schriftelijke mededeling, of het werk al dan niet is goedgekeurd, aan de aannemer verzonden dan wel, in het geval bedoeld in het vierde lid, een overeenkomstig aantekening in het dagboek of weekrapport geplaatst, dan wordt het werk geacht op de achtste dag na de opnemning te zijn goedgekeurd.

6. Geschiedt de opnemning niet binnen vijftien dagen na de in het eerste lid bedoelde dag, dan kan de aannemer bij aangetekende brief een nieuwe aanvraag tot de directie richten, met verzoek het werk binnen acht dagen op te nemen. Voldoet de directie niet aan dit verzoek, dan wordt het werk geacht op de achtste dag na de verzending van die brief te zijn goedgekeurd.

7. Kleine gebreken, die gevoeglijk vóór een nog volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, zullen geen reden tot onthouding van goedkeuring mogen zijn, mits zij een eventuele ingebruikneming niet in de weg staan. De aannemer is gehouden de in dit lid bedoelde gebreken zo spoedig mogelijk te herstellen.

8. Met betrekking tot een heropnemning na onthouding van goedkeuring vinden de bovenvermelde bepalingen overeenkomstige toepassing.

9. Bij een heropnemning zullen andere gebreken dan die, welke overeenkomstig het zevende lid aan de aannemer zijn opgegeven, alleen dan reden tot hernieuwde onthouding van goedkeuring kunnen zijn, indien zij eerst na de voorafgegane opnemning aan de dag zijn getreden.

§ 10. Oplevering

1. Het werk wordt als opgeleverd beschouwd, indien het overeenkomstig het bepaalde in § 9 is of geacht wordt te zijn goedgekeurd. De dag, waarop het werk is of geacht wordt te zijn goedgekeurd, geldt als dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd.

1a. Indien in het bestek is voorgescreven dat de aannemer de opdrachtgever bedienings- en onderhoudsvorschriften zal verstrekken met betrekking tot het technische installatiewerk, overhandigt hij deze op het tijdstip van ingebruikneming van het technische installatiewerk, of van het desbetreffende onderdeel daarvan, dan wel uiterlijk op de dag waarop het technische installatiewerk als opgeleverd

wordt beschouwd. Indien in het bestek is voorgeschreven dat de aannemer de opdrachtgever revisie-tekeningen met betrekking tot het technische installatiewerk zal verstrekken, overhandigt hij deze uiterlijk drie maanden na de dag waarop het technische installatiewerk als opgeleverd wordt beschouwd.

2. Indien de aannemer niet een aanvraag om opneming als bedoeld in § 9, eerste lid, tot de directie heeft gericht, doch de opdrachtgever het werk voltooid acht, kan deze de aannemer zulks schriftelijk mededelen. De vijfde dag na de verzending van deze mededeling geldt dan als dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd.

3. De opdrachtgever kan het werk, voordat dit voltooid is, of een al dan niet voltooid onderdeel daarvan, in gebruik nemen of doen nemen mits de ingebruikneming een voldoende voortgang van het werk niet in gevaar brengt. De opdrachtgever gaat hiertoe niet over dan nadat hij dit schriftelijk aan de aannemer heeft medegedeeld en hij deze heeft gehoord en een opneming, dan wel – indien het een technisch installatiewerk betreft – een beproeving en opneming als bedoeld in § 8a van het in gebruik te nemen werk of onderdeel daarvan heeft plaatsgevonden. Indien door de ingebruikneming meer wordt verlangd van de aannemer dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd, zal dit worden verrekend als meer werk. Indien door de ingebruikneming schade aan het werk ontstaat komt deze schade niet voor rekening van de aannemer. Door de in dit lid bedoelde ingebruikneming en opneming wordt het werk, dan wel dat onderdeel, niet als opgeleverd beschouwd. Voor technische installatiewerken geldt dat indien in het bestek een onderhoudstermijn als bedoeld in § 11 is voorgeschreven, door de in dit lid bedoelde ingebruikneming de onderhoudstermijn onmiddellijk ingaat na de dag van ingebruikneming.

§ 11. Onderhoudstermijn

1. Indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, gaat deze termijn in onmiddellijk na de dag waarop het werk overeenkomstig het bepaalde in § 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd.

2. De aannemer is gehouden gebreken, welke in de onderhoudstermijn aan de dag treden, te herstellen, met uitzondering echter van die, waarvoor de opdrachtgever op grond van § 5, tweede lid de verantwoordelijkheid draagt of waarvoor hij op grond van § 5, derde of vierde lid, aansprakelijk is. Onder de in dit lid bedoelde gebreken vallen niet die gebreken die het gevolg zijn van onjuist of onzorgvuldig gebruik dan wel gekwalificeerd kunnen worden als normaal te verwachten slijtage als gevolg van het feitelijke gebruik.

3. Het in het tweede lid bedoelde herstel geschiedt voor rekening van de aannemer, tot genoegen van de directie en binnen een door haar in billijkheid te stellen termijn.

4. In de onderhoudstermijn optredende schade aan het werk is voor rekening van de opdrachtgever, met uitzondering echter van die schade, welke het gevolg is van door de aannemer verricht onvoldoend werk. In het laatste geval is het bepaalde in het derde lid van overeenkomstige toepassing.

5. Indien de aannemer zich desgevraagd verbindt tot herstel van niet voor zijn rekening komende gebreken of schade aan het werk, geschiedt de verrekening daarvan als meer werk.

6. Na afloop van de onderhoudstermijn zal het werk wederom worden opgenomen om te constateren, of de aannemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan, waarbij wordt gehandeld overeenkomstig het bepaalde in § 9.

§ 12. Aansprakelijkheid van de aannemer na de oplevering

1. Na de dag, waarop het werk overeenkomstig het bepaalde in § 10, eerste of tweede lid, als opgeleverd wordt beschouwd, is de aannemer niet meer aansprakelijk voor tekortkomingen aan het werk.

2. Het in het eerste lid bepaalde lijdt uitzondering indien sprake is van een gebrek:

(a) dat toe te rekenen is aan de aannemer en

(b) dat bovendien ondanks nauwlettend toezicht tijdens de uitvoering dan wel bij de opneming van het werk als bedoeld in § 9, tweede lid, door de directie redelijkerwijs niet onderkend had kunnen worden en waarvan

(c) de aannemer binnen een redelijke termijn na de ontdekking mededeling is gedaan.

3. (Vervallen).

4. De rechtsvordering uit hoofde van een gebrek waarvoor de aannemer krachtens het tweede lid aansprakelijk is, is niet ontvankelijk indien zij wordt ingesteld na verloop van:

(a) vijf jaren na de in het eerste lid bedoelde dag, of

(b) tien jaren na de in het eerste lid bedoelde dag, indien het werk geheel of gedeeltelijk is ingestort of dreigt in te storten dan wel ongeschikt is geraakt of ongeschikt dreigt te geraken voor de bestemming waarvoor het blijkens de overeenkomst bedoeld is en dit slechts kan worden verholpen of kan worden voorkomen door het treffen van zeer kostbare voorzieningen.

5. Indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, treedt voor de toepassing van deze paragraaf de dag na het verstrijken van die termijn in de plaats van de in het eerste lid bedoelde dag en wordt onder opneming van het werk verstaan: de opneming genoemd in § 11, zesde lid.

Hoofdstuk V. Wijziging tijdstippen van uitvoering, schorsing, beëindiging in onvoltooide staat

§ 13. Wijziging tijdstippen van uitvoering

1. De directie is bevoegd:

a. indien in het bestek een onderhoudstermijn als bedoeld in § 11, eerste lid, is voorgeschreven, de uitvoering van ondergeschikte werkzaamheden tot in die onderhoudstermijn te verschuiven;

b. bij meerjarig onderhoud de uitvoering van werken, waartoe de aannemer in een bepaald jaar verplicht is, in een ander jaar binnen de duur van dit onderhoud te verlangen.

2. Indien het voorafgaande aanleiding tot verrekening geeft, wordt daarvoor overeenkomstig het bepaalde in § 36 een regeling getroffen.

§ 14. Schorsing van het werk en beëindiging van het werk in onvoltooide staat

1. De opdrachtgever is bevoegd de uitvoering van het werk voor het geheel of voor een gedeelte te schorsen.

2. In spoedeisende gevallen is de directie, hangende de beslissing van de opdrachtgever, voorlopig tot zodanige schorsing bevoegd.

3. Gedurende de schorsing is de aannemer verplicht:

a. in overleg met de directie gepaste maatregelen te nemen ter voorkoming en beperking van schade, die aan het werk zou kunnen ontstaan;

b. na te laten zowel hetgeen schade aan het werk ten gevolge zou kunnen hebben als hetgeen de latere voortzetting zou kunnen bemoeilijken.

4. Voorzieningen, die de aannemer ten gevolge van de schorsing moet treffen, worden als meer werk met hem verrekend. Schade, die de aannemer ten gevolge van de schorsing lijdt, wordt hem vergoed.

5. Indien de schorsing langer dan één maand duurt, kan de aannemer bovendien vorderen, dat een evenredige betaling voor het uitgevoerde gedeelte van het werk plaats heeft. Daarbij wordt rekening gehouden met de nog niet verwerkte bouwstoffen, voor zover deze in verband met het bepaalde in § 19 eigendom van de opdrachtgever zijn geworden. Nog niet verwerkte voor keuring gereed zijnde bouwstoffen worden op verzoek van de aannemer eerst nog gekeurd.

6. Indien de schorsing van het gehele werk langer duurt dan zes maanden, is de aannemer bevoegd het werk in onvoltooide staat te beëindigen.

7. De opdrachtgever is bevoegd de aannemer op te dragen het werk in onvoltooide staat te beëindigen.

8. Wanneer door voor rekening van de opdrachtgever komende omstandigheden de uitvoering van het werk gedurende meer dan twee maanden ononderbroken is vertraagd, is de aannemer bevoegd het werk in onvoltooide staat te beëindigen.

9. In de gevallen bedoeld in het zesde, zevende en achtste lid zal de opdrachtgever zo spoedig mogelijk na de beëindiging het werk overnemen. De aannemer is tot aan de overneming van het werk door de opdrachtgever gehouden de in het derde lid bedoelde verplichtingen na te komen.

10. De aannemer heeft alsdan recht op de aannemingssom, vermeerderd met de kosten die hij als gevolg van de niet voltooiing heeft moeten maken en verminderd met de hem door de beëindiging bespaarde kosten. Aanspraken van de aannemer en de opdrachtgever op hetgeen overigens ter zake van de overeenkomst verschuldigd is blijven onverlet.

Hoofdstuk VI. Werkterrein, reclame

§ 15. Werkterrein

1. Indien in het bestek oppervlakten van grond of water als werkterrein zijn aangeduid, heeft de aannemer daarover de kosteloze beschikking, zolang de uitvoering van het werk dit nodig maakt. Gebruik van ander terrein of water als werkterrein is voor rekening van de aannemer.

2. De directie wijst aan, na overleg met de aannemer, welke gedeelten van het werkterrein in gebruik mogen worden genomen als opslagplaatsen en voor de plaatsing van keten, loodsen, hulpwerken en andere hulpmiddelen.

3. De aannemer kan vóór de aanvang van het werk schriftelijk vorderen, dat de toestand van het werkterrein zo goed mogelijk wordt vastgesteld, in welk geval de opneming door de directie in samenwerking met en voor rekening van de aannemer ten spoedigste plaats vindt. Indien daarbij afwijkingen ten opzichte van de in het bestek omschreven toestand aan het licht komen, is het bepaalde in § 29, derde lid, van toepassing.

4. Na gebruik en uiterlijk bij de oplevering moet het werkterrein naar genoegen van de directie zoveel mogelijk weder in de oorspronkelijke toestand worden opgeleverd.

§ 16. Afsluiting, reclame

1. Indien de opdrachtgever afsluiting van het werk en het werkterrein nodig oordeelt, wordt de wijze van afsluiting in het bestek omschreven.

2. De opdrachtgever heeft het recht om na overleg met de aannemer op schuttingen en afrasteringen, welke dienen ter afsluiting van het werk of het werkterrein, alsmede elders op het werkterrein of aan het werk reclame of andere kennisgevingen aan te brengen.

3. Aan de aannemer is het evenwel toegestaan op een deel van die plaatsen aanduidingen van zijn naam en bedrijf aan te brengen, mits plaats, uiterlijk en afmetingen hiervan door de directie zijn goedgekeurd. Hetzelfde kan door de directie op een door tussenkomst van de aannemer gedaan verzoek aan onderaannemers en leveranciers worden toegestaan.

Hoofdstuk VII. Bouwstoffen

§ 17. Verwerking van bouwstoffen

1. Met inachtneming van § 5, derde en vierde lid, alsmede § 6, zevenentwintigste lid, staat de aannemer in voor de goede hoedanigheid van de bouwstoffen, voor de geschiktheid voor hun bestemming en het voldoen aan de gestelde eisen, alsmede voor de tijdige levering.

2. Indien en voor zover in het bestek is bepaald dat bouwstoffen gekeurd moeten worden, mag de aannemer deze niet verwerken voordat deze zijn goedgekeurd.

3. De directie kan verlangen, dat goedgekeurde bouwstoffen ook nadat zij zijn verwerkt alsnog worden vervangen, indien daaraan na de keuring nog gebreken worden geconstateerd. Deze vervanging ge-

schiedt voor rekening van de opdrachtgever en wordt als meer werk verrekend, onverminderd het recht van de aannemer op schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn. Indien echter het gebrek redelijkerwijs niet door de directie had kunnen worden onderkend en het gebrek aan de aannemer kan worden toegerekend, komt deze vervanging voor rekening van de aannemer.

4. De directie is bevoegd een bewijs van oorsprong van bouwstoffen te verlangen.

5. Indien de directie zulks goed vindt, zal de aannemer in plaats van met een fabrieksnaam aangeduide bouwstoffen andere mogen leveren, mits van overeenkomstige hoedanigheid. De directie onthoudt de goedkeuring niet op onredelijke gronden.

§ 18. Keuring van bouwstoffen

1. Indien en voor zover in het bestek is bepaald dat bouwstoffen door de directie worden gekeurd, worden deze in geval van goedkeuring zo nodig gemerkt. Door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen worden geacht te zijn goedgekeurd. Indien voorgeschreven is dat bouwstoffen moeten worden geleverd met een kwaliteitsverklaring afkomstig van een door de Raad voor de Accreditatie erkende certificatie-instelling, wordt in het kader van de keuring volstaan met een uitwendige visuele beoordeling. De kwaliteitsverklaring wordt door de aannemer ter gelegenheid van de beoordeling door de directie aan haar ter beschikking gesteld.

2. Ten behoeve van de keuring moeten de monsters en bouwstoffen tijdig op het werk of in de werkplaatsen worden aangevoerd. Zolang de directie zulks nodig oordeelt, blijven door de aannemer ingediende monsters onder haar berusting; zij zijn evenwel voor zijn rekening en blijven voor hem toegankelijk.

3. De aannemer verleent bij de keuring, alsmede bij het merken van goedgekeurde bouwstoffen, de nodige hulp en stelt daartoe personeel en eenvoudige hulpmiddelen ter beschikking.

4. De aannemer is bevoegd bij de keuring aanwezig te zijn of zich te doen vertegenwoordigen; de directie kan dit van hem verlangen.

5. De directie is bevoegd bouwstoffen door derden te doen onderzoeken; de hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van de opdrachtgever, behoudens het bepaalde in het zesde lid, onder d.

6. Voor rekening van de aannemer komen de kosten van:

- a. het beschikbaar stellen van de voor de keuring nodige bouwstoffen;
- b. het brengen van de bouwstoffen in een voor de keuring geschikte samenstelling en vorm;
- c. de emballage en de verzending van elders te keuren bouwstoffen;
- d. het in het vijfde lid bedoelde onderzoek, indien dit tot afkeuring leidt, tenzij het een bouwstof betreft, in het bestek aangeduid met een fabrieksnaam, of waarvan de leverancier door of namens de opdrachtgever is aangewezen;
- e. de in het twaalfde lid bedoelde herkeuring, indien de deskundige de afkeuring handhaaft.

7. De in het vorige lid bedoelde kosten worden zo nodig overeenkomstig § 42, zesde lid, verrekend.

8. De keuring geschiedt – ter keuze van de directie – op het werk, in de middelen van vervoer of elders, zo spoedig mogelijk na aanvoer of gereedkoming. Indien, ondanks een door de directie ontvangen schriftelijk verzoek van de aannemer om bouwstoffen te keuren, uiterlijk op een in dat verzoek vermeld redelijk tijdstip de schriftelijke mededeling van de uitslag van de keuring niet door de aannemer is ontvangen, worden die bouwstoffen geacht te zijn goedgekeurd. Onder een schriftelijk verzoek en onder een mededeling als in dit lid bedoeld wordt mede verstaan een aantekening in het dagboek of weekrapport, bedoeld in § 27.

9. Verzoekt de aannemer om keuring op een andere plaats dan door de directie is voorgeschreven, dan wordt dat niet geweigerd, indien toestaan niet in strijd is met de belangen van een goede hoedanigheid van het werk en van doeltreffende controle en mits de aannemer de hogere kosten ervan voor zijn rekening neemt.

10. Waardevermindering en verlies van voor de keuring gebezigde bouwstoffen worden aan de aannemer niet vergoed.

11. Ingeval van afkeuring van bouwstoffen kan zowel de directie als de aannemer vorderen, dat een in onderlinge overeenstemming getrokken monster uit die bouwstoffen tot na de beslechting van het uit die afkeuring mogelijk voortvloeiend geschil wordt bewaard. Deze monsters worden door beiden geïmprimeerd. De bewaring geschiedt op een in onderlinge overeenstemming te bepalen plaats.

12. De aannemer heeft de bevoegdheid om ingeval van afkeuring van bouwstoffen herkeuring aan te vragen door een in overeenstemming met de opdrachtgever aan te wijzen deskundige, aan wiens uitspraak partijen ook in een later geschil gebonden zijn.

13. Afgekeurde bouwstoffen worden zo spoedig mogelijk afgezonderd en van het werk verwijderd, ook indien zij reeds mochten zijn verwerkt.

§ 19. Eigendom van bouwstoffen

1. Alle voor het werk bestemde bouwstoffen worden – zonder dat de opdrachtgever daardoor aansprakelijk wordt voor betalingen aan leveranciers of andere rechthebbenden – eigendom van de opdrachtgever, zodra zij zijn goedgekeurd en de aannemer door overlegging van (een) verklaring(en) volgens het bij de UAV behorende bijlage B heeft aangetoond, dat de leveranciers en eventuele andere rechthebbenden afstand doen van alle aanspraken op die bouwstoffen ten behoeve van de opdrachtgever.

2. Geen overdracht van eigendom aan de opdrachtgever als bedoeld in het eerste lid wordt geacht te hebben plaats gevonden:

- a. indien een schuldeiser van de opdrachtgever beslag legt op de in het eerste lid bedoelde bouwstoffen;

b. indien de opdrachtgever failliet wordt verklaard of hem surseance van betaling wordt verleend en het werk door de curator dan wel door de opdrachtgever en diens bewindvoerders niet wordt voortgezet. Het in dit lid bepaalde lijdt nochtans uitzondering met betrekking tot die bouwstoffen, welke de opdrachtgever aan de aannemer heeft betaald.

3. Na voltooiing van het werk overgebleven bouwstoffen worden aan de aannemer teruggegeven en als niet geleverd beschouwd, behoudens toepassing van § 36, achtste lid.

§ 20. Zorg voor bouwstoffen

De aannemer draagt zorg voor de goedgekeurde en de door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen, alsmede voor de uit het werk komende bouwstoffen. Verlies, vermissing of beschadiging van deze bouwstoffen is voor zijn rekening, behoudens het bepaalde in § 44.

§ 21. Oude bouwstoffen

1. Tenzij het bestek anders bepaalt, blijven de uit het werk komende oude bouwstoffen eigendom van de opdrachtgever.

2. (Vervallen).

3. (Vervallen).

4. De aannemer is niet verantwoordelijk voor de hoedanigheid van uit het werk komende bouwstoffen, voor zover achteruitgang van die hoedanigheid niet aan hem is toe te rekenen.

§ 22. Garantie voor een onderdeel

1. Het bepaalde in deze paragraaf is van toepassing, tenzij het bestek anders bepaalt.

2. Indien in het bestek is vermeld dat één of meer onderdelen van het werk moeten worden gegarandeerd, zal de aannemer op eerste aanzegging van de opdrachtgever zo spoedig mogelijk de tijdens de garantieperiode optredende gebreken voor zijn rekening herstellen. Gebreken in de zin van deze bepaling zijn gebreken, waarvan de opdrachtgever aannemelijk maakt dat die met grote mate van waarschijnlijkheid moeten worden toegeschreven aan een omstandigheid, die aan de aannemer kan worden toegerekend.

3. Indien in het bestek is vermeld dat een onderdeel van het werk door een onderaannemer of een leverancier moet worden gegarandeerd, draagt de aannemer zorg voor het verstrekken van de garantie door de onderaannemer of leverancier aan de opdrachtgever. Indien deze garantie niet door de onderaannemer of leverancier wordt verstrekt, wordt een dienovereenkomstige garantie door de aannemer verstrekt.

4. Een op grond van deze paragraaf overeengekomen garantie geldt vanaf het gereedkomen of de levering van het gegarandeerde onderdeel gedurende de in het bestek genoemde periode.

Hoofdstuk VIII. Hulpmiddelen

§ 23. Loodsen en andere hulpmiddelen

1. De verplichtingen van de aannemer met betrekking tot het ter beschikking stellen, onderhouden, en verwijderen van loods en/of directieverblijf en andere hulpmiddelen worden in het bestek omschreven.

2. (Vervallen).

3. (Vervallen).

§ 24. Hulpmiddelen van de opdrachtgever

1. Indien aan de aannemer het gebruik van gebouwen, terreinen en hulpmiddelen van de opdrachtgever is opgedragen of vergund, komen het onderhoud en het herstel, zolang het gebruik duurt, voor rekening van de aannemer.

2. Ingeval van verloren gaan door het in het eerste lid bedoelde gebruik, is hij verplicht tot vergoeding van de schade.

3. Zodra het in gebruik genomene voor de uitvoering van het werk niet meer nodig is, stelt de aannemer het, zoveel doenlijk in gelijke staat als hij het heeft ontvangen, weer ter beschikking van de opdrachtgever en bergt de hulpmiddelen op door of namens hem aan te wijzen plaatsen op.

§ 25. Gezonken materieel

1. Indien ten behoeve van het werk in gebruik zijnde hulpmiddelen, zoals vaartuigen en werktuigen, dan wel voor het werk bestemde bouwstoffen gezonken zijn in wateren, welke bij de opdrachtgever in eigendom of beheer zijn, is de aannemer verplicht ze met inbegrip van lading en toebehoren te lichten en te verwijderen.

2. Hij is in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, verplicht dadelijk de vereiste aanduiding en verlichting aan te brengen, zo spoedig mogelijk de eerste maatregelen tot lichting, zoals het onderdoor brengen van kettingen, te nemen en de lichting in zo kort mogelijke tijd te voltooien.

3. De in de voorgaande leden bedoelde werkzaamheden geschieden op kosten van de aannemer, tenzij het in het eerste lid bedoelde zinken is veroorzaakt door een omstandigheid die voor rekening van de opdrachtgever komt.

Hoofdstuk IX. Uitvoering

§ 26. Algemeen tijdschema, werkplan

1. De aannemer stelt zo spoedig mogelijk een op de aard van het werk afgestemd algemeen tijdschema op. In dit algemene tijdschema wordt duidelijk aangegeven op welke wijze, in welke volgorde, met welk materieel en met welke hulpmiddelen de aannemer voornemens is het werk en zijn onderdelen uit te voeren alsmede welke tijdsduur hij voor elk onderdeel nodig acht. Tevens wordt daarin aangegeven op welke tijdstippen de aannemer ten behoeve van de voortgang van het werk en de volgorde van de onderdelen ervan zal dienen te beschikken over datgene waarvoor de opdrachtgever of de directie

volgens de overeenkomst dient te zorgen. Het algemene tijdschema dient te voldoen aan de eisen, die ten aanzien van de uitvoering van het werk in de overeenkomst zijn gesteld, en wordt door de aannemer van een behoorlijke toelichting voorzien.

2. De aannemer legt het algemene tijdschema, gedateerd en ondertekend, in tweevoud aan de directie ter goedkeuring over, uiterlijk op de vijftiende werkdag na de dag waarop hem het werk is opgedragen onderscheidenlijk de directie om een algemeen tijdschema heeft verzocht.

3. De directie beslist zo spoedig mogelijk omtrent de goedkeuring van het algemene tijdschema en deelt haar beslissing, in elk geval uiterlijk op de tiende werkdag, nadat zij het heeft ontvangen, schriftelijk aan de aannemer mede. De goedkeuring wordt slechts aan het algemene tijdschema onthouden, indien uit de inhoud daarvan blijkt, dat niet aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen wordt voldaan.

4. Ingeval van goedkeuring worden de beide exemplaren van het algemene tijdschema ook door de directie gedateerd en ondertekend, waarna een van de exemplaren aan de aannemer wordt toegezonden. In geval het algemene tijdschema niet wordt goedgekeurd, wordt de aannemer met de redenen hiervan schriftelijk in kennis gesteld. De aannemer legt in dat geval zo spoedig mogelijk, doch binnen tien werkdagen, een nieuw algemeen tijdschema, waarbij met de bezwaren van de directie rekening is gehouden, ter goedkeuring aan de directie over. Ten aanzien van de beslissing op het nieuwe algemene tijdschema is het derde lid van overeenkomstige toepassing.

5. Het algemene tijdschema geldt als een leidraad voor de aannemer en verzwaart de voor hem uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen niet. De goedkeuring door de directie van het algemene tijdschema en daarin onder haar goedkeuring aangebrachte wijzigingen ontheffen de aannemer niet van zijn verplichtingen om het werk naar de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen uit te voeren en tijdig te voltooien.

6. Indien van de aannemer wordt verlangd, dat hij in plaats van of naast het in deze paragraaf bedoelde algemene tijdschema een gedetailleerd werkplan aan de directie overlegt, wordt zulks, onder vermelding van de aan dit werkplan te stellen eisen, in de overeenkomst vermeld. Voor zover de overeenkomst niet anders vermeldt, is het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid alsdan van overeenkomstige toepassing.

7. Wijzigingen door de directie in het goedgekeurde algemene tijdschema of gedetailleerde werkplan aangebracht geven de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien van hem meer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

§ 27. Dagboek, lijsten, rapporten, verslagen van bouwvergaderingen

1. De directie maakt weekrapporten op. Hierin worden onder meer aantekeningen opgenomen betreffende:

- de vordering en de stand van het werk;
- de onwerkbare dagen en het verleende uitstel van oplevering;
- de aan- en afvoer en goedkeuring van bouwstoffen;
- de aan- en afvoer van materieel en hulpmiddelen;
- bestekswijzigingen, meer en minder werk, verwerkte hoeveelheden en stelposten;
- opnemings, goedkeuring en oplevering van het werk;
- de verstrekking van tekeningen;
- voorvallen betreffende de veiligheid en/of gezondheid van personen.

2. De in het eerste lid bedoelde aantekeningen worden telkens uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van de werkweek, waarop zij betrekking hebben, opgenomen in het weekrapport, dat terstond na het opmaken door de directie wordt ondertekend.

3. Het door de directie ondertekende weekrapport wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de vijftiende werkdag na het verstrijken van de werkweek, waarop het betrekking heeft, aan de aannemer ter ondertekening voorgelegd. Aan de aannemer wordt afschrift van de weekrapporten verstrekt.

4. Indien de aannemer zich met de inhoud van het weekrapport kan verenigen, tekent hij dit voor akkoord uiterlijk op de vijfde werkdag, nadat het hem is voorgelegd.

5. Indien de aannemer zich met de inhoud van het weekrapport niet kan verenigen, ondertekent hij dit eveneens uiterlijk op de vijfde werkdag, nadat het hem is voorgelegd, doch onder toevoeging van een aantekening, waaruit blijkt tegen welke gedeelten en om welke redenen hij bezwaar heeft.

6. Ingeval de directie niet alleen weekrapporten opmaakt maar ook een dagboek bijhoudt, is op dit dagboek het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat geen afschrift van het dagboek aan de aannemer wordt verstrekt, tenzij deze daarom verzoekt.

7. Indien dit in de overeenkomst is voorgeschreven of na de opdracht door de directie wordt verlangd, verstrekt de aannemer telkens uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van een werkweek een op die week betrekking hebbende, door hem gedateerde en ondertekende lijst, bevattende opgaven omtrent het personeel en voorts zodanige verdere mededelingen als door de directie worden gewenst.

8. Indien ten behoeve van het werk buiten het werkteerrein werkzaamheden worden verricht, kan de directie vorderen, dat de aannemer daaromtrent uiterlijk op de vijfde werkdag na het verstrijken van een werkweek een door hem ondertekend rapport in tweevoud bij haar indient. In dit rapport worden aantekeningen als in het eerste lid bedoeld en betrekking hebbend op de in voornoemde werkweek verrichte werkzaamheden opgenomen.

9. Indien is overeengekomen dat tijdens de uitvoering van het werk bouwvergaderingen worden gehouden, maakt de directie daarvan verslagen. De verslagen worden zo spoedig mogelijk aan de aannemer ter ondertekening voorgelegd. Indien de aannemer zich met de inhoud van het verslag niet kan verenigen, wordt aan het verslag een aantekening toegevoegd waaruit blijkt tegen welke gedeelten en om welke reden hij bezwaar heeft. Het verslag wordt in de daarop volgende bouwvergadering vastgesteld.

§ 28. Afbakening, peilingen en opmetingen

De aannemer zal voor zijn rekening:

- a. het werk uitzetten en de vereiste profielen en bakens stellen;
- b. ten behoeve van afbakening, peilingen en opmetingen geschikt personeel en hulpmiddelen, als: roeien peilboten, meetinstrumenten, bakens, enz., ter beschikking van de directie stellen;
- c. de gedane uitzetting en afbakening in goede staat onderhouden, zolang de directie dit nodig oordeelt.

§ 29. Verschillen in afmetingen of in de toestand van bestaande werken en terreinen

1. Indien de in de beschrijving van het werk vermelde afmetingen niet overeenkomen met die, voorkomende op de tekening, is de aannemer verplicht de door hem geconstateerde afwijking ter kennis te brengen van de directie, opdat deze, zo zij zulks nodig acht, kan besluiten van de in § 2, vierde lid, bedoelde rangorde af te wijken. Een zodanig besluit van de directie wordt als een bestekswijziging aange-merkt.

2. Indien de in het bestek aangegeven afmetingen niet overeenkomen met die, voorkomende in de werkelijkheid, is de aannemer verplicht de door hem geconstateerde afwijking ter kennis te brengen van de directie, teneinde met deze overleg te plegen omtrent hetgeen moet geschieden om, gelet op de afwijking, het werk juist uit te voeren. De gebleken afwijking geeft, afgezien van de verrekening van meer en minder werk, welke uit het bestek mocht voortvloeien, de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien die afwijking van zodanige aard is, dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor zijn rekening dienen te komen.

3. Verschillen tussen de tijdens de uitvoering blijvende toestand van bestaande gebouwen, werken en terreinen enerzijds en de in het bestek aangeduide toestand anderzijds geven, afgezien van de verrekening van meer en minder werk, welke uit het bestek mocht voortvloeien, de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien die verschillen van zodanige aard zijn, dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor zijn rekening dienen te komen. Overigens draagt de opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de door of namens hem verstrekte gegevens. Het in dit lid bepaalde is ook van toepassing indien in het bestek geen toestand of gegevens zijn aangeduid, doch de tijdens de uitvoering blijvende toestand afwijkt van die welke de aannemer redelijkerwijs had mogen verwachten.

§ 30. Voorziening in waterkering, waterdoorlaat en verkeer

1. De aannemer mag het werk of onderdelen daarvan, waardoor de belangen van waterkering of waterdoorlaat zouden kunnen worden geschaad of stremming of stoornis in of hinder aan of gevaar voor het verkeer te land, te water of door de lucht zou kunnen worden veroorzaakt, slechts uitvoeren, indien en zolang hij met het oog op die belangen de nodige voorzieningen heeft getroffen.

2. Onder de in het eerste lid bedoelde voorzieningen worden verstaan: tijdelijke werken, afsluitingen, waarschuwborden, kentekens, verlichting en andere veiligheidsmaatregelen, die door wettelijke voorschriften worden vereist of uit anderen hoofde nodig mochten zijn.

3. Zolang hinder aan of stoornis in het verkeer te land, te water of door de lucht wordt toegebracht, moet ten behoeve van dat verkeer de nodige hulp worden beschikbaar gesteld.

4. De in deze paragraaf bedoelde voorzieningen en hulp zijn voor rekening van de aannemer, met dien verstande, dat dit voor tijdelijke werken van betekenis of maatregelen van ingrijpende aard slechts geldt, indien deze in de overeenkomst zijn omschreven.

§ 31. Verband met andere werken

1. Indien verschillende werken in elkander grijpen, wordt dit in het bestek vermeld.

2. Tenzij in het bestek anders is bepaald, geschiedt de coördinatie van in elkander grijpende werken door de directie.

3. De aannemer gedooft – zonder aanspraak op andere vergoedingen dan de in het volgende lid bedoelde – dat door derden, aan wie de directie zulks toestaat, tegelijkertijd en te zelfder plaatse wordt gewerkt.

4. Hij gedooft, dat daarbij gebruik wordt gemaakt van reeds gemaakt werk en gemaakte hulpwerken. Voor dit gebruik kan de aannemer aanspraak op bijbetaling doen gelden, indien meer van hem wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden geleverd.

§ 32. Gevonden voorwerpen

De aannemer is verplicht de vondst van alle voorwerpen, die bij de uitvoering van het werk worden gevonden en die van waarde zijn of uit een historisch of wetenschappelijk oogpunt van belang kunnen zijn, terstond aan de directie te melden en deze voorwerpen zo mogelijk in handen van de directie te stellen, tenzij het bestek anders bepaalt.

§ 33. Vermoeden van onvoldoend werk

Indien de directie vermoedt, dat het werk niet aan de bij de overeenkomst gestelde eisen voldoet, is de aannemer verplicht de maatregelen te nemen of te gedogen, die nodig zijn om vast te stellen of zulks al dan niet het geval is. Ingeval het werk niet aan deze eisen voldoet, komen de kosten van bedoelde maatregelen voor rekening van de aannemer. In het tegengestelde geval worden zij, evenals de kosten van herstel, verrekend als meer werk en wordt eventuele schade vergoed.

§ 34. Wijzigingen in de uitvoering

Wijzigingen door de directie in de uitvoering van het werk aangebracht geven de aannemer aanspraak op bijbetaling, indien van hem meer wordt verlangd dan redelijkerwijs van hem kan worden geleverd.

Hoofdstuk X. Meer en minder werk

§ 35. Verrekening van meer en minder werk

1. Verrekening van meer en minder werk vindt plaats:

- a. ingeval van bestekswijzigingen (§ 36);
- b. ingeval van afwijkingen van de bedragen van de stelposten (§ 37);
- c. ingeval van afwijkingen van geschatte hoeveelheden (§ 38, tweede lid);
- d. ingeval van afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden (§ 39);
- e. in de gevallen waarin verrekening als meer en minder werk in deze UAV of in de overeenkomst is voorgeschreven. In deze gevallen is het bepaalde in par. 36 lid 1a van overeenkomstige toepassing. Aanspraken van de aannemer en de opdrachtgever op hetgeen overigens ter zake van de overeenkomst verschuldigd is blijven onverlet.

2. De verrekening van het meer werk geschiedt door bijbetaling, die van het minder werk door inhouding op de aannemingssom. De opdrachtgever en de aannemer komen overeen op welke wijze – ineens of in gedeelten – en wanneer de verrekening geschiedt van het meer en het minder werk of, indien er zowel van meer als van minder werk sprake is, van het saldo daarvan.

3. Indien omtrent wijze en tijdstip van de verrekening van het meer werk niets is overeengekomen, geschiedt deze verrekening ineens na de voltooiing van het meer werk.

4. Indien omtrent wijze en tijdstip van de verrekening van het minder werk niets is overeengekomen, geschiedt deze verrekening, met inachtneming van het bepaalde in § 40, zevende lid, ineens bij de eindafrekening van het werk.

5. Indien bij de eindafrekening van het werk blijkt, dat het totaal van het reeds verrekende en het nog te verrekenen minder werk dat van het reeds verrekende en het nog te verrekenen meer werk overtreft, heeft de aannemer recht op een bedrag gelijk aan 10% van het verschil van deze totalen. Het in dit lid bepaalde lijdt uitzondering, voor zover het minder werk het gevolg is van een verzoek van de aannemer om minder te mogen uitvoeren dan in de overeenkomst is bepaald.

6. Voor de toepassing van het bepaalde in het vijfde lid wordt onder het werk verstaan:

- a. bij aanneming in massa, de werken van de percelen gezamenlijk;
- b. bij meerjarige onderhoudsbestekken de werken van de onderhoudsjaren gezamenlijk.

§ 36. Bestekswijzigingen

1. Onder bestekswijzigingen worden verstaan wijzigingen in het bestek, het werk of de voorwaarden van uitvoering van het werk.

1a. In geval van door de opdrachtgever gewenste bestekswijzigingen kan de aannemer slechts dan een verhoging van de prijs vorderen, wanneer hij de opdrachtgever tijdig heeft gewezen op de noodzaak van een daaruit voortvloeiende prijsverhoging, tenzij de opdrachtgever die noodzaak uit zichzelf had moeten begrijpen.

2. De directie is bevoegd voor of tijdens de uitvoering van het werk bestekswijzigingen aan te brengen. Indien en voor zover deze bevoegdheid in het bestek aan de opdrachtgever is voorbehouden, is voor deze bestekswijzigingen een door de opdrachtgever aan de aannemer te verstrekken schriftelijke opdracht vereist.

3. De aannemer zal aan opdrachten tot bestekswijzigingen gevolg geven, ook indien daardoor de omvang van het werk wordt vermeerderd of verminderd, mits diensgevolge de totalen van de bijbetalingen en inhoudingen elk niet meer bedragen dan 15% van de aannemingssom dan wel het saldo van die bijbetalingen en inhoudingen niet meer bedraagt dan 10% van de aannemingssom.

4. Bestekswijzigingen worden verrekend tegen bedragen of prijzen die vóór de uitvoering van die wijzigingen of, indien hun aard dit belet, zo spoedig mogelijk tussen de opdrachtgever en de aannemer worden overeengekomen. Indien de directie overweegt om een bestekswijziging aan te brengen en daartoe de aannemer verzoekt een prijsaanbieding te doen, plegen de directie en de aannemer op verzoek van de aannemer tevoren overleg omtrent de vraag of, en zo ja onder welke omstandigheden, de aannemer aanspraak zal kunnen maken op een redelijke vergoeding van de aan het doen van de prijsaanbieding verbonden kosten.

5. Bestekswijzigingen zullen de aannemer schriftelijk worden opgedragen. De aannemer kan genoegen nemen met een overeenkomstige aantekening in het dagboek, het weekrapport of het verslag van de bouwvergadering, welke dan als schriftelijke opdracht zal worden aangemerkt. Het gemis van een schriftelijke opdracht of van een aantekening in het dagboek of weekrapport laat de aanspraken van de aannemer en van de opdrachtgever op verrekening van meer en minder werk onverlet.

6. Ten aanzien van bestekswijzigingen zal op verzoek van de directie of van de aannemer een afzonderlijke termijn worden overeengekomen, binnen welke het meer werk zal worden voltooid, hetgeen dan in de schriftelijke opdracht wordt vermeld.

7. Bij meerjarige onderhoudsbestekken wordt bij de in het derde lid vermelde totalen van bijbetalingen en van inhoudingen elk onderhoudsjaar op zichzelf beschouwd.

8. De opdrachtgever zal de reeds aangevoerde, de blijkens de vrachtbrief afgezonden en de uitsluitend ten behoeve van het werk bestelde bouwstoffen, die tengevolge van bestekswijzigingen niet kunnen

worden gebruikt, voor zover deze bouwstoffen aan de gestelde eisen voldoen, overnemen of deswege een billijke schadevergoeding verlenen.

§ 37. Stelposten

1. Onder stelposten worden verstaan in het bestek als zodanig aangeduide geldbedragen, welke in de aannemingssom zijn begrepen en ten laste waarvan nader in het bestek beschreven uitgaven worden gebracht.

2. Indien de som van de uitgaven, die ten laste van een stelpost worden gedaan, hoger of lager blijkt te zijn dan het bedrag van die stelpost, zal de afwijking worden verrekend.

3. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op de aanschaffing van bouwstoffen, wordt gerekend met prijzen, welke zijn samengesteld uit:

- a. de prijzen op basis van franco levering op of in het vervoermiddel bij het werkterrein;
- b. een aannemersvergoeding van 10% van de onder a bedoelde prijzen.

4. (Vervallen).

5. Kosten van emballage en de terugzending daarvan komen voor rekening van de aannemer, behalve voor zover die kosten, door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee de aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.

6. De kosten van het in het werk brengen van ten laste van stelposten aangeschafte bouwstoffen zijn in de aannemingssom begrepen en worden niet afzonderlijk verrekend. Deze kosten zullen echter worden verrekend ten laste van de stelpost, waarop ook de aanschaffing van die bouwstoffen wordt verrekend, indien zij betrekking hebben op het in het werk brengen van installaties, zoals liften, centrale verwarming en dergelijke, of voor zover zij door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven hoger zijn dan die waarmee de aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.

7. De aanschaffing van bouwstoffen, waarvoor stelposten zijn opgenomen, geschiedt door de aannemer volgens nadere opdracht van de directie en, tenzij de directie de aannemer daarin vrijlaat, bij leveranciers die daartoe door haar worden aangewezen.

8. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op de verrichting van werkzaamheden, wordt gerekend met prijzen, welke zijn samengesteld uit:

- a. de voor de uitvoering nodige kosten, voor zover deze rechtstreeks op de uitvoering betrekking hebben;
- b. een aannemersvergoeding van 10% van de onder a bedoelde kosten.

De kosten op de bouwplaats voor algemene inrichting, verzorging en uitvoering worden niet afzonderlijk verrekend, maar worden geacht in de aannemingssom te zijn begrepen, behalve voor zover die kosten, door de invulling die aan de stelpost wordt gegeven, hoger zijn dan die waarmee de aannemer redelijkerwijs rekening heeft moeten houden.

9. De verrichting van werkzaamheden als bedoeld in het achtste lid geschiedt volgens nadere opdracht van de directie door de aannemer of door derden, die daartoe door haar worden aangewezen.

10. Bij de ten laste van stelposten te brengen uitgaven, die betrekking hebben op het doen van betalingen aan derden, wordt gerekend met bedragen, welke zijn samengesteld uit:

- a. het bedrag van de aan derden gedane betaling, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
- b. een aannemersvergoeding van 5% van het onder a bedoelde bedrag.

11. Betalingen aan derden, waarvoor stelposten zijn opgenomen, geschieden door de aannemer volgens nadere opdracht van de directie.

12. Alvorens een uitgave ten laste van een stelpost te brengen, kan de directie van de aannemer overlegging van bewijsstukken verlangen.

§ 38. Hoeveelheden

1. Onder verrekenbare hoeveelheden worden verstaan de in het bestek als zodanig aangeduide hoeveelheden; afwijkingen worden verrekend overeenkomstig het bepaalde in § 39.

2. Onder geschatte hoeveelheden worden verstaan de met de toevoeging 'naar schatting', 'ongeveer' of dergelijke aanduidingen in het bestek genoemde hoeveelheden. Een afwijking van een geschatte hoeveelheid wordt verrekend indien en voor zover er sprake is van een afwijking die meer bedraagt dan 10% van die geschatte hoeveelheid, tenzij zulks aanleiding tot onbillijkheid zou geven.

3. Afwijkingen van andere dan de in het eerste of tweede lid bedoelde hoeveelheden, welke door de directie worden verlangd of voorgeschreven, worden beschouwd als bestekswijzigingen en verrekend overeenkomstig het bepaalde in § 36.

4. Indien in het bestek hoeveelheden bouwstoffen zijn vermeld, worden daaronder verstaan, voor zover niet anders is bepaald, hoeveelheden in het werk gemeten.

5. De meting van geleverde of verwerkte bouwstoffen geschiedt door de aannemer ten overstaan van de directie en op door haar goed te keuren wijze.

§ 39. Afwijkingen van verrekenbare hoeveelheden

1. Indien in het bestek verrekenbare hoeveelheden zijn opgenomen en deze blijken te hoog of te laag te zijn om het werk overeenkomstig de bepalingen van het bestek of de aard van het werk tot stand te brengen, zullen de afwijkingen van deze hoeveelheden worden verrekend tegen verrekenprijzen, die daartoe bij de totstandkoming van de overeenkomst zijn overeengekomen.

2. Indien een verrekenprijs voor afwijkingen van een in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid te laag of te hoog blijkt te zijn, zal een gewijzigde verrekenprijs tussen de opdrachtgever en de aannemer worden overeengekomen. De herziening zal slechts kunnen plaats vinden, indien meer dan 110% of minder dan 90% van de in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid is of zal worden verwerkt.

3. Indien overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid een verrekenprijs wordt gewijzigd, wordt de afwijking van de in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid verrekend tegen die gewijzigde verrekenprijs; zodanige wijziging leidt echter niet tot wijziging van de aannemingssom.
4. Indien voor een bepaalde bouwstof of voor een bepaald soort werk meer dan één verrekenbare hoeveelheid in het bestek is opgenomen en voor die hoeveelheden een zelfde verrekenprijs geldt, wordt voor de toepassing van het bepaalde in het tweede en derde lid het totaal van deze hoeveelheden als de in het bestek opgenomen verrekenbare hoeveelheid beschouwd.
5. In de in deze paragraaf bedoelde verrekenprijzen worden geacht begrepen te zijn alle rechtstreeks of zijdelings voor de uitvoering nodige kosten en een aannemersvergoeding. In de aannemersvergoeding worden de algemene kosten van de aannemer en een normale aannemerswinst geacht begrepen te zijn.

Hoofdstuk XI. Betaling, omzetbelasting, kortingen, verpanding

§ 40. Betaling

1. Het ingevolge de overeenkomst aan de aannemertoekomende bedrag is het saldo, gevormd door de aannemingssom, verhoogd onderscheidenlijk verlaagd met hetgeen overigens aan of door hem ter zake van de overeenkomst verschuldigd is.
2. Indien de aannemer volgens de overeenkomst recht heeft op betaling in termijnen, heeft met het oog op het verschijnen van een betalingstermijn opnemng van het uitgevoerde gedeelte van het werk plaats.
3. Bij de opnemng, bedoeld in het tweede lid, wordt rekening gehouden met de waarde van goedgekeurde, doch nog niet verwerkte bouwstoffen, voor zover deze krachtens § 19 eigendom van de opdrachtgever zijn geworden.
4. Geschiedt de opnemng, bedoeld in het tweede lid, niet binnen acht dagen nadat de aannemer daarom heeft verzocht, dan kan de aannemer schriftelijk een nieuwe aanvraag tot de directie richten, met verzoek binnen vier dagen tot opnemng over te gaan. Voldoet de directie niet aan dit verzoek, dan wordt de opnemng geacht te zijn geschied en wordt het door de aannemer in zijn verzoek opgegeven termijnbedrag uitbetaald overeenkomstig het in het zesde lid bepaalde.
5. Indien de directie na een opnemng, bedoeld in het tweede lid, nalaat binnen vier dagen nadat de aannemer daarom schriftelijk heeft verzocht, het resultaat van de opnemng bekend te maken, wordt het door de aannemer in zijn verzoek opgegeven termijnbedrag uitbetaald overeenkomstig het in het zesde lid bepaalde.
6. De uitbetaling van een termijn zal plaats vinden binnen vier weken, nadat bij de opnemng, bedoeld in het tweede lid, is gebleken, dat de aannemer recht heeft op betaling van die termijn. Indien in het bestek is bepaald, dat de betaling van een termijn eerst zal geschieden nadat de aannemer een declaratie heeft ingediend, zal de betaling plaats vinden binnen vier weken nadat de declaratie in goede orde bij de directie is ingekomen. De declaratie wordt geacht in goede orde bij de directie te zijn ingekomen indien de directie niet binnen zeven dagen na ontvangst van de declaratie aan de aannemer heeft medegedeeld dat daaraan documenten ontbreken welke nodig zijn ter beoordeling van de juistheid van de declaratie. Indien de directie tegen de inhoud van de declaratie bezwaar heeft, stelt zij de aannemer onder opgave van redenen daarvan zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van de declaratie, op de hoogte.
7. Indien een termijn verschenen is, waarvan het bedrag beïnvloed kan worden door de eindafrekening van het gehele werk, wordt die termijn gesteld op het bedrag, dat de aannemer, gegeven de voortgang van het werk, ontwijfelbaar toekomt en wordt dit bedrag aan hem uitbetaald.
8. Indien een termijn nog niet verschenen is, kan de opdrachtgever niettemin, zo daartoe aanleiding bestaat, tot gedeeltelijke betaling daarvan overgaan.
9. Indien niet is overeengekomen, dat betaling in termijnen zal geschieden, ontvangt de aannemer, vooruitlopend op de eindafrekening, binnen vier weken nadat het werk is opgeleverd het bedrag, dat hem ontwijfelbaar toekomt.
10. Op de betaling van bedragen buiten de aannemingssom of van bedragen buiten de termijnen van de aannemingssom is het bepaalde in het zesde lid van overeenkomstige toepassing.
11. Zo spoedig mogelijk na de oplevering van het werk, of, indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, zo spoedig mogelijk na het verstrijken daarvan, wordt de eindafrekening van het werk opgesteld. Hetgeen reeds is betaald wordt dan in mindering gebracht op hetgeen de aannemer volgens het eerste lid toekomt en het restant wordt hem binnen vier weken betaald. Indien de aannemer bij de eindafrekening een bedrag aan de opdrachtgever verschuldigd blijkt, is hij binnen vier weken tot betaling daarvan gehouden.
12. Indien door in gebreke blijven of onvermogen van de aannemer de opdrachtgever het werk geheel of gedeeltelijk uitvoert, of door anderen doet uitvoeren, wordt de betaling opgeschort, totdat zal zijn gebleken, welk bedrag diensgevolge door of aan de aannemer verschuldigd is. Het bepaalde in § 45, eerste en tweede lid, is niet van toepassing over het tijdvak van de opschorting.
13. In de in het voorgaande lid bedoelde gevallen heeft de opdrachtgever tevens het recht om voor rekening van de aannemer rechtstreeks aan onderaannemers en leveranciers een billijke vergoeding uit te keren voor de werkzaamheden en leveringen, waarvoor deze nog geen betaling genoten. De opdrachtgever gaat hiertoe niet over dan na de aannemer of diens wettelijke vertegenwoordiger ter zake te hebben gehoord.

§ 41. Omzetbelasting

1. De ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting is niet begrepen in de tussen opdrachtgever en aannemer overeengekomen of overeen te komen bedragen en prijzen, doch het bedrag daarvan wordt door de aannemer in zijn prijsopgaven afzonderlijk vermeld.
2. De opdrachtgever vergoedt de aannemer de ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting.
3. De aannemer ontvangt echter geen vergoeding van de ter zake van het werk verschuldigde omzetbelasting voor zover deze van de opdrachtgever wordt geheven.
4. De berekening van hetgeen de aannemer ingevolge de overeenkomst toekomt geschiedt met inachtneming van bedragen en prijzen, waarin de omzetbelasting niet is begrepen; de berekening van de door de opdrachtgever aan de aannemer te vergoeden omzetbelasting geschiedt afzonderlijk.
5. De vergoeding van omzetbelasting aan de aannemer geschiedt gelijktijdig met de ter zake van het werk aan hem te verrichten betalingen.

§ 42. Kortingen

1. De opdrachtgever kan wegens te late oplevering van het werk aan de aannemer kortingen op de aannemingssom opleggen. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt als dag van oplevering aangemerkt de dag, welke door de aannemer overeenkomstig het bepaalde in § 9, eerste lid, of, ingeval van heropneming na onthouding van goedkeuring, overeenkomstig het bepaalde in § 9, achtste lid, is opgegeven, mits het werk vervolgens is of geacht wordt te zijn goedgekeurd.
2. Het bedrag der kortingen wordt in het bestek bepaald. Bij gebreke van zodanige bepaling bedraagt het € 60 per dag.
3. Geen korting wordt opgelegd voor na de opleveringstermijn verstreken dagen die geen werkdag zijn. Evenmin wordt korting opgelegd voor de zowel binnen als na bedoelde termijn gevallen dagen, dat de oplevering door overmacht is vertraagd, voor zover daarmee bij een verleende termijnverlenging geen rekening is gehouden. Vertraging in de voortgang van het werk door bedrijfsstoornissen en – indien de opleveringstermijn niet is bepaald in werkbare werkdagen – door onwerkbaar dagen, wordt daarbij slechts als overmacht aangemerkt, voor zover die vertraging van ongewone duur is geweest.
4. Geen korting wordt opgelegd wegens overschrijding van een termijn, indien en voor zover deze overschrijding het gevolg is van overschrijding van een eerder geëindigde termijn, waarvoor reeds korting is opgelegd, mits de bedoelde termijnen met elkaar in verband staan.
5. Kortingen worden verbeurd enkel ten gevolge van het verschijnen van de bepaalde dag, zonder dat deswege een ingebrekestelling nodig is om daarvan te doen blijken.
6. Kortingen en andere bedragen, die ingevolge de overeenkomst door de aannemer verschuldigd zijn, worden bij de eerstvolgende betalingstermijn en zo nodig bij volgende termijnen van betaling ingehouden of op andere wijze op de aannemer verhaald.

§ 43. Verpanding of cessie door de aannemer aan derden

1. De aannemer zal het recht op het saldo, bedoeld in § 40, eerste lid, geheel of gedeeltelijk kunnen cederen of in pand geven.
2. Indien een cessie aan de opdrachtgever is betekend, is de aannemer verplicht de akte van cessie aan de opdrachtgever over te leggen, indien deze zulks wenst.

Hoofdstuk Xla. Zekerheidstelling, verzekering

§ 43a. Zekerheidstelling

1. Het bepaalde in deze paragraaf is van toepassing, tenzij het bestek anders bepaalt.
2. Met inachtneming van hetgeen in het zevende lid is bepaald, is de opdrachtgever gerechtigd om van de aannemer te bedingen dat deze zekerheid stelt voor de nakoming van zijn verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst; indien door de aannemer zekerheid dient te worden gesteld, geldt het bepaalde in het derde tot en met het zesde lid van deze paragraaf.
3. De waarde van de zekerheid is gelijk aan 5% van de aannemingssom en de zekerheid dient te worden gesteld in de vorm van een bankgarantie.
4. Indien de opdrachtgever voornemens is de bankgarantie in te roepen geeft hij de aannemer daarvan bij aangetekende brief kennis. De opdrachtgever is gerechtigd de bankgarantie in te roepen, tenzij de Raad van Arbitrage voor de Bouw, in een door de aannemer binnen tien werkdagen na de verzending van de in dit lid bedoelde kennisgeving aanhangig te maken spoedgeschil, in eerste aanleg anders beslist.
5. De zekerheid blijft van kracht tot het tijdstip waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd, met dien verstande dat, indien sprake is van kleine gebreken als bedoeld in § 9, zevende lid, de zekerheid van kracht blijft tot het tijdstip waarop de aannemer deze gebreken heeft hersteld. Indien in het bestek een onderhoudstermijn is voorgeschreven, blijft de zekerheid van kracht tot overeenkomstig § 11, zesde lid, is geconstateerd dat de aannemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan.
6. Na de dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd, of indien een onderhoudstermijn is voorgeschreven, na afloop van de onderhoudstermijn, is de aannemer gerechtigd vervangende zekerheid te stellen tot een bedrag dat in redelijkheid is gemoeid met herstel van de voor zijn rekening komende gebreken. De opdrachtgever is gehouden de oorspronkelijke zekerheidstelling terug te geven nadat hij met de vervangende zekerheid heeft ingestemd en deze heeft ontvangen.
7. De opdrachtgever is niet gerechtigd om van de aannemer te bedingen dat deze zekerheid stelt voor de nakoming van zijn verplichtingen indien is overeengekomen dat de aannemingssom geheel of ten dele wordt ingehouden. Van een zodanige inhouding is sprake indien, de termijn van § 40, zesde lid,

eerste zin, buiten beschouwing gelaten, aan de aannemer minder wordt betaald dan overeenkomt met de som der waarden van het werk dat reeds is uitgevoerd en van de goedgekeurde nog onverwerkte bouwstoffen, die eigendom van de opdrachtgever zijn geworden.

8. Indien de opdrachtgever hetgeen de aannemer volgens de overeenkomst toekomt, niet of niet tijdig betaalt, of de aannemer gegronde redenen heeft om aan te nemen dat de opdrachtgever het de aannemer toekomende niet of niet tijdig zal betalen, is de aannemer gerechtigd om van de opdrachtgever genoegzame zekerheid te verlangen. Indien de opdrachtgever in gebreke blijft met het stellen van de door de aannemer verlangde genoegzame zekerheid, is de aannemer bevoegd, hetzij de uitvoering van het werk te schorsen, hetzij het werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de schorsing respectievelijk de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in § 14 van overeenkomstige toepassing. Op de in dit lid bedoelde zekerheid is hetgeen in het vierde lid is gesteld van overeenkomstige toepassing.

§ 43b. Verzekering

1. Tenzij het bestek anders bepaalt, dient de aannemer verzekeringen aan te gaan waarin de opdrachtgever en de directie als mede-verzekerden zijn opgenomen, een en ander voor zover dit naar de aard en de omvang van het werk nodig en gebruikelijk is. De aannemer zorgt ervoor dat de directie ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt.

2. Indien door de opdrachtgever verzekeringen in verband met het werk zijn aangegaan of zullen worden aangegaan, worden de condities en bepalingen daarvan aan het bestek gehecht en zorgt de opdrachtgever ervoor dat de aannemer ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt.

Hoofdstuk XII. Schade aan het werk

§ 44. Schade aan het werk

1. Onder schade aan het werk in de zin van deze paragraaf wordt verstaan schade aan het geheel of gedeeltelijk door de aannemer ten behoeve van de opdrachtgever gebouwde of gemaakte, aan de hulpwerken, aan de op of bij het werk aangevoerde bouwstoffen en voor het werk noodzakelijke hulpmiddelen. Onder schade aan bouwstoffen wordt tevens verstaan het verlies daarvan.

2. Van het ontstaan van schade aan het werk geeft de aannemer zo spoedig mogelijk, in elk geval binnen een week nadat hem daarvan is gebleken of had kunnen blijken, kennis aan de directie.

3. Onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de overeenkomst of de wet is schade aan het werk voor rekening van de aannemer, tenzij deze schade het gevolg is van buitengewone omstandigheden tegen de schadelijke gevolgen waarvan de aannemer in verband met de aard van het werk geen passende maatregelen heeft behoeven te nemen, en het onredelijk zou zijn de schade voor zijn rekening te doen komen.

4. Na het ontstaan van schade aan het werk is de aannemer verplicht tijdig de nodige maatregelen tot beperking daarvan te treffen. Bij aanwezigheid van de directie handelt hij daarbij onder haar goedkeuring.

5. Schade aan het werk, die is ontstaan tengevolge van het niet nakomen van de in het tweede of vierde lid genoemde verplichting, is voor rekening van de aannemer.

6. Schade aan het werk, welke voor rekening van de aannemer is, zal door deze worden hersteld binnen door de directie eventueel te stellen termijnen, tenzij van de aannemer redelijkerwijs niet kan worden verlangd, dat het herstel door hem geschiedt. In dit geval, alsmede indien redelijkerwijs van de opdrachtgever niet kan worden verlangd, dat hij het herstel door de aannemer laat verrichten, kan de opdrachtgever in plaats daarvan een geldelijke vergoeding van de aannemer vorderen.

7. Niet voor rekening van de aannemer komende schade aan het werk zal, indien de opdrachtgever daartoe de wens te kennen geeft en dit redelijkerwijs van de aannemer kan worden verlangd, eveneens door deze worden hersteld binnen door de directie eventueel te stellen termijnen. In dit geval wordt het herstel als meer werk verrekend.

Hoofdstuk XIII. In gebreke blijven, onvermogen of overlijden van een der partijen

§ 45. In gebreke blijven, onvermogen of overlijden van de opdrachtgever

1. Indien de opdrachtgever de in gevolge de overeenkomst verschuldigde betalingen niet tijdig verricht en de vertraging niet het gevolg is van een omstandigheid waarvoor de aannemer verantwoordelijk is, heeft deze aanspraak op vergoeding van rente tegen het wettelijk percentage met ingang van de dag, waarop de betaling uiterlijk had moeten geschieden. De rentevordering van de aannemer zal nimmer omvatten rente van rente.

2. Indien na verloop van twee weken sedert de dag waarop de betaling uiterlijk had moeten geschieden, deze nog niet heeft plaats gevonden en een nadien door de aannemer verzonden schriftelijke aanmaning na verloop van veertien dagen evenmin tot betaling heeft geleid, wordt het in het voorgaande lid bepaalde percentage na het verstrijken van die veertien dagen met 2 verhoogd, en is de aannemer bevoegd, mits hij zulks in de aanmaning heeft vermeld, hetzij de uitvoering van het werk te schorsen tot de opdrachtgever het door hem verschuldigde heeft betaald, hetzij het werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de schorsing respectievelijk de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in § 14 van overeenkomstige toepassing.

3. Het bepaalde in het tweede lid omtrent schorsen en beëindigen in onvoltooide staat is niet van toepassing, indien de vordering van de aannemer betrekking heeft op een bedrag, waaromtrent de opdrachtgever een spoedgeschil aanhangig heeft gemaakt.

4. Indien de opdrachtgever in staat van faillissement wordt verklaard, is de aannemer bevoegd de curator te sommen om binnen acht dagen te verklaren of hij bereid is het werk te doen voortzetten onder zodanige genoegzame zekerheidstelling als de aannemer blijkens de sommatie verlangt. Indien de curator zich bereid verklaart het werk te doen voortzetten, is hij verplicht bij die verklaring de verlangde zekerheid te stellen. Indien de curator niet bereid is het werk te doen voortzetten, is de aannemer gerechtigd het werk in onvoltooide staat te beëindigen. Met betrekking tot de beëindiging in onvoltooide staat is het bepaalde in § 14 van overeenkomstige toepassing.

5. Ingeval de opdrachtgever onder curatele wordt gesteld, is het bepaalde in het vierde lid van overeenkomstige toepassing. Ingeval de opdrachtgever surseance van betaling wordt verleend of hij met rechterlijke machtiging in een psychiatrisch ziekenhuis wordt geplaatst, is het bepaalde in het vierde lid eveneens van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de opdrachtgever en de bewindvoerder' onderscheidenlijk 'de provisionele bewindvoerder of de curator'.

6. Ingeval de opdrachtgever overlijdt, is de overeenkomst niet uit dien hoofde ontbonden. Het bepaalde in het vierde lid is alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de erfgenamen'. Indien de aannemer zulks verlangt, zijn de erfgenamen verplicht één van hen of een derde schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.

§ 46. In gebreke blijven, onvermogen of overlijden van de aannemer

1. Ingeval de aannemer de op hem rustende verplichtingen niet nakomt en de opdrachtgever hem deswege in gebreke stelt, zal de ingebrekestelling schriftelijk geschieden en zal de opdrachtgever de aannemer daarbij een redelijke termijn stellen om alsnog zijn verplichtingen na te komen. Reeds voordat de gestelde termijn is verstreken, is de opdrachtgever in dringende gevallen gerechtigd voor rekening van de aannemer zodanige maatregelen te nemen als hij ten nutte van het werk dienstig oordeelt. Indien de aannemer nalatig blijft zijn verplichtingen na te komen, is de opdrachtgever gerechtigd het werk voor rekening van de aannemer te voltooien of te doen voltooien, onverminderd des opdrachtgevers recht op schadevergoeding.

2. Ingeval de aannemer voor de uitvoering van het werk te weinig personeel of hulpmiddelen, dan wel hulpmiddelen van onvoldoend vermogen of gebrekkige hulpmiddelen bezigt, waardoor naar het oordeel van de directie ontoelaatbare vertraging in de uitvoering ontstaat, zal de directie de aannemer schriftelijk aanmanen de uitvoering te bespoedigen. Indien de aannemer nalatig blijft, is de directie gerechtigd voor rekening van de aannemer zodanige maatregelen te nemen als zij voor de vlotte totstandkoming van het werk dienstig oordeelt.

3. Ingeval de aannemer in staat van faillissement wordt verklaard, is de opdrachtgever bevoegd de curator te sommen om binnen acht dagen te verklaren of hij bereid is het werk voort te zetten onder zodanige genoegzame zekerheidstelling als de opdrachtgever blijkens de sommatie verlangt. In afwachting van de beslissing omtrent de voortzetting van het werk is de opdrachtgever in dringende gevallen gerechtigd voor rekening van de aannemer zodanige maatregelen te nemen als hij ten nutte van het werk dienstig oordeelt. Indien de curator zich bereid verklaart het werk voort te zetten, is hij verplicht bij die verklaring de verlangde zekerheid te stellen. Indien de curator niet bereid is het werk voort te zetten, is de opdrachtgever gerechtigd het werk voor rekening van de aannemer te voltooien of te doen voltooien, onverminderd des opdrachtgevers recht op schadevergoeding.

4. Ingeval de aannemer onder curatele wordt gesteld, is het bepaalde in het derde lid van overeenkomstige toepassing. Ingeval de aannemer surseance van betaling wordt verleend of hij met rechterlijke machtiging in een psychiatrisch ziekenhuis wordt geplaatst, is het bepaalde in het derde lid eveneens van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de aannemer en de bewindvoerder' onderscheidenlijk 'de provisionele bewindvoerder of de curator'.

5. Ingeval de aannemer overlijdt, is de overeenkomst niet uit dien hoofde ontbonden. Het bepaalde in het derde lid is alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'de curator' wordt gelezen 'de erfgenamen'. Indien de opdrachtgever zulks verlangt, zijn de erfgenamen verplicht één van hen of een derde schriftelijk aan te wijzen om hen in alle opzichten te vertegenwoordigen.

6. De opdrachtgever zorgt er voor, dat de kosten, die voor de aannemer voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen in deze paragraaf, binnen redelijke grenzen blijven.

7. Ingeval de opdrachtgever overeenkomstig de bepalingen in deze paragraaf maatregelen ten dienste van het werk neemt dan wel het werk zelf voltooit of door derden doet voltooien, is hij gerechtigd daarbij van alle ter beschikking van de aannemer staande hulpmiddelen gebruik te maken of te doen maken.

8. De opdrachtgever is verplicht de in het voorgaande lid bedoelde hulpmiddelen in goede staat te onderhouden of te doen onderhouden en deze zo spoedig mogelijk, nadat zij voor de uitvoering van het werk niet meer nodig zijn, weer ter beschikking van de aannemer te stellen. Schade, gedurende de periode van het gebruik aan deze hulpmiddelen toegebracht, is voor rekening van de opdrachtgever, tenzij hij bewijst, dat de schade niet aan hem is toe te rekenen.

Hoofdstuk XIV. Kostenverhogende omstandigheden

§ 47. Kostenverhogende omstandigheden

1. Onder kostenverhogende omstandigheden worden in deze paragraaf verstaan omstandigheden die van dien aard zijn dat bij het tot stand komen van de overeenkomst geen rekening behoefde te worden gehouden met de kans dat zij zich zouden voordoen, die de aannemer niet kunnen worden toegerekend en die de kosten van het werk aanzienlijk verhogen.

2. Indien kostenverhogende omstandigheden als bedoeld in het eerste lid intreden heeft de aannemer aanspraak op bijbetaling, in voege als omschreven in het volgende lid en behoudens het bepaalde in het vierde lid.

3. Indien de aannemer van oordeel is dat kostenverhogende omstandigheden zijn ingetreden dient hij de opdrachtgever hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte te stellen. Alsdan zal de opdrachtgever op korte termijn met de aannemer overleg plegen omtrent de vraag of kostenverhogende omstandigheden zijn ingetreden en zo ja, in hoeverre de kostenverhoging naar redelijkheid en billijkheid zal worden vergoed.

4. De opdrachtgever is gerechtigd om in plaats van toe te stemmen in een vergoeding als bedoeld in het derde lid het werk te beperken, te vereenvoudigen of te beëindigen; alsdan zal het door de opdrachtgever verschuldigde naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid worden vastgesteld.

5. Indien in de UAV of elders in de overeenkomst bijzondere voorschriften zijn opgenomen omtrent kostenverhogende of buitengewone omstandigheden, is voor wat de in die voorschriften geregelde gevallen betreft het bepaalde in deze paragraaf niet van toepassing.

Hoofdstuk XV. Vastleggen van de toestand, beslechting van geschillen

§ 48. Vastleggen van de toestand

1. Indien de directie of de aannemer tijdens de loop van het werk de toestand, waarin enig onderdeel van het werk op zeker tijdstip verkeert, of enig ander feit of feitenverloop betreffende de uitvoering of voorbereiding van het werk wenst vast te leggen, kan zij of hij schriftelijk vorderen, dat die toestand gemeenschappelijk wordt opgenomen of dat feit of feitenverloop gemeenschappelijk wordt geconstateerd en in een op te maken en door hen beiden te ondertekenen proces-verbaal wordt beschreven.

2. Indien de directie of de aannemer aan de in het eerste lid bedoelde vordering niet voldoet, kan de wederpartij de toestand in een proces-verbaal doen vastleggen overeenkomstig het arbitragereglement van de Raad van Arbitrage voor de Bouw, zoals dit drie maanden voor de dag van de aanbesteding luidt, onverlet de bevoegdheid van de wederpartij zelf de verlangde opnemingen en constatering in aanwezigheid van getuigen te verrichten en vast te leggen in een met de getuigen te ondertekenen proces-verbaal. De waardering van het aan dit proces-verbaal toe te kennen bewijs is aan het scheids-gerecht van genoemde Raad overgelaten.

3. Het proces-verbaal, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt in tweevoud opgemaakt; één exemplaar is bestemd voor de directie en één voor de aannemer.

§ 49. Beslechting van geschillen

1. Voor de beslechting van de in deze paragraaf bedoelde geschillen doen partijen uitdrukkelijk afstand van hun recht de tussenkomst van de gewone rechter in te roepen.

2. Alle geschillen, welke ook – daaronder begrepen die, welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd – die naar aanleiding van de overeenkomst of van overeenkomsten, die daarvan een uitvloeisel mochten zijn, tussen opdrachtgever en aannemer mochten ontstaan, worden beslecht door arbitrage overeenkomstig het arbitragereglement van de Raad van Arbitrage voor de Bouw, zoals dit drie maanden voor de dag van aanbesteding luidt.

3. De aannemer, die een geschil betreffende de eindafrekening aan de in het tweede lid genoemde Raad ter beslechting voorlegt, nadat de opdrachtgever zijn definitieve beslissing omtrent de eindafrekening schriftelijk ter kennis van de aannemer heeft gebracht, is niet ontvankelijk in hetgeen hij meer of anders vordert dan die eindafrekening inhoudt, indien hij het geschil aanhangig maakt later dan zes maanden nadat de opdrachtgever bij aangetekende brief de aandacht van de aannemer op deze termijn heeft gevestigd, tenzij de vordering voortvloeit uit een omstandigheid, welke eerst na het verloop van die termijn is gebleken.

4. Indien bij een in kracht van gewijsde gegaan rechterlijk vonnis een uitspraak van het scheidsrecht geheel of gedeeltelijk nietig wordt verklaard, heeft ieder der partijen het recht het geschil, voor zover het dientengevolge onbeslist is gebleven, opnieuw overeenkomstig deze paragraaf te doen beslechten. De vordering is niet ontvankelijk, indien zij bij de in het tweede lid genoemde Raad wordt aanhangig gemaakt later dan drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan van de rechterlijke uitspraak. De gene die als scheidsman of secretaris aan de nietig verklaarde beslissing heeft medegewerkt, zal aan de nieuwe behandeling niet mogen medewerken.

5. Indien beide partijen in onderling overleg hieraan de voorkeur geven, worden de in het tweede lid bedoelde regelen vervangen door die, gegeven in de statuten van de Raad van Arbitrage voor Metaal-nijverheid en -handel, met dien verstande dat in aanvulling dezer regelen de bepaling geldt, dat scheidslieden niet bevoegd zijn het tussen partijen overeengekomene te wijzigen.

§ 50. Voortzetting van het werk

1. De aannemer is gehouden, in afwachting van de totstandkoming van een uitspraak in het geschil, opvordering van de directie het werk volgens haar aanwijzingen voort te zetten, tenzij de Raad van Arbitrage in spoedgeschil anders beslist en onverminderd zijn rechten, die uit bedoelde uitspraak voor hem mochten voortvloeien.

2. Voor zover de uitkering van enige termijn van betaling vertraging zou ondervinden in verband met een aanhangig geschil, zal de opdrachtgever tot zodanige betaling overgaan als in verband met de stand van het werk en de wederzijdse vorderingen toelaatbaar is. Zodanige betaling zal niet in het geding kunnen worden gebruikt als bewijs van de erkenning door de opdrachtgever van enig recht van de aannemer.

Bijlage A**Volmacht**

De ondergetekende(n)

..... 1),

..... 5)

aannemer(s) van

..... 2)

Wijst/wijzen als zijn /hun gevolmachtigde aan 3)

die hem/hun in alle opzichten vertegenwoordigt voor alle zaken betreffende

..... 4)

....., 20.... 6)

De aannemer(s) 7)

....., 20.... 6)

Goedgekeurd,

de Directie, 7)

1) Naam en voornamen van de aannemer of de aannemers, indien hij een natuurlijk persoon is of zij natuurlijke personen zijn of – in andere gevallen – de hiermee overeenkomende gegevens.

2) Vermelding van het aangenomen werk.

3) Naam en voornamen van de gevolmachtigde.

4) Vermelding van het werk of gedeelte ervan alsmede eventuele bijzondere voorwaarden.

5) Indien de aannemer zelf gevolmachtigde is van gezamenlijke aannemers, wordt hier ingevoegd: 'gevolmachtigde van de'.

6) Plaats en datum van ondertekening.

7) Handtekening van de aannemers(s) c.q. de Directie.

Bijlage B

Ondergetekende

..... 1),

gevestigd te,

in aanmerking nemende:

1e. dat 3), gevestigd te, hierna genoemd 'de opdrachtgever', aan 5), gevestigd te, hierna genoemd 'de aannemer', heeft opgedragen: 7), op welke overeenkomst de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 van toepassing zijn;

2e. dat de aannemer voornemens is daarin de in onderstaande Lijst van Bouwstoffen vermelde bouwstoffen te verwerken; verklaart: dat hij/zij afstand doet van alle aanspraken op bedoelde bouwstoffen en deze na de goedkeuring beschouwt als eigendom van de opdrachtgever ingevolge § 19, eerste lid, der Uniforme Administratieve Voorwaarden voormeld.

Lijst van Bouwstoffen: 8),

.....)

.....)

.....)

.....)

.....)

.....)

.....)

.....)

.....)

.....)

....., 20.... 9)

..... 10)

1) Naam van de leverancier van c.q. rechthebbende op de bouwstoffen.

2) Volledig adres van deze.

3) Naam van de opdrachtgever.

4) Volledig adres van deze.

5) Naam van de aannemer.

6) Volledig adres van deze.

7) Korte beschrijving van het werk.

8) Opsomming der betrokken bouwstoffen.

9) Plaats en datum van ondertekening.

10) Handtekening van de leverancier van c.q. rechthebbende op de bouwstoffen.

Bijlage 2

Wijzigingen in de UAV 2012 ten opzichte van de UAV 1989:

– **Paragraaf 1:** aan de begripsbepaling van de UAV en van het werk is toegevoegd 'technisch installatiewerk'. Door integratie van de UAV-TI 1992 was deze toevoeging noodzakelijk geworden.

– **Paragraaf 4:** Het formulier A met betrekking tot de vertegenwoordiging van de aannemer bij volmacht wordt verplicht voorgeschreven. Het formulier dient daarmee niet meer louter als voorbeeld.

- **Paragraaf 5 lid 1 en paragraaf 6 lid 10:** De begrippen ‘vergunningen, ontheffingen of dergelijke beschikkingen’ zijn vervangen door ‘publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen’.
- **Paragraaf 5 lid 5:** de specifieke bepaling over de aansprakelijkheid van de opdrachtgever voor de niet of niet tijdige levering van bouwstoffen die bij een voorgeschreven leverancier worden betrokken, dan wel bouwstoffen die door de opdrachtgever zijn voorgeschreven, is vervallen. Hiermee wordt de positie van de voorgeschreven leverancier gelijkgetrokken met die van de voorgeschreven onderaannemer.
- **Paragraaf 5 lid 8 en paragraaf 6 lid 6:** de zorg voor veiligheid en milieu is aangescherpt. Deze aanscherping is daarnaast terug te vinden in de toevoeging aan paragraaf 6 van lid 16a dat voorziet in een meldingsplicht voor het aantreffen van voorwerpen of stoffen waarvan redelijkerwijs geacht kan worden dat deze schade kunnen toebrengen aan personen, goederen of milieu.
- **Paragraaf 6 lid 14:** ‘Goede trouw’ is vervangen door ‘de eisen van redelijkheid en billijkheid’.
- **Paragraaf 6 lid 26:** De zin ‘deze goedkeuring zal niet mogen worden onthouden op onredelijke gronden’ is toegevoegd.
- **Paragraaf 6 lid 27:** het woord ‘uitvoeringskosten’ is vervangen door ‘kosten’.
- **Paragraaf 8 lid 4 en 5:** De redactie is aangepast om een duidelijk onderscheid te maken tussen de situatie dat een aannemer recht heeft op termijnverlenging en de situatie dat hij bij wijze van gunst om termijnverlenging vraagt.
- **Paragraaf 8a:** de beproeving van het technische installatiewerk, afkomstig uit de UAV-TI 1992, is opgenomen.
- **Paragraaf 10:** lid 1a is toegevoegd waarin is opgenomen een bepaling betreffende de verstrekking van revisietekeningen en bedienings- en onderhoudsvoorschriften van het technische installatiewerk.
- **Paragraaf 10 lid 3:** een uitgebreidere regeling is opgenomen voor de ingebruikname van een werk voordat dit voltooid is dan wel voor de ingebruikname van een al dan niet voltooid onderdeel daarvan. Ten aanzien van het technische installatiewerk is hier een specifieke bepaling opgenomen.
- **Paragraaf 11:** bij het herstellen van gebreken door de aannemer is toegevoegd dat hieronder niet vallen die gebreken die het gevolg zijn van onjuist of onzorgvuldig gebruik dan wel gekwalificeerd kunnen worden als normaal te verwachten slijtage als gevolg van het feitelijke gebruik.
- **Paragraaf 12 lid 2:** formuleert de aansprakelijkheid van de aannemer na oplevering. Betreft deels een samenvoeging met lid 3 en deels een aanpassing aan het huidige Burgerlijk Wetboek (BW).
- **Paragraaf 12 lid 4:** voor de rechtsvordering wordt nu onderscheid gemaakt naar de duur van de aansprakelijkheid voor verborgen gebreken, afhankelijk van de aard van het verborgen gebrek.
- **Paragraaf 17 lid 2:** de opdrachtgever is niet langer verplicht bouwstoffen te keuren. In het bestek moet worden bepaald of en in hoeverre bouwstoffen moeten worden gekeurd.
- **Paragraaf 17 lid 3:** de formulering over gebreken na de keuring is aangepast met de termen ‘redelijkerwijs niet door de directie had kunnen worden onderkend’ en ‘het gebrek aan de aannemer kan worden toegerekend’.
- **Paragraaf 17 lid 5:** is aangevuld met de bepaling dat de directie de goedkeuring voor andere bouwstoffen in plaats van met een fabrieksnaam aangeduide bouwstoffen, mits van overeenkomstige hoedanigheid, niet onthoudt op onredelijke gronden.
- **Paragraaf 18 lid 1:** keuring in de vorm van visuele beoordeling is opgenomen indien in het bestek is voorgeschreven dat bouwstoffen moeten worden geleverd met een kwaliteitsverklaring afkomstig van een door de Raad voor de Accreditatie erkende certificatie-instelling. Hiermee wordt aangesloten bij de praktijk.
- **Paragraaf 21:** is in overeenstemming gebracht met de Wet milieubeheer door de term ‘niet van waarde zijn’ bij uit het werk komende oude bouwstoffen te schrappen. In het bestek kan worden afgeweken van de hoofdregel dat de uit het werk komende oude bouwstoffen eigendom blijven van de opdrachtgever. Voorts is verwijtbaarheid vervangen door toerekenbaarheid.
- **Paragraaf 22 lid 2:** gebreken in relatie tot een garantie over één of meer onderdelen van het werk zijn duidelijker geformuleerd. In afwijking van het advies is niet overgenomen de voorgestelde toevoeging ‘op grond van de U.A.V.’. Een omstandigheid die aan de aannemer kan worden toegerekend kan namelijk bijvoorbeeld zijn gebaseerd op de UAV maar ook op het bestek voor het betreffende werk.
- **Paragraaf 23:** de verplichtingen van de aannemer in relatie tot het ter beschikking stellen en onderhouden van loodsen en andere hulpmiddelen zijn algemener geformuleerd en er wordt verwezen naar het omschrijven van de verplichtingen in het bestek. De rest van paragraaf 23 is vervallen. In afwijking van het advies is verder toegevoegd ‘en verwijderen’ en ‘en/of directieverblijf’ in de zin: ‘De verplichtingen van de aannemer met betrekking tot het ter beschikking stellen, onderhouden en verwijderen van loodsen en/of directieverblijf en andere hulpmiddelen worden in het bestek omschreven.’ Ook over het ter beschikking stellen en onderhouden van een eventueel directieverblijf en het verwijderen van de loodsen en andere hulpmiddelen in zijn algemeenheid (inclusief een eventueel directieverblijf) dient in het bestek te worden voorzien. Hiermee wordt een verduidelijking gegeven van de hulpmiddelen waar in het bestek op moet worden ingegaan.
- **Paragraaf 26:** opgenomen is dat de aannemer een algemeen tijdschema opstelt en wat daarin moet zijn opgenomen. Hiermee wordt aangesloten bij de praktijk.
- **Paragraaf 27:** in de titel is toegevoegd ‘verslagen van bouwvergaderingen’. Uit de rechtspraak blijkt dat, indien is overeengekomen om tijdens de uitvoering van het werk bouwvergaderingen te houden, dit belangrijke stukken zijn.

- **Paragraaf 27 lid 1:** is aangescherpt zodat het nu ook voorziet in een verplichting om een aantekening in het weekrapport te maken over voorvallen betreffende de veiligheid en/of gezondheid van personen.
- **Paragraaf 36:** lid 1a is toegevoegd die de gevolgen voor de prijs vanwege een door de opdrachtgever gewenste bestekswijziging regelt.
- **Paragraaf 42 lid 2:** het bedrag der kortingen is gewijzigd van een bedrag in guldens naar een bedrag in euro's.
- **Paragraaf 48:** over het vastleggen van de toestand in een proces-verbaal is bepaald, dat het arbitrage-reglement van de Raad van Arbitrage voor de Bouw geldt, zoals dit drie maanden voor de dag van de aanbesteding luidt.
- **Overig:** 'geldsbedragen' is gewijzigd in 'geldbedragen', 'netto-prijzen' is gewijzigd in 'prijzen', 'netto-kosten' is gewijzigd in 'kosten', de actuele naam van de Raad van Arbitrage voor de Bouw is opgenomen, 'krankzinnigengesticht' is gewijzigd in 'psychiatrisch ziekenhuis', 'is te wijten aan schuld' en 'is te wijten aan' is gewijzigd in 'is toe te rekenen', cursivering van de begrippen in paragraaf 1, verwijdering van de definitie van BW uit paragraaf 1, omdat die definitie niet meer in de tekst voorkomt, verwijdering van punten in de definitiebepaling van UAV in paragraaf 1 en overige paragrafen, toevoeging van 'hij' in paragraaf 10, derde lid, verwijdering van een tussenstreepje in de tweede zin van paragraaf 26, vierde lid en 'formulier A' is gewijzigd in 'bijlage A'.

UDC 001.4:657.47:69.003

Investeringskosten van gebouwen Begripsomschrijvingen en indeling Investment costs of buildings - Terminology and classification	NEDERLANDSE NORM NEN 2631 1e druk, maart 1979
Vervangt NEN 1067 1 Onderwerp Deze norm geeft de begripsomschrijvingen en de indeling van Investeringskosten van gebouwen. <i>Opmerking</i> Voor de exploitatiekosten van gebouwen zie NEN 2632. 2 Toepassingsgebied De norm is van toepassing op de burger- en utiliteitsbouw. 3 Investeringskosten De investeringskosten van een gebouw omvatten de in 3.1 t.m. 3.4 omschreven <i>kosten/tariefen</i>: — grondkosten (3.1), — bouwkosten (3.2), — inrichtingskosten (3.3) en — bijkomende kosten (3.4). 3.1 Grondkosten De grondkosten omvatten de in 3.1.1 t.m. 3.1.3 omschreven kosten van het bij het gebouw of de gebouwen behorende terrein. <i>Toelichting</i> De oppervlakte van het terrein voor gebouwen is in NEN 2630 omschreven als "de oppervlakte van een door kadastrale of andere grenzen bepaald stuk grond, voorzover dit bestemd of gebruikt is voor de plaatsing van bepaald(e), gebouw(en) met de bijbehorende door de gebruikers van de gebouwen te gebruiken, niet te bebouwen gedeelten". 3.1.1 Verwervingskosten Als verwervingskosten worden de in a. t.m. f. hieronder genoemde kosten beschouwd, alleen voorzover deze betrekking hebben op het verwerven van de eigendom van en/of het beheersrecht over het terrein met eventueel hierop aanwezige bouwwerken, en alleen voorzover deze kosten zijn gemaakt tot aan de datum van de oplevering van het terrein en het gebouw of de gebouwen. a. aankoopsom van het terrein volgens de contractueel vastgelegde toestand waarin dit terrein wordt geleverd; b. notariskosten; c. kosten voor tussenpersonen, bij voorbeeld: — de kosten voor makelaars, — de kosten van taxaties en terreinonderzoek ter beoordeling van de waarde; d. verschuldigde belastingen, met betrekking op het verwerven van de eigendom van en/of het beheersrecht over het terrein, bij voorbeeld: — overdrachtsrechten, — straat- en rioolbelasting, — onroerend-goedbelasting, — polder- en waterschapshellingen; e. kosten van kadastrale inschrijvingen, doorhalingen, splitsing en andere werkzaamheden in verband met de eigendomsverkriging, bij voorbeeld de kosten van een ontelgeningsprocedure; f. vergoedingen en schadeloosstellingen aan derden, ter verkrijging van de vrije beschikking over het terrein, bij voorbeeld: — afkoop of vestiging van zakelijke rechten, — afkoop van polderlasten, — vergoedingen aan pachters en dergelijke. De in a. t.m. f. genoemde kosten dienen te worden verminderd met eventuele opbrengsten van de (tijdelijke) exploitatie van het terrein, zoals verhuren van (een gedeelte van) het terrein.	

NEN 2631

3.1.2 Kosten van infrastructurele voorzieningen

Kosten van infrastructurele voorzieningen zijn de kosten van werken buiten het terrein om dit geschikt of beter geschikt te maken voor het volgen van de rechtsgeldige bestemming¹⁾ ten behoeve van de gebruiker van het gebouw of de gebouwen en het terrein die niet zijn gemaakt tijdens het bouwrijp maken van het terrein, bij voorbeeld:

- de (bijdragen in de) kosten van openbare voorzieningen, waaronder de civiele en cultuurtechnische werken die noodzakelijk zijn voor het functioneren van de op te richten of opgerichte bouwwerken,
- de bijdragen aan financiering van algemene plankosten van de gemeente;
- de kosten verbonden aan tijdelijke maatregelen tijdens de werkzaamheden ten behoeve van infrastructurele voorzieningen.

3.1.3 Kosten voor het bouwrijp maken

Kosten voor het bouwrijp maken van het terrein zijn kosten die worden gemaakt om het terrein geschikt of beter geschikt te maken voor het volgen van de rechtsgeldige bestemming¹⁾ voor zover deze kosten noodzakelijk zijn om het bouwproces ongestoord voortgang te kunnen laten vinden.

Deze kosten dienen te worden onderscheiden in:

- a. kosten van werken binnen het terrein, bij voorbeeld:
 - het slopen van bestaande opstallen en funderingen,
 - het verrichten van het nodige grondwerk (ophogingen en afgravingen) in verband met de kwaliteit van de grond,
 - het verleggen en/of verwijderen van kabels en leidingen,
 - het nemen van tijdelijke maatregelen of het aanbrengen van voorzieningen die tijdens en ten behoeve van de bouw niet meer behoeven te worden getroffen;
- b. kosten van werken buiten het terrein, bij voorbeeld:
 - ontsluiting van het terrein voor bouwverkeer,
 - het scheppen van de mogelijkheid van aansluiting op openbare nutsvoorzieningen ten behoeve van de bouw.

3.2 Bouwkosten

Bouwkosten zijn de kosten die voortvloeien uit aangegane verplichtingen ten behoeve van de realisering van een bouwproject tot en met de oplevering van het gebouw of de gebouwen, dan wel ten behoeve van verbouwingen.

Bouwkosten dienen te worden onderscheiden in kosten aan:

1. het gebouw of de gebouwen, en
2. het terrein.

De bouwkosten, zowel van het gebouw of de gebouwen als van het terrein, dienen te worden verdeeld in kosten voor:

- bouwkundige werken;
- installaties (werktuigbouwkundige en elektrische installaties);
- vaste inrichtingen.

Toelichtingen

1. Kosten van voorzieningen op het terrein betreffen werken die niet zijn verricht tijdens het bouwrijp maken van het terrein, bij voorbeeld:
 - het aanleggen van buitenroering en water-, gas- en elektrische leidingen;
 - het aanbrengen van wegen, parkeerplaatsen, beplantingen en afscheidingen.
2. De installaties kunnen zich bevinden in het gebouw of op het terrein, in beide gevallen geheel of gedeeltelijk ten behoeve van het gebouw en/of het terrein.
Ingeval de installaties zowel ten behoeve van het gebouw als van het terrein functioneren, ongeacht de plaats waar de installaties zich bevinden, verdient het aanbeveling, indien mogelijk, de kosten hiervan te onderscheiden naar de kosten voor het gebouw en voor het terrein.

Afhankelijk van de benodigde gegevens tijdens een bepaalde fase van het bouwproces dienen de bouwkosten op één van de volgende wijzen te worden aangegeven:

- a. kosten per aan het gebruik gerelateerde eenheden, bij voorbeeld:
 - per m² vloeroppervlakte (winkels, kantoren),
 - per m³ inhoud (opslagruimte),
 - per bed (ziekenhuizen, hotels),
 - per leerling (scholen);
- b. kosten volgens indeling naar elementen (bouw delen);
- c. kosten volgens de desbetreffende besteksindeling;
- d. kosten volgens een indeling naar volgorde van uitvoering.

Toelichting

Voor de specificatie van de bouwkosten volgens een van de in a, t.m. d. hierboven gegeven wijzen kunnen respectievelijk de volgende fasen worden gehanteerd:

- voorbereidingsfase, waarin bij voorbeeld het programma van eisen wordt vastgesteld;
- ontwerpfase;
- aanbestedingsfase;
- uitvoeringsfase.

Overeenkomstig deze fasen kunnen de bouwkosten, voor zover van toepassing, volgens tabel 1 worden weergegeven.

¹⁾ "Rechtsgeldige bestemming" als bedoeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Tabel 1 – Bouwkosten

soorten bouwkosten		specificatie van bouwkosten volgens NEN 2631, onder 3.2			
		sub a (voorbereidingsfase)	sub b (ontwerp-fase)	sub c (aanbestedingsfase)	sub d (uitvoerings-fase)
kosten van het gebouw of de gebouwen	kosten van bouwkundige werken				
	kosten van installaties				
	kosten van vaste inrichtingen				
subtotalen:					
kosten van voorzieningen op het terrein	kosten van bouwkundige werken				
	kosten van installaties				
	kosten van vaste inrichtingen				
subtotalen:					
totalen:					

3.3 Inrichtingskosten

Inrichtingskosten zijn de kosten die worden gemaakt om het gebouw of de gebouwen, overeenkomstig zijn of hun bestemming, te kunnen gebruiken.

Inrichtingskosten dienen te worden onderscheiden in kosten naar:

1. het gebouw of de gebouwen, en
2. het terrein,

De inrichtingskosten, zowel van gebouw of gebouwen als van het terrein, dienen te worden verdeeld in kosten van:

- bedrijfsinstallaties;
- losse inrichtingen;
- bouwkundige werken en/of installatietechnische werken ten behoeve van bedrijfsinstallaties en losse inrichtingen,

Toelichting

Inrichting omvat de middelen zoals vast en los meubilair, bedrijfsinstallaties enz. binnen en buiten het gebouw, nodig voor het functioneren van het bedrijf, voorzover niet contractueel betrekking hebben op de in 3.2 genoemde vaste inrichtingen.

3.4 Bijkomende kosten

Bijkomende kosten hebben betrekking op de 3.1 t.m. 3.3 genoemde kosten, volgens tabel 2.

Tabel 2 – Bijkomende kosten

bijkomende kosten	met betrekking tot ¹⁾ kosten genoemd in
a. Voorbereidings- en begeleidingskosten b.v. projectmanagement programma van eisen architect toezicht constructeur adviseur bouwfysica grondonderzoek adviseur installatie binnenhuisarchitect opmetingskosten van het terrein deskundige bouwkosten	3.1.1, 3.1.2, 3.1.3 3.2 3.3
b. Heffingen enz. b.v. leges aanvraag bouwvergunning precario aansluitkosten nutsbedrijven	3.1.2, 3.1.3 3.2 3.3
c. Verzekeringen	3.1.2, 3.1.3 3.2, 3.3
d. Aanloopkosten ²⁾ b.v. bestuurskosten werving personeel vervroegde aanstellingen schoonmaken eerste oplevering verhuiskosten openingskosten leegstand bedrijfskapitaal, kas	3.1.2, 3.1.3 3.2 3.3
e. Financieringskosten b.v. afsluitkosten renten	3.1.1, 3.1.2, 3.1.3 3.2 3.3
f. Risico-verrekeningen	3.1.2, 3.1.3 3.2, 3.3
g. Onvoorziene uitgaven	3.1.2, 3.1.3 3.2, 3.3
h. Onderhoudskosten van het verworven terrein ³⁾	3.1.1
i. Omzetbelasting ⁴⁾	3.1.1, 3.1.2, 3.1.3 3.2, 3.3, 3.4 ⁴⁾

¹⁾ Eventueel te rubriceren bij de desbetreffende kosten genoemd in 3.1 t.m. 3.3.

²⁾ Voorzover deze kosten niet ten laste van de exploitatie van het gebouw of de gebouwen worden gebracht.

³⁾ Deze kosten moeten worden verminderd met eventuele opbrengsten van exploitatie van het terrein, indien deze opbrengsten niet onder 3.1.1 reeds zijn afgetrokken.

⁴⁾ Omzetbelasting heeft eveneens betrekking op in deze tabel genoemde bijkomende kosten.

[NEN 203]

5

{blanco}

Opmerkingen

1. Deze norm vervangt de in juli 1962 gepubliceerde norm NEN 1067 "Burgerlijke en utiliteitsbouw. Terminologie van kostprijsfactoren".
Wijzigingen ten opzichte van NEN 1067:
a. in het algemeen is de indeling van kosten meer systematisch aangegeven;
b. verschillende wijzen voor de specificatie van bouwkosten zijn geïntroduceerd;
c. de opsomming van bouwkundige werken is komen te vervallen.
2. De norm beperkt zich tot een indeling op een niet te gedetailleerd niveau, waarbij echter de mogelijkheid tot verschillende uitsplitsingen van deze indeling open is gehouden.
3. In de norm is geen codering gegeven voor de kostensoorten; de daarin gehanteerde paragraafnummering is derhalve geen codering. Ten tijde van de publicatie van de norm bestond nog geen algemeen aanvaarde codering of besteksindeling die als normatief kon worden beschouwd.
4. Op het formulier voor de aanvraag van de bouwvergunning wordt, volgens de Model-Bouwverordening, opgave gevraagd van de aannemingsom van het bouwwerk, d.w.z. de bouwkosten overeenkomstig NEN 2631. De kosten voor het bouwrijp maken van het terrein behoeven op genoemd formulier slechts te worden vermeld, indien ze voortvloeien uit het bestek van het bouwplan waarvoor bouwvergunning wordt gevraagd en derhalve zijn opgenomen in de aannemingsom.
Niet tot het bouwrijp maken maar tot de bouwkosten behoren bij voorbeeld stui- en sloopwerk aan bouwwerken, waarvan het resterende deel met het nieuwe bouwwerk een geheel zal vormen.
Omdat voor het bouwrijp maken van het terrein geen bouwvergunning is vereist, worden de daarop betrekking hebbende kosten bij het berekenen van de leges voor de bouwvergunning buiten beschouwing gelaten.
De kosten voor het bouwrijp maken zijn echter van belang voor de bouwstatistiek, ten behoeve van de gegevens omtrent de bouwproductie. Deze kosten moeten door de gemeente aan het Centraal Bureau voor de Statistiek worden opgegeven.
5. Titels van de vermelde normen:
NEN 2630 Oppervlakten en inhoud van gebouwen. Begripsomschrijvingen en wijze van bepaling
NEN 2632 Exploitatiekosten van gebouwen. Begripsomschrijvingen en indeling (in voorbereiding).

Normcommissie 352 02 "Oppervlaktebepaling en kostenclassificatie voor gebouwen"

Niets uit deze norm mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NNI.
Het NNI, noch de leden van normcommissies zijn aansprakelijk voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdende met toepassing van door het NNI gepubliceerde normen.

Nederlands Normalisatie-instituut

Kalfjeslaan 2, Postbus 5059, 2600 GB Delft, telefoon (015) 690 390, telefax 690 190, telex 38144, postbank 25301

Prijsklasse 16

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhouden van gebouwen volgens NEN 2580

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 12/21/2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

NEN 2580:2007+C1:2008 Oppervlakten en inhouden van gebouwen

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

1/56

Voorwoord	
Bij de nieuwe druk	
Ingangsdatum	
Titels van ter informatie vermelde normen:	
1 Onderwerp en toepassingsgebied	
Toelichting hoofdstuk 1	
2 Termen, definities en verkorte termen	
2.1 Algemene begrippen	
2.2 Begrippen voor functie en/of gebruik van ruimten	
2.3 Maatbegrippen	
2.4 Verkorte termen	
Toelichting hoofdstuk 2	
2	
3 Terreinoppervlakten	
3.1 Algemeen	
3.2 Terreinoppervlakte	
3.3 Bebouwde terreinoppervlakte	
3.4 Onbebouwde terreinoppervlakte	
3.5 Overbouwde terreinoppervlakte	
3.6 Onderbouwde terreinoppervlakte	
Toelichting hoofdstuk 3	
3	
3.2	
3.3	
3.5	
3.6	
4 Vloeroppervlakten	
4.1 Algemeen	
4.2 Brutovloeroppervlakte (BVO)	
4.3 Nettovloeroppervlakte (NVO)	
4.4 Tarra-oppervlakte (TO)	
4.5 Gebruiksoppervlakte (GO)	
4.6 Verhuurbare vloeroppervlakte (VVO)	
Toelichting hoofdstuk 4	
4.1	
4.2.1	
4.2.2	
4.3.1	
4.5	
4.6	
4.6.2 Toedeling van gemeenschappelijke ruimten	
één gebruiker voor het gehele gebouw	
Meer dan één gebruiker voor het gehele gebouw	
Winkels	
5 Inhouden	
5.1 Algemeen	
5.2 Bruto-inhoud	
5.3 Netto-inhoud	
Toelichting hoofdstuk 5	
5.1	
5.2.1	
Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhouden van gebouwen volgens NEN 2580	
A.1 Vloeroppervlakten van verschillende bouwtypen	
A.2 Inhouden van een gebouw	
Bijlage B Vergelijking tussen de verschillende oppervlakten	
Bijlage C Uitleg over gebruiksfuncties	
C.1 Inleiding	
C.2 Omvang van een gebruiksfunctie	
C.3 Verschijningsvormen van een gebruiksfunctie	
Bijlage D Voorbeeldberekening verdeling gemeenschappelijke vloeroppervlakten	

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Voorwoord

De voorliggende norm bevat termen, definities en bepalingmethoden voor oppervlakten van terreinen die bestemd zijn voor gebouwen en voor vloeroppervlakten en inhouden van gebouwen of delen ervan.

Het belang van NEN 2580 en de mogelijkheden in relatie met NEN 2631:1979 (investeringskosten) en NEN 2632:1980 (exploitatiekosten) kunnen als volgt worden samengevat:

- het opstellen van eenduidige oppervlakte- en inhoudsanalyses door uniforme bepaling van basisgegevens;
- het verkrijgen van vergelijkbare informatie over de verhouding tussen hoeveelheden (in m^2 en m^3) en kosten;
- het geven van alternatieven in het ontwerpstadium, waarin bovengenoemde analyses en bijbehorende verhoudingen zijn betrokken;
- de uitwisseling van uniform opgebouwde informatie op dit gebied, waarbij onder andere vergelijkbare gegevens worden gepubliceerd en geregistreerd;
- het fungeren als hulpmiddel bij de beoordeling en terugkoppeling in het ontwerpproces.

Voorgaande wijzigingen van NEN 2580 hadden vooral te maken met verbetering van de aansluiting op het Bouwbesluit.

Bij de nieuwe druk

Na het uitkomen van het omvangrijke wijzigingsblad bij de vorige druk, werd besloten deze in de norm te verwerken en als nieuwe druk uit te geven. Deze gelegenheid is aangegrepen om enkele 'grijze gebieden' in de norm duidelijker te maken. Met name bij de verhuurbare vloeroppervlakte (VVO) waren enkele situaties die tot interpretatieverschillen konden leiden. Dit is nu verhelderd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- overal is 'incidenteel' weggehaald, omdat het onduidelijk was wanneer 'incidenteel' overgaat in 'structureel';
- overal is 'groter dan' vervangen door 'groter dan of gelijk aan', of 'minimaal' zodat het gat tussen 'groter dan' en 'kleiner dan' gevuld is;
- de term 'verhuurbare oppervlakte' is vervangen door 'VVO' om beter bij de praktijk aan te sluiten;
- de bepalingwijze van de VVO is verduidelijkt;
- bij trapborden en bij gangen die uitsluitend naar een installatieruimte of een nooduitgang leiden is de een-op-eenregel ingevoerd;
- de grens van $4 m^2$ waaronder lifschachten moesten worden meegerekend bij de gebruiksoppervlakte (GO) en de VVO is geschrapt; lifschachten en liften worden nu niet meer meegerekend, ongeacht de grootte;
- de toelichting bij 'verkeersoppervlakte' is verduidelijkt, maar de normtekst is gelijk gebleven;
- de opsomming van installaties die wel of niet worden meegerekend als gebouwinstallatie is gemoderniseerd; communicatie-installaties en beveiligingsinstallaties zijn uit de lijst gehaald omdat deze meestal niet samenvallen met de bouwkundige werkzaamheden, maar door de gebruiker van het gebouw worden aangebracht; sprinklerinstallaties zijn toegevoegd;
- de definities van vrije doorgang en loopafstand zijn geschrapt, omdat deze termen niet worden gebruikt in de norm;
- de uitzondering om open brand- en vluchtrappen niet bij de bruto- en nettovloeroppervlakte (BVO en NVO) van de (niet-)overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw te rekenen is opgeheven;
- de 95%-regel is vervangen door de regel dat bij woon- en logiesfuncties alleen toedeling plaatsvindt van gemeenschappelijke verkeersruimten als deze binnen niet-zelfstandige eenheden liggen;
- toegevoegd is hoe bij de bepaling van een oppervlakte of inhoud van een gebouw moet worden omgegaan met bijgebouwen;
- bij de bepaling van de grenslijnen voor de netto-inhoud worden delen met een inhoud kleiner dan of gelijk aan $2,5 m^3$ genegeerd. Dit naar analogie met de $0,5 m^2$ -grens bij de NVO;
- bijlage B is aanzienlijk ingekort, waarbij woonoppervlakte is verdwenen;
- bijlage C is geschrapt, zodat de binnenwerkse kernoppervlakte uit de norm is verdwenen;
- door het vervallen van bijlage C heeft de voormalige bijlage D nu de naam bijlage C gekregen;
- de figuren zijn opnieuw genummerd.

21-12-2016

Bijlage A Voorbesiden van vloeroppervlakten en inhouden van gebouwen volgens NEN 2580

In deze uitgave is de bepalingmethode nog niet aangepast aan de mogelijkheid de oppervlakte en inhoud via digitale tekeningen te genereren. Dat zou namelijk een principiële wijziging betekenen. De grootste wijziging zou het schrappen van de verwaarlozingregels zijn. Mogelijk zou de oppervlakte of inhoud van een gebouw daardoor anders uitkomen. Bestaande gegevens zijn dan niet meer met nieuwe te vergelijken. Bovendien zijn lang niet alle (bestaande) tekeningen betrouwbaar genoeg voor het digitaal genereren van oppervlakten en inhouden. Het is echter duidelijk dat vroeger of later toch een dergelijke wijziging in de norm moet gaan worden - de Rijksoverheid drong er op aan al in deze editie de digitale benadering te verwerken. Om de al genoemde redenen is hiervoor op dit moment nog niet gekozen.

Ingangsdatum

Deze norm bevat zowel onderdelen die in het kader van het Bouwbesluit 2003 van belang zijn, als onderdelen die personen en/of partijen onderling kunnen afspreken. De datum waarop het Bouwbesluit 2003 van deze nieuwe versie van NEN 2580 gebruik gaat maken, wordt door het Ministerie van VROM vastgesteld en in de staatscourant gepubliceerd. De datum waarop deze norm voor de andere toepassingen (o.a. verhuurbare vloeroppervlakte) ingaat, is vastgesteld op 1 juli 2007.

Titels van ter informatie vermelde normen:

NEN 2631:1979 *Investeringskosten van gebouwen - Begripsomschrijvingen en indeling*

NEN 2632:1980 *Exploitatiekosten van gebouwen - Begripsomschrijvingen en indeling*

NEN 3682:1990 *Maatcontrole in de bouw - Algemene regels en aanwijzingen*

Daar waar "Bouwbesluit" staat, wordt "Bouwbesluit 2003" bedoeld.

Deze norm bevat op de rechterbladzijden de normtekst, terwijl op de linkerbladzijden per paragraaf de toelichtingen zijn opgenomen. Normtekst is altijd leidend t.o.v. de toelichting. De toelichting is uitsluitend bedoeld als verheldering voor de aangegeven paragraaf en moet niet met andere paragrafen in verband worden gebracht.

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Deze norm geeft termen, definities en bepalingmethoden voor de oppervlakten van terreinen met een bouwbestemming en voor de vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen of delen daarvan.

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Afdrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruck is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Toelichting hoofdstuk 1

De in de norm opgenomen bepalingmethoden voor terreinoppervlakten zijn uitsluitend bedoeld voor terreinen of delen daarvan, die voor gebouwen zijn bestemd. Voor de terreinoppervlakten beperkt de norm zich dus tot terreinen, waarop een gebouw is geplaatst of waarop een gebouw mag worden geplaatst.

De norm geldt voor alle gebouwtypen.

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

2 Termen, definities en verkorte termen

2.1 Algemene begrippen

2.1.1 ruimte

voor mensen toegankelijk deel van een gebouw, dat ten minste aan de onderzijde en/of de bovenzijde wordt begrensd door een scheidingsconstructie en dat een netto-hoogte heeft van ten minste 1,5 m

OPMERKING Ruimten worden onderscheiden in:

- binnenruimten (2.1.2) en
- gebouwgebonden buitenruimten (2.1.3)

2.1.2 binnenruimte

ruimte die aan alle zijden volledig wordt begrensd door bouwkundige scheidingsconstructies

2.1.3 gebouwgebonden buitenruimte

ruimte die door het deels ontbreken van uitwendige bouwkundige scheidingsconstructies permanent in open verbinding staat met de bodem en/of de buitenlucht

OPMERKING Gebouwgebonden buitenruimten worden onderscheiden in:

- overdekte gebouwgebonden buitenruimten (2.1.4) en
- niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten (2.1.5)

2.1.4 overdekte gebouwgebonden buitenruimte

gebouwgebonden buitenruimte die, of een deel daarvan dat, overdekt is, waarbij de breedte van de verticale projectie op het horizontale vlak minimaal de helft is van de netto-hoogte en ten minste gelijk is aan 0,75 m

2.1.5 niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimte

gebouwgebonden buitenruimte die, of een deel daarvan dat, niet overdekt is in de zin van 2.1.4

2.1.6 bouwlaag

deel van een gebouw, dat bestaat uit één of meer ruimten, waarbij de bovenkanten van de afgewerkte vloeren of van het maaiveld van twee aan elkaar grenzende ruimten niet meer dan 1,5 m in hoogte verschillen

2.2 Begrippen voor functie en/of gebruik van ruimten

2.2.1 gebruiksfunctie

gedeelten van een of meer bouwwerken op een perceel of standplaats, die dezelfde gebruiksbestemming hebben en die tezamen een gebruikseenheid vormen

2.2.2 gemeenschappelijke ruimte

ruimte, die ten dienste staat van twee of meer gebruiksfuncties.

2.2.3 bijzondere gemeenschappelijke ruimte

gemeenschappelijke ruimte waarvan het gemeenschappelijk zijn slechts wordt bepaald door het door die ruimte voeren van een route die toegang geeft tot, het verlaten mogelijk maakt van, of het vluchten mogelijk maakt uit, een andere gebruiksfunctie

2.2.4 woongebouw

gebouw of gedeelte van een gebouw, waarin twee of meer woonfuncties liggen, die zijn aangewezen op één of meer gemeenschappelijke verkeersroutes

2.2.5 logiesgebouw

gebouw of gedeelte van een gebouw, waarin twee of meer logiesfuncties liggen, die zijn aangewezen op één of meer gemeenschappelijke verkeersroutes

2.2.6 woonfunctie

gebruiksfunctie voor het wonen

2.2.7 logiesfunctie

gebruiksfunctie voor het bieden van recreatief verblijf of tijdelijk onderdak aan mensen

2.2.8 verkeersruimte of verkeersvoorziening

ruimte of voorziening binnen een ruimte die dient voor de verkeersafwikkeling

2.2.9 ruimte of voorziening voor verticaal verkeer

ruimte of voorziening voor de verkeersafwikkeling tussen de bouwlagen van een gebouw

2.2.10 ruimte of voorziening voor horizontaal verkeer

ruimte of voorziening die dient voor de verkeersontsluiting of de verkeersafwikkeling per bouwlaag

2.2.11 trap

openvolging van tredevlakken die het mogelijk maken om te voet hoogteverschillen tussen twee vloeren te overbruggen

2.2.12 gebouwinstallatie

installatie die voldoet aan de volgende criteria:

- de installatie is vast verbonden met het gebouw;
- het tot stand brengen van de installatie is nauw verweven met de bouwkundige werkzaamheden;
- de installatie is overwegend gericht op het scheppen van de juiste omstandigheden voor het verblijven of werken in het gebouw;
- de installatie is niet gericht op het produceren van goederen en/of diensten door het bedrijf

2.2.13 ondergeschikt bouwdeel

bouwdeel van beperkte afmetingen, dat buiten de hoofdmassa van het gebouw uitsteekt

2.2.14 gebruikseenheid

geheel van ruimten voor één gebruiker of één gebruikersgroep

2.3 Maatbegrippen

De hieronder genoemde maatbegrippen moeten in meter (m) worden uitgedrukt.

2.3.1 afstand

lengtemaat, gemeten langs de kortste verbindingslijn tussen twee punten

2.3.2 brutohoogte

loodrechte afstand tussen de bovenkant van een afgewerkte vloer of het aansluitende terrein en de bovenzijde van de afgewerkte vloer van een daarboven gelegen ruimte of de bovenkant van de dakconstructie

2.3.3 netto-hoogte

loodrechte afstand tussen de bovenkant van een afgewerkte vloer of het aansluitende terrein en de onderkant van een daarboven aanwezig plafond, vloer of dak, waarbij incidentele constructiedelen buiten beschouwing worden gelaten

2.3.4 vrije hoogte

verticale afstand tussen de bovenkant van een afgewerkte vloer of het maaiveld en de onderkant van het laagste, daarboven gelegen constructie-onderdeel

OPMERKING Voor de vrije hoogte boven een trap of gang is het hiervoor gestelde van overeenkomstige toepassing, zij het dat leuningen buiten beschouwing blijven.

2.4 Verkorte termen

BVO	Brutovloeroppervlakte
GO	Gebruiksoppervlakte
NVO	Nettovloeroppervlakte
TO	Tarra-oppervlakte
VVO	Verhuurbare vloeroppervlakte

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Toelichting hoofdstuk 2

2

De bepalingmethoden, die in de hoofdstukken 3, 4 en 5 van de norm zijn opgenomen, bevatten begrippen die in hoofdstuk 2 zijn omschreven. Hierop moet bijzonder worden gelet omdat de toepassing van de bepalingmethoden impliceert dat de voorwaarden zoals omschreven in de desbetreffende definities worden gehanteerd.

2.1.1

Deze norm gaat over gebouwen. Het begrip 'ruimte' in deze norm is daarom altijd 'gebouwgebonden ruimte'. De regelgeving maakt gebruik van een deel van deze norm. Het begrip 'ruimte' heeft in de regelgeving echter een bredere betekenis dan in de onderhavige norm. Zo is een kruipruimte in de zin van de regelgeving ook een ruimte. Een kruipruimte heeft echter geen ruimte volgens deze norm te zijn bijvoorbeeld omdat deze niet voor normaal gebruik toegankelijk is of de netto-hoogte kleiner is dan 1,5 m. Een open loods, met drie wanden en een dak is volgens de definitie van gebouw in de Woningwet een gebouw en heeft volgens deze norm alleen buitenruimte.

Naast gebouwgebonden ruimten bestaan ook niet-gebouwgebonden ruimten. Een voorbeeld daarvan is een buitenruimte in de tuin, bestemd voor de kenmerkende activiteiten die bij de functie wonen in de buitenlucht worden uitgevoerd, of een stallingsruimte bij een gebouw, zijnde een daartoe bestemd stuk grond zonder dat daar omheen wanden aanwezig zijn en zonder dat zich daarboven een dak bevindt.

2.1.2

Een binnenruimte is in beginsel aan alle kanten omsloten door wanden over de volledige hoogte en voorzien van een dichte vloerconstructie aan zowel de onder- als bovenzijde. Hierop zijn uitzonderingen mogelijk bijvoorbeeld bij een vide. De aard van de vloeropening en de grootte in relatie tot de totale vloeroppervlakte zullen dan moeten uitwijzen of er sprake is van één binnenruimte of twee of meer binnenruimten, die niet volledig van elkaar zijn gescheiden. Dit onderscheid kan van belang zijn voor het vaststellen van de inhoud van afzonderlijke ruimten.

Beweegbare delen in de gevel, het dak of de laagstgelegen vloer, zoals deuren en ramen, te openen lichtkappen en kruipluiken worden niet als permanente openingen beschouwd. Hetzelfde geldt voor ventilatieopeningen en -kanalen in de gevel, in het dak of in de vloer, zelfs als deze niet afsluitbaar zijn. Installatieruimten zoals bedoeld voor het stoken van aardgasapparatuur, containerruimten voor vuilnis of fietsenstallingen die volledig zijn omsloten maar wel continu door een ventilatierooster met buitenlucht worden geventileerd, moeten daarom als binnenruimten worden beschouwd.

2.1.3

Ruimten, die plaatselijk van de buitenlucht zijn gescheiden door een hek, roosterwerk of gaasafzetting, zoals half verdiepte parkeergarages en opslagruimten voor gasflessen, worden daarentegen (zie 2.1.2) wel als gebouwgebonden buitenruimten opgevat.

Een toegankelijke kruipruimte met een hoogte van 1,5 m of meer en zonder verharde vloer (bijvoorbeeld zandgrond) kan niet als binnenruimte worden aangemerkt, omdat een bouwkundige scheidingsconstructie op het grensvlak met de bodem ontbreekt. Een dergelijke kruipruimte wordt als gebouwgebonden buitenruimte beschouwd. Onder de term "bodem" wordt ook open water verstaan. Een botenhuis moet om die reden eveneens als gebouwgebonden buitenruimte worden gekwalificeerd.

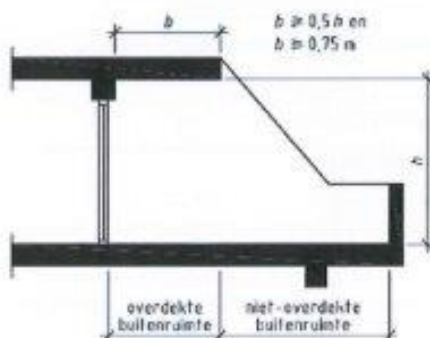
Een plat dak kan volgens definitie 2.1.3 alleen als een gebouwgebonden buitenruimte worden aangemerkt als de randen zijn voorzien van een afscheiding volgens de hiervoor geldende voorschriften. Verder moet een ruimte volgens 2.1.1 toegankelijk zijn voor mensen. Hierbij gaat het dan om dakterrassen die met een trap bereikbaar zijn.

2.1.4/2.1.5

In figuur 1 is een gebouwgebonden buitenruimte afgebeeld, waarvan een deel overdekt en een deel niet-overdekt is. In

dit voorbeeld is de breedte van het overdekkende bouwdeel b gelijk aan of groter dan de helft van de netto-hoogte h . Tevens is de breedte b gelijk aan of groter dan 0,75 m. Omdat aan beide voorwaarden is voldaan wordt het deel met breedte b aangemerkt als 'overdekte gebouwgebonden buitenruimte'. Zou aan een van de twee voorwaarden niet zijn voldaan, dan moet de afgebeelde gebouwgebonden buitenruimte in zijn geheel als niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimte worden beschouwd.

Waar een niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimte grenst aan een overdekte gebouwgebonden buitenruimte, mag de omsluiting onderbroken zijn.

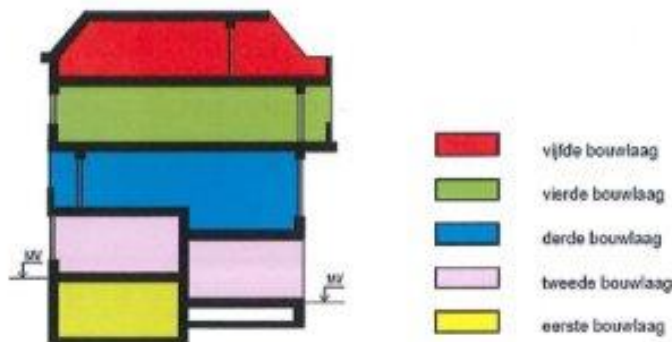
Figuur 1 - Voorbeeld van een overdekte gebouwgebonden buitenruimte grenzend aan een niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimte

2.1.6

Een bouwlaag is bijvoorbeeld een kelder, de begane grond, een verdieping of een zolder. In veel gevallen zullen ruimten binnen een bouwlaag gelijkvloers zijn gelegen. Ruimten met een verschillend vloerniveau, bijvoorbeeld vertrekken in splitlevel-woningen worden tot dezelfde bouwlaag gerekend als het hoogteverschil tussen de vloeren van aan elkaar grenzende ruimten niet meer is dan 1,5 m.

Ruimten, die voor een deel lager zijn dan 1,5 m en voor een ander deel hoger zijn, worden in het geheel tot één bouwlaag gerekend. Een voor mensen toegankelijke zolder, waarin een netto-hoogte van 1,5 m of hoger voorkomt, is dus een bouwlaag.

Figuur 2 geeft in een voorbeeld aan waar de verschillende bouwlagen liggen.

Figuur 2 - Voorbeeld van bouwlagen in een gebouw

2.2.1 t.m. 2.2.7

Deze definities zijn overgenomen uit het Bouwbesluit, met uitzondering van 2.2.2, die is ontleend aan het Bouwbesluit.

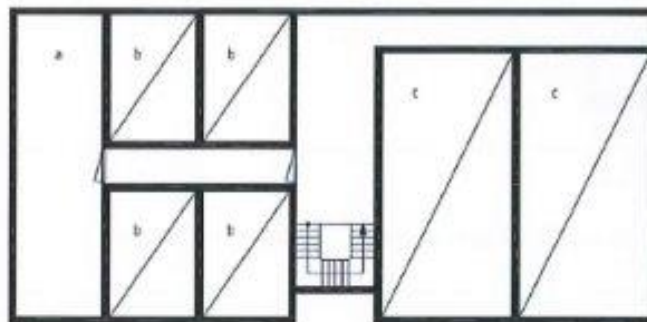
2.2.1

Een gebouw kan dienen voor één of meer gebruiksfuncties, zie figuur 3, waaronder ook te rekenen een overige gebruiksfunctie. Een gebouw kan ook een gedeelte van een gebruiksfunctie bevatten in het geval een gebruiksfunctie

uit twee of meer gebouwen bestaat, zoals bijvoorbeeld bij een school met noodlokalen het geval is. Een gebruiksfunctie kan verschillende verschijningsvormen hebben. De vier basisvormen zijn:

- een groep van met elkaar in verbinding staande niet-gemeenschappelijke ruimten;
- een groep van met elkaar in verbinding staande niet-gemeenschappelijke ruimten, aangevuld met één of meer ruimten die zich fysiek bevinden in een andere gebruiksfunctie; een voorbeeld daarvan is een woning waarbij de verwarmingsketel of de meterruimte in de buitenberging is gesitueerd;
- een groep van niet-gemeenschappelijke en gemeenschappelijke ruimten; een voorbeeld daarvan is een porticketagewoning;
- twee of meer groepen van ruimten, gelegen in verschillende gebouwen op hetzelfde terrein; een voorbeeld daarvan is een school met afzonderlijk gelegen noodlokalen.

Voor verdere uitleg van het begrip 'gebruiksfunctie' wordt verwezen naar bijlage C.

Legenda

- a gemeenschappelijke ruimte uitsluitend deel uitmakend van de gebruiksfuncties b
- b niet-zelfstandige gebruiksfunctie (groep van niet-gemeenschappelijke ruimten van een gebruiksfunctie, welke groep op meer ruimten is aangewezen dan uitsluitend een gemeenschappelijke verkeersruimte)
- c zelfstandige gebruiksfunctie (groep van niet-gemeenschappelijke ruimten van een gebruiksfunctie, welke groep uitsluitend is aangewezen op een gemeenschappelijke verkeersruimte)

Figuur 3 - Voorbeeld van afzonderlijke gebruiksfuncties binnen een gecombineerd gebouw

2.2.3

Een bijzondere vorm van een gemeenschappelijke ruimte wordt gevormd door een ruimte waardoor een verkeers- dan wel vluchtroute van een andere gebruiksfunctie voert. Denk bijvoorbeeld aan de gang die een integraal deel vormt van een kantoorgedeelte van een gebouw en dus tot de kantoorfunctie wordt gerekend. Het kan zo zijn dat de kantine in dat gebouw, die tot de bijeenkomstfunctie wordt gerekend, slechts bereikbaar is of kan worden verlaten via die gang. Er loopt dan slechts een route waarlangs de bijeenkomstfunctie kan worden betreden, verlaten of ontvlucht, door een ruimte van de kantoorfunctie. De gang kan dan als 'bijzondere gemeenschappelijke ruimte' worden aangemerkt. Hierdoor hoeft de GO van de gang slechts te worden meegeteld bij de GO van de kantoorfunctie. De ontwerper of eigenaar van een gebouw kan echter ook besluiten de gang niet als 'bijzondere gemeenschappelijke ruimte' aan te merken. In dat geval moet hij de oppervlakte van de gang evenredig toerekenen aan de GO van de kantoorfunctie en de bije

2.2.8

In het Bouwbesluit staat een andere definitie van verkeersruimte, die wel dezelfde strekking heeft.

2.2.9

Voorbeelden van ruimten voor verticaal verkeer zijn trappenhuisen inclusief rooksluizen en liftschachten. Voorbeelden van voorzieningen voor verticaal verkeer zijn (rol)trappen, hefplatforms en hellingbanen, die deel uitmaken van ruimten met andere functies.

Als voorwaarde voor verticaal verkeer geldt dat er sprake moet zijn van circulatie tussen de onderscheiden bouwlagen van een gebouw. Buiten beschouwing blijven de voorzieningen, zoals (rol)trappen, hefplatforms en hellingbanen, die een niveauverschil van minder dan 1,5 m overbruggen. Dergelijke hoogteverschillen blijven immers binnen één bouwlaag.

2.2.10

Tot ruimten voor horizontaal verkeer behoren hallen, gangen en hiermee vergelijkbare ruimten die uitsluitend een verkeersfunctie hebben maar ook de ruimer gedimensioneerde verkeersruimten waarin plaats is voor wachtruimten, receptiebalies, expositieruimte, verkoopautomaten en dergelijke.

2.2.11

Open brand- of vluchtrappen zijn geen binnenruimte, maar buitenruimte. Dergelijke trappen behoren dus niet tot de BVO van het gebouw (= BVO van de binnenruimte), maar behoren als verticale verkeersruimte tot de BVO van de buitenruimte.

2.2.12

Tot de gebouwinstallaties worden onder meer gerekend:

- verwarmingsinstallatie;
- rookgasafvoer en binnenriolering;
- installatie voor koud- en warmwatervoorziening;
- installatie voor perslucht t.b.v de klimaatregeling van het gebouw;
- installatie voor ruimtekoeling;
- installatie voor ventilatie en luchtbehandeling;
- elektrische centrale voor energievoorziening;
- kracht- en lichtinstallatie;
- transportinstallatie;
- sprinklerinstallatie.

Niet tot de gebouwinstallaties worden gerekend:

- patch kasten;
- installatie met gas- of perslucht voor bijvoorbeeld medische toepassingen;
- installaties toegevoegd door een gebruiker.

Een commandokar voor de brandweer is geen gebouwinstallatie, want het is niet vast verbonden met het gebouw. Maar een ruimte hiervoor, namelijk een brandweercommandoruimte, behoort wel tot een ruimte voor gebouwinstallaties.

Een sprinklerinstallatie die op verzoek voor een gebruiker is toegevoegd behoort niet tot de gebouwinstallaties.

2.2.13

De term 'gebruikseenheid' wordt alleen gebruikt bij de bepaling van de VVO.

2.3.2

Grind en losliggende daktegels worden niet tot de constructie van een plat dak gerekend. De meetlijn ligt direct boven de dakbedekking of bij een 'omgekeerd dak' direct boven de dakisolatie. Voor een hellend pannendak moet als meetlijn de onderkant van een panlat worden aangehouden. Voor een rieten dak moet als meetlijn naar analogie de onderkant van de rietlat worden aangehouden. In de figuren 4 en 5 is de meetlijn met enkele voorbeelden geïllustreerd.

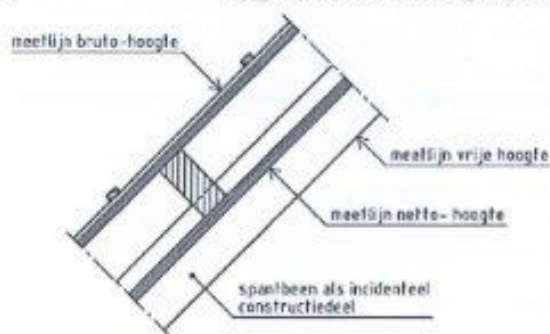
Figuur 4 - Voorbeeld van meetlijn voor de brutohoogte bij een plat dak

2.3.3

Voorbeelden van incidentele constructiedelen zijn spantbenen en moerbalken. Als vuistregel kan worden aangehouden dat incidentele verlagingen niet meer dan 10 % van de oppervlakte van het dak- of plafondvlak mogen uitmaken. In figuur 5 is de meetlijn van de netto-hoogte aangegeven in een ruimte waarin een spantbeen voorkomt.

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Figuur 5 - Voorbeeld van meetlijnen voor de bruto-, netto- en vrije hoogte

2.3.4

De vrije hoogte houdt, in tegenstelling tot de netto-hoogte, wel rekening met constructiedelen die incidenteel voorkomen. Indien een ruimte een bepaalde vrije hoogte verschaft, betekent dit dat binnen deze ruimte geen bouwdelen voorkomen, waarvan de verticale afstand tot de eronder gelegen vloer of het maaiveld geringer is dan deze maat. Leuningen, wandlampen en deurklinken blijven bij de bepaling van de vrije hoogte buiten beschouwing, maar met plafondlampen en andere niet-constructiedelen moet wel rekening worden gehouden. Zie figuur 5. Het begrip vrije hoogte komt verder niet in deze NEN 2580 voor. Het begrip komt wel voor in het Bouwbesluit en in normen die daarmee samenhangen. Via een verwijzing in andere normen naar de in NEN 2580 opgenomen definitie wordt bereikt dat een uniforme bepalingsmethode wordt gehanteerd.

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder *gem@apeldoorn.nl*

3 Terreinoppervlakten

3.1 Algemeen

De oppervlakte van een terrein moet worden bepaald als de oppervlakte van de verticale projectie op het horizontale vlak.

Terreinoppervlakten moeten in vierkante meter (m^2) worden uitgedrukt.

3.2 Terreinoppervlakte

De terreinoppervlakte is de oppervlakte van een door kadastrale of andere grenzen bepaald perceel, voor zover dit is bestemd of gebruikt voor de plaatsing van één of meer gebouwen met het daarbij behorende niet te bebouwen terreingedeelte.

Terreinoppervlakten moeten worden onderscheiden in:

- de bebouwde terreinoppervlakte (3.3), en
- de onbebouwde terreinoppervlakte (3.4).

Voor de bepaling van terreinoppervlakten of delen daarvan geldt het gestelde in 3.1.

3.3 Bebouwde terreinoppervlakte

De bebouwde terreinoppervlakte is de oppervlakte binnen de buitenomtrek van een gebouw ter hoogte van het maaiveld, voor zover deze oppervlakte binnen de terreinoppervlakte is gelegen.

Bij de bepaling van de bebouwde terreinoppervlakte wordt niet meegerekend een ondergeschikt bouwdeel waarvan de verticale projectie op het horizontale vlak kleiner is dan $4 m^2$.

3.4 Onbebouwde terreinoppervlakte

De onbebouwde terreinoppervlakte is het gedeelte van de terreinoppervlakte dat niet als bebouwde terreinoppervlakte wordt aangemerkt.

3.5 Overbouwde terreinoppervlakte

De overbouwde terreinoppervlakte is de som van de oppervlakten van de delen van een gebouw, die zich geheel boven het niveau van het maaiveld bevinden en daar niet mee gelijk liggen, voor zover deze oppervlakte binnen de terreinoppervlakte is gelegen. Bij de bepaling van de overbouwde terreinoppervlakte wordt niet meegerekend:

- een ondergeschikt bouwdeel, waarvan de verticale projectie op het horizontale vlak kleiner is dan $4 m^2$;
- een uitkragend constructiedeel, waarvan de breedte van de verticale projectie op het horizontale vlak kleiner is dan of gelijk is aan de helft van de netto-hoogte eronder of kleiner is dan 0,75 m.

3.6 Onderbouwde terreinoppervlakte

De onderbouwde terreinoppervlakte is de som van de oppervlakten van de delen van een gebouw, die zich geheel onder het niveau van het maaiveld bevinden en daar niet mee gelijk liggen of erboven uitsteken, voor zover deze oppervlakte binnen de terreinoppervlakte is gelegen. Bij de bepaling van de onderbouwde terreinoppervlakte wordt niet meegerekend:

- een ondergeschikt bouwdeel, waarvan de verticale projectie op het horizontale vlak kleiner is dan $4 m^2$;
- een uitkragend constructiedeel, waarvan de breedte van de verticale projectie op het horizontale vlak kleiner is dan

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

0,75 m.

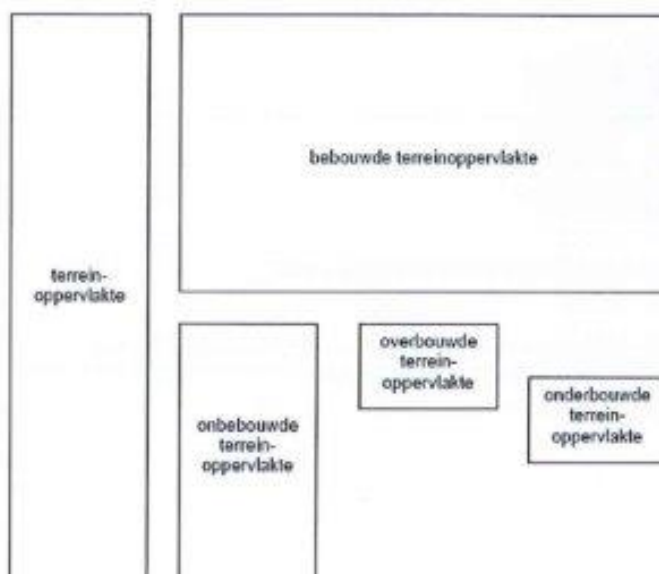
Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Toelichting hoofdstuk 3

3

Het onderlinge verband van de in 3.2 t.m. 3.6 beschreven terreinoppervlakten is in figuur 6 weergegeven. Voor de overbouwde en onderbouwde terreinoppervlakte moet worden opgemerkt dat het niet is uitgesloten dat deze oppervlakten elkaar geheel of gedeeltelijk overlappen.

Figuur 6 - Verband tussen de terreinoppervlakte en de afzonderlijke delen daarvan

3.2

Voor terreinoppervlakten beperkt de norm zich tot terreinen waarop een bouwbestemming rust. Indien het totale terrein ook andere bestemmingen toestaat, moet worden uitgegaan van het deel van het terrein dat bestemd is voor gebouwen. Binnen deze terreinoppervlakte kan vervolgens een onderscheid worden gemaakt in delen van het terrein die bebouwd zijn of kunnen worden bebouwd en de delen van het terrein, die onbebouwd zijn of zullen blijven. In figuur 7 is dit in een voorbeeld uitgewerkt.

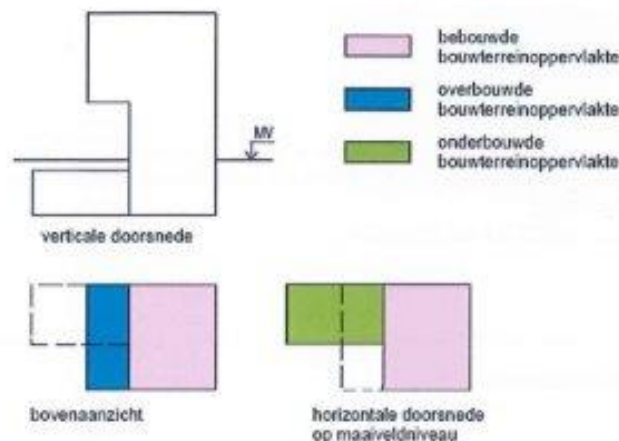
Figuur 7 - Voorbeeld van de bepaling van de terreinoppervlakte

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

17/56

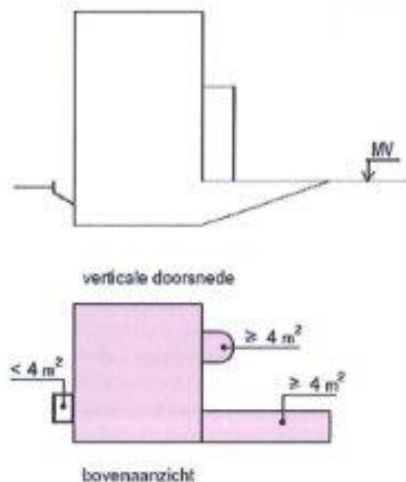
3.3

Bij de bepaling van de bebouwde terreinoppervlakte wordt geen rekening gehouden met uitstekende delen van het gebouw boven het maaiveld zoals overbouwingen en ook niet met bouwlagen die geheel ondergronds zijn gelegen, zoals parkeerkelders. Zie figuur 8.

Figuur 8 - Voorbeeld van bebouwde, overbouwde en onderbouwde terreinoppervlakte

Onder ongeschikte bouwdeelen worden in dit verband bijvoorbeeld verstaan open buitentrappen, hellingen en kelderkoekoeken. In figuur 9 is een voorbeeld gegeven. Deze bouwdeelen worden buiten beschouwing gelaten als de verticale projectie per afzonderlijk deel een oppervlakte oplevert die kleiner is dan 4 m^2 .

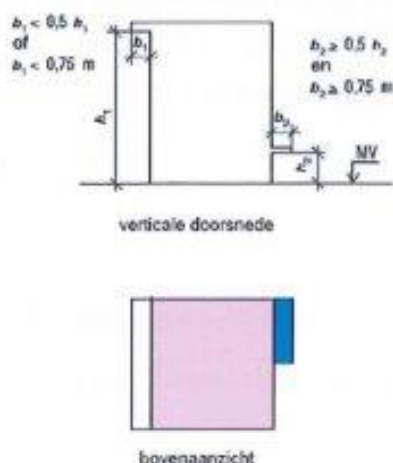

Figuur 9 - Voorbeeld van ondergeschikte bouwdeelen op maaiveldniveau

3.5

De terreinoppervlakte geeft de grenzen aan waarbinnen wordt gemeten. Uitkragende delen van het gebouw, die de grens van dit gebied overschrijden, worden niet tot de overbouwde terreinoppervlakte gerekend.

Uitkragende constructiedelen kunnen bijvoorbeeld zijn: entree-overkappingen, dakoverstekken en niet-beweegbare zonweringsconstructies. Zie figuur 10.

Legenda

bebouwde bouwterreinoppervlakte

overbouwde bouwterreinoppervlakte

- b_1 uitkragend bouwdeel kleiner dan halve hoogte of kleiner dan 0,75 m; telt niet bij overbouwde terreinoppervlakte
- b_2 uitkragend bouwdeel groter dan of gelijk aan halve hoogte en groter dan of gelijk aan 0,75 m; telt als overbouwde terreinoppervlakte

Figuur 10 - Voorbeeld van uitkragende bouwdelen

3.6

De onderbouwde terreinoppervlakte is op het niveau van het maaiveld niet waarneembaar omdat de desbetreffende delen van het gebouw zich geheel onder de grond bevinden. Wel kan het voorkomen dat ontluchtingskanalen e.d. zichtbaar zijn.

Door uitkragende constructiedelen met een breedte van minder dan 0,75 m buiten beschouwing te laten, wordt voorkomen dat verbredingen van de fundering over een langere lengte tot de onderbouwde terreinoppervlakte moeten worden gerekend.

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

4 Vloeroppervlakten

4.1 Algemeen

De oppervlakte van een vloer moet worden bepaald als de oppervlakte van de verticale projectie op het horizontale vlak.

Vloeroppervlakten moeten in vierkante meter (m^2) worden uitgedrukt. Het aantal cijfers achter de komma is afhankelijk van de grootte van de oppervlakte, volgens tabel 1:

Tabel 1 - Afrondingsregels oppervlakten

Af te ronden oppervlakte m^2	Minimaal aantal cijfers achter de komma
< 10	2
10 < 100	1
≥ 100	0

Bij de bepaling van de grenslijn van een vloeroppervlakte moet worden genegeerd: een nis, een uitsparing en een uitspringend bouwdeel, indien het grondvlak daarvan kleiner is dan $0,5 m^2$.

4.2 Brutovloeroppervlakte (BVO)

4.2.1 Beginsel

De BVO van een ruimte of van een groep van ruimten is de oppervlakte, gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen. Ter aanvulling op het bovengenoemde geldt het volgende:

- indien een binnenruimte aan een andere binnenruimte grenst, moet worden gemeten tot het hart van de desbetreffende scheidingsconstructie;
- indien een gebouwgebonden buitenruimte aan een binnenruimte grenst, moet het grondvlak van de scheidingsconstructie volledig worden toegerekend aan de BVO van de binnenruimte.

De BVO van een overdekte gebouwgebonden buitenruimte, die niet of slechts gedeeltelijk omsloten is en daardoor geen vaste buitenbegrenzing heeft, is gelijk aan de verticale projectie van het overdekkende bouwdeel, ongeacht de vloerconstructie of de wijze van verharding.

Bij de bepaling van de BVO wordt niet meegerekend een schalmgat of een vide, indien de oppervlakte daarvan groter is dan of gelijk is aan $4 m^2$.

Voor de bepaling van de BVO geldt het gestelde onder 4.1.

4.2.2 BVO van een gebouw

De BVO van een gebouw is de som van de volgens 4.2.1 bepaalde BVO's van alle tot het gebouw behorende binnenruimten.

Bovendien moet tot de BVO van een gebouw worden gerekend:

- de oppervlakte van een trapgat, een liftschacht en leidingschacht op elk vloerniveau;
- de oppervlakte van een vrijstaande uitwendige kolom, indien deze groter is dan of gelijk is aan $0,5 m^2$.

4.2.3 BVO van overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De BVO van de overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 4.2.1 bepaalde van alle tot het gebouw behorende overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

4.2.4 BVO van niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De BVO van de niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 4.2.1 bepaalde BVO van alle tot het gebouw behorende niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

4.3 Nettovloeroppervlakte (NVO)

4.3.1 Beginsel

De NVO van een ruimte of van een groep van ruimten is de oppervlakte, gemeten op vloerniveau, tussen de begrenzen opgaande scheidingsconstructies van de afzonderlijke ruimten.

De NVO van een overdekte gebouwgebonden buitenruimte, die niet of slechts gedeeltelijk is omsloten en daardoor geen vaste buitenomgrenzing heeft, is gelijk aan de verticale projectie van het overdekkende bouwdeel, ongeacht de vloerconstructie of de wijze van verharding.

Bij de bepaling van de NVO wordt niet meegerekend:

- de oppervlakte van delen van vloeren, waarboven de netto-hoogte kleiner is dan 1,5 m;
- een schalmgat of een vide, indien de oppervlakte daarvan groter is dan of gelijk is aan 4 m²;
- een vrijstaande kolom of een vrijstaande dragende wand-schijf, indien het grondvlak daarvan groter is dan of gelijk is aan 0,5 m²;
- de oppervlakte van een vrijstaande niet-toegankelijke leidingschacht, indien het grondvlak daarvan groter is dan of gelijk is aan 0,5 m².

Voor de bepaling van de NVO geldt het gestelde onder 4.1.

4.3.2 NVO van een gebouw

De NVO van een gebouw is de som van de volgens 4.3.1 bepaalde NVO's van alle tot het gebouw behorende binnenruimten.

De oppervlakte van een trapgat, een liftschacht en een toegankelijke leidingschacht moet op elke bouwlaag tot de NVO van een gebouw worden gerekend.

4.3.3 NVO van overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De NVO van de overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 4.3.1 bepaalde NVO's van alle tot het gebouw behorende overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

4.3.4 NVO van niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De NVO van de niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 4.3.1 bepaalde NVO's van alle tot het gebouw behorende niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

De NVO van de niet-overdekte, gebouwgebonden buitenruimte wordt eveneens gemeten tot de opgaande scheidingsconstructies (bijvoorbeeld een hek of dakopstand) of, bij het ontbreken daarvan, tot aan de rand van de vloerconstructie.

4.4 Tarra-oppervlakte (TO)

De TO van een ruimte, van een groep van ruimten of van een gebouw is gelijk aan het verschil van de BVO en de NVO van resp. de desbetreffende ruimte, groep van ruimten of het gebouw.

4.5 Gebruiksoppervlakte (GO)

4.5.1 Beginsel

De GO van een ruimte of van een groep van ruimten is de oppervlakte, gemeten op vloerniveau, tussen de opgaande

scheidingsconstructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen.

Bij de bepaling van de GO worden niet meegerekend:

- de oppervlakte van delen van vloeren, waarboven de netto-hoogte kleiner is dan 1,5 m, met uitzondering van vloeren onder trappen, hellingbanen e.d.;
- een lifschacht;
- een trappgat, schalingat of vide, indien de oppervlakte daarvan groter is dan of gelijk is aan 4 m²;
- een vrijstaande bouwconstructie (niet zijnde een trap) indien de horizontale doorsnede daarvan groter is dan of gelijk is aan 0,5 m²;
- een leidingschacht, indien de horizontale doorsnede daarvan groter is dan of gelijk is aan 0,5 m²;
- een dragende binnenwand.

Voor de bepaling van de GO geldt het gestelde onder 4.1.

4.5.2 GO van een gebruiksfunctie

De GO van een gebruiksfunctie is de GO van alle tot de gebruiksfunctie behorende niet-gemeenschappelijke ruimten, waarbij de ruimten als groep van ruimten worden opgevat, vermeerderd met het toe te rekenen gedeelte van de gemeenschappelijke ruimten van die gebruiksfunctie, volgens 4.5.3.

Bij de bepaling van de GO van een gebruiksfunctie blijven buitenruimten (zie definitie) buiten beschouwing, tenzij ze als verblijfsgebied zijn aangemerkt.

De GO van een overdekte, gebouwgebonden buitenruimte of groep van ruimten, die niet of slechts gedeeltelijk is omsloten en daardoor geen vaste buitenomgrenzing heeft, is gelijk aan de verticale projectie van het overdekkende bouwdeel, ongeacht de vloerconstructie of de wijze van verharding, zij het dat slechts het gedeelte van de vloerconstructie of de verharding moet worden beschouwd dat is bestemd voor de kenmerkende activiteiten van de ruimte of groep van ruimten. Daarbij moeten de bepalingen in 4.5.1 wel in acht worden genomen.

De GO van een niet-overdekte, gebouwgebonden buitenruimte of groep van ruimten wordt eveneens gemeten tot de opgaande scheidingsconstructies (bijvoorbeeld een hek of dakopstand) of, bij het ontbreken daarvan, tot aan de rand van de vloerconstructie.

Indien een gebruiksfunctie is gelegen in twee of meer gebouwen moet per gebouw het gestelde in 4.5.1 worden toegepast en daarna moeten de resultaten van de afzonderlijke gebouwen bij elkaar worden opgeteld.

4.5.3 Toe te rekenen gedeelte van gemeenschappelijke ruimten

De volgens 4.5.1 bepaalde GO van een in een of meer gebouwen gelegen gebruiksfunctie wordt vermeerderd met een deel van de GO van de in dat/die gebouw(en) gelegen gemeenschappelijke ruimten behorende bij de gebruiksfunctie, met dien verstande dat die gemeenschappelijke ruimten moeten zijn opgevat als een groep van ruimten. De omvang van dat deel moet zijn bepaald naar evenredigheid van de omvang van de volgens 4.5.1 bepaalde GO van de op die gemeenschappelijke ruimten aangewezen groep van niet-gemeenschappelijke ruimten van de afzonderlijke gebruiksfuncties.

Bij woon- en logiesfuncties moet de toedeling van gemeenschappelijke ruimten eveneens plaatsvinden op bovengenoemde wijze. Echter, voor gemeenschappelijke verkeersruimten van woon- en logiesfuncties wordt een uitzondering gemaakt. Deze worden alleen toegedeeld binnen niet-zelfstandige eenheden. Gemeenschappelijke verkeersruimten die zelfstandige eenheden verbinden, mogen niet worden toegerekend aan die zelfstandige eenheden als het om woon- of logiesfuncties gaat.

4.5.4 GO van een gebouw

De GO van een gebouw waarin twee of meer gebruiksfuncties zijn gelegen is de som van de GO's van de in dat gebouw gelegen gebruiksfuncties, bepaald volgens 4.5.1.

4.5.5 GO van een (sub)brandcompartiment, rookcompartiment en toegankelijkheidssector, verwarmde zone, (deel)energiesector of van een gedeelte van een gebouw dat wordt gekoeld of van vochtige lucht wordt voorzien

De GO van een:

- a. (sub)brandcompartiment;
- b. rookcompartiment;

- e. toegankelijkheidssector;
- d. verwarmde zone;
- e. (deel)energiesector, of
- f. gedeelte van een gebouw dat wordt gekoeld of van vochtige lucht wordt voorzien

is de som van de GO's van de daarin gelegen ruimten, bepaald volgens 4.5.1, zij het dat die ruimten moeten zijn opgevat als een groep van ruimten.

4.5.6 GO aan te houden voor de berekening van de opvang- en doorstroomecapaciteit voor vluchten bij brand

Voor het berekenen van de opvangcapaciteit van een vloer of trap onderscheidenlijk de doorstroomecapaciteit van een vluchtmogelijkheid is de in rekening te brengen GO gelijk aan de som van de GO's van de ruimten of de delen van ruimten die voor het vluchten bij brand op die vloer of trap onderscheidenlijk die vluchtmogelijkheid zijn aangewezen, bepaald volgens 4.5.1, met dien verstande dat die ruimten of delen van ruimten moeten zijn opgevat als een groep van ruimten.

4.6 Verhuurbare vloeroppervlakte (VVO)

4.6.1 Beginsel

De VVO van een ruimte of een groep van ruimten is de oppervlakte, gemeten op vloerniveau, tussen de opgaande scheidingselementen, die de desbetreffende ruimte of groep van binnenruimten omhullen.

Waar gelijke gebruiksfuncties aan elkaar grenzen, wordt gemeten tot het hart van de desbetreffende scheidingselementen.

Ter plaatse van raamopeningen wordt gemeten tot aan de binnenzijde van het glas op 1,5 m boven de vloer en ter breedte van deze raamopeningen.

Bij de bepaling van de VVO wordt niet meegerekend:

- een ruimte die dient voor het onderbrengen of bedienen van gebouwinstallaties;
- een trappenhuis, met inachtneming van de een-op-eenregel;
- een voorziening voor verticaal verkeer, trapgat of liftschacht;
- toegangsluizen naar trappenhuisen indien de sluis uitsluitend toegang biedt tot het trappenhuis;
- een schalmgat of vide, indien de oppervlakte daarvan groter is dan of gelijk is aan 4,0 m²;
- een ruimte die dient voor het parkeren van motorvoertuigen;
- de oppervlakte van delen van vloeren waarboven de netto-hoogte kleiner is dan 1,5 m;
- een vrijstaande bouwconstructie en een leidingschacht indien de horizontale doorsnede daarvan - bij schuine kolommen inclusief het gedeelte van de ruimte daaronder dat lager is dan 1,5 m - groter is dan of gelijk is aan 0,5 m²;
- een dragende binnenwand;
- een ruimte voor horizontaal verkeer indien deze uitsluitend dient voor het bereiken van een installatieruimte of een nooduitgang, met inachtneming van de een-op-eenregel.

een-op-eenregel: een traphordes wordt als voorziening voor verticaal verkeer gerekend, tenzij deze (mede) dient voor het bereiken van een of meer andere verhuurbare ruimte(n) op dezelfde verdieping en de NVO van deze andere verhuurbare ruimte(n) groter is dan of gelijk is aan de NVO van het bordes zelf. Ditzelfde principe geldt voor een ruimte voor horizontaal verkeer die uitsluitend dient voor het bereiken van een installatieruimte of een nooduitgang.

Voor de bepaling van de VVO geldt het gestelde onder 4.1.

4.6.2 Toe te rekenen delen aan de VVO van gemeenschappelijke ruimten

De volgens 4.6.1 bepaalde oppervlakte van een gebruikseenheid wordt vermeerderd met een deel van de VVO van de in dat gebouw gelegen gemeenschappelijke ruimten waarop die gebruikseenheid is aangewezen, met inbegrip van de gemeenschappelijke verkeersruimten gelegen tussen de toegang van die gebruikseenheid en die gemeenschappelijke ruimten, met dien verstande dat die gemeenschappelijke ruimten moeten zijn opgevat als een groep van ruimten. De omvang van dat deel moet zijn bepaald naar rato van de omvang van de volgens 4.6.1 bepaalde gezamenlijke VVO van de op die gemeenschappelijke ruimten aangewezen gebruikseenheden.

4.6.3 VVO van een gebouw

De VVO van een gebouw is de som van de volgens 4.6.1 bepaalde VVO's van alle tot het gebouw behorende

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

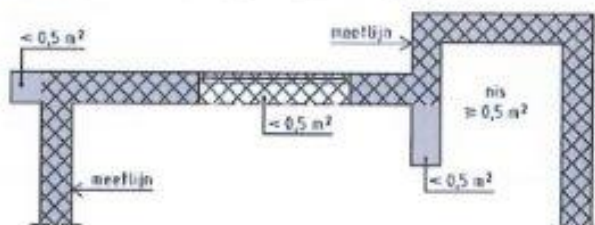
Toelichting hoofdstuk 4

4.1

Een oppervlakte van $1,23 \text{ m}^2$ wordt dus 'afgerond' op $1,23 \text{ m}^2$; een oppervlakte van $23,45 \text{ m}^2$ wordt afgerond op $23,4 \text{ m}^2$ en een oppervlakte van $123,45 \text{ m}^2$ op 123 m^2 , conform de afrondingsregels van NEN 3682.

Om de meetmethode hanteerbaar te houden is bepaald dat zowel nissen als uitspringende bouwdelen niet worden meegerekend als de projectie daarvan op het horizontale vlak kleiner is dan $0,5 \text{ m}^2$. De meetlijn volgt in dat geval niet exact de omtrek van de scheidingsconstructie. Zie ook figuur 11.

Deze benadering wordt toegepast op alle begrenzingen van de vloeroppervlakte (zowel voor BVO, NVO, GO als VVO) en geldt daarmee niet alleen voor scheidingsconstructies maar ook bijvoorbeeld voor begrenzingen van schalmgaten en vides, die groter zijn dan of gelijk zijn aan 4 m^2 .

Figuur 11 - Voorbeelden van tot een scheidingsconstructie behorende inspringingen en uitspringende bouwdelen, die al dan niet tot de TO worden gerekend (gearceerd gedeelte is TO)

4.2.1

Voor buitengevels zijn de vlakken aan de buitenzijde bepalend voor de begrenzing, zoals de buitenzijde van de bepleistering, de bekleding en de borstwering.

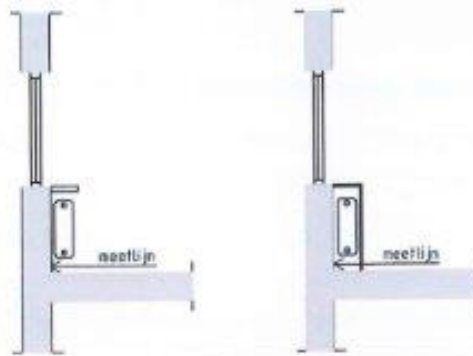
4.2.2

Indien alleen wordt gesproken over de 'BVO' wordt meestal de 'BVO van een gebouw' bedoeld. De oppervlakte van losstaande bijgebouwen zoals schuren en bergingen worden niet tot de BVO van het (hoofd)gebouw gerekend. Deze worden als zelfstandig gebouw(tje) gerekend. Een bestemmingsplan kan een meetvoorschrift bevatten dat afwijkt van deze bepaling. De oppervlakte van gebouwgebonden buitenruimten zoals loggia's, balkons, niet-gesloten galerijen, dakterrassen enz. wordt niet tot de 'BVO van een gebouw' gerekend, maar tot het daarvan losstaande begrip 'BVO van overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw' dan wel 'BVO van niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw'. Indien deze drie begrippen bij elkaar worden opgeteld, bij voorbeeld voor gebruik van kantallen, behoort dit expliciet duidelijk te worden gemaakt.

4.3.1

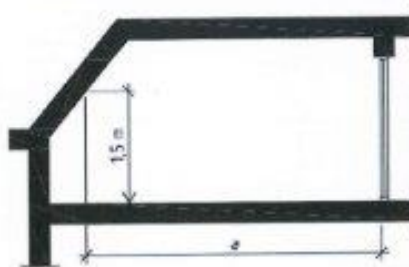
Tot de begrenzendende scheidingsconstructies worden bijvoorbeeld gerekend dragende wanden, scheidingswanden, borstweringen, maar ook in de ruimte inspringende en tot de vloer doorlopende vaste bouwkundige elementen, zoals schoorsteenstoelen. Trappen worden niet beschouwd als scheidingsconstructies. Een constructieve vloer onder een trap wordt tot de NVO gerekend, tenzij de netto-hoogte minder is dan $1,5 \text{ m}$.

De vloeroppervlakte die wordt ingenomen door bouwdelen die tot de inbouw of inrichting moeten worden gerekend, wordt volledig opgenomen in de NVO. Het kan dan gaan om bijvoorbeeld: leidingen, radiatoren en andere verwarmingslichamen, plinten, aanrechten, kastenwanden, vouwanden enz. De in figuur 12 aangegeven meetlijn is dan maatgevend voor het bepalen van de NVO.

Figuur 12 - Voorbeelden van meetlijnen bij verwarmingslichamen

Een netto-hoogte kleiner dan 1,5 m, komt vooral voor onder trappen en in ruimten met een schuin dak. De laatstgenoemde situatie is in figuur 13 weergegeven.

Figuur 13 - Voorbeeld van een ruimte met een schuin dak

Indien wordt gesproken over de 'NVO' wordt meestal de 'NVO van een gebouw' bedoeld. De oppervlakte van losstaande bijgebouwen zoals schuren en bergingen worden niet tot de NVO van het (hoofd)gebouw gerekend. Deze worden als zelfstandig gebouw(tje) gerekend. Een bestemmingsplan kan een meetvoorschrift bevatten dat afwijkt van deze bepaling.

De oppervlakte van gebouwgebonden buitenruimten zoals loggia's, balkons, niet-gesloten galerijen, dakterrassen enz. wordt niet tot de 'NVO van een gebouw' gerekend, maar tot het daarvan losstaande begrip 'NVO van overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw' dan wel 'NVO van niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw'.

4.5

De gebruiksoppervlakte (GO) is een grootheid die in het Bouwbesluit wordt gebruikt.

OPMERKING Het begrip GO geeft de op vloerniveau gemeten oppervlakte van een ruimte of een groep van ruimten (bijvoorbeeld een kantoorfunctie) aan, die geschikt is voor het beoogde gebruik van deze ruimte of groep van ruimten.

Voor de bepaling van de GO van een gebruiksfunctie moeten de volgende stappen worden doorlopen.

1. Bepaal welke ruimten tot de desbetreffende gebruiksfunctie worden gerekend. Neem hiervan eerst alleen de niet-gemeenschappelijke ruimten van en groepeer deze zoveel mogelijk.
2. Bepaal welke vloeroppervlakten buiten beschouwing moeten blijven (zoals met kleine nettohoogte, liften, trapgaten, zie normtekst);
3. Bepaal de oppervlakte van de resterende ruimte (dus van stap 1 minus stap 2); dit is het uitgangspunt voor GO van de gebruiksfunctie;

4. Volg nu de stappen 1 t/m 3 voor de gemeenschappelijke ruimte(n) van de gebruiksfunctie;
5. Verdeel de GO van de gemeenschappelijke ruimte(n) (dus de uitkomst van stap 4) naar rato van de oppervlakte over de gebruiksfuncties die van deze gemeenschappelijke ruimte(n) gebruik maken (dus naar rato van de uitkomsten van stap 3). De GO van een gebruiksfunctie is dan de oppervlakte van de niet-gemeenschappelijke ruimte(n) plus het aandeel in de gemeenschappelijke ruimte(n) (dus de uitkomsten van stap 3 plus stap 5). Bij woon- en logiesfuncties vindt geen toedeling plaats van gemeenschapp.

Voor de GO van een gebouw moeten de GO's van de afzonderlijke gebruiksfuncties bij elkaar worden opgeteld.

De berekening, weergegeven in formulevorm, verloopt als volgt:

$$GO = \Sigma A - B + C$$

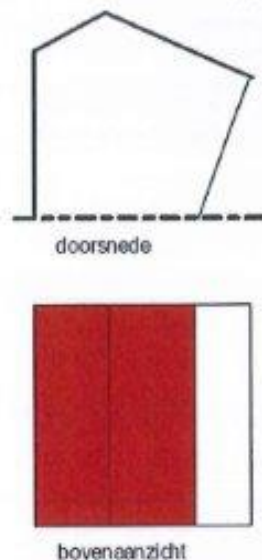
waarin:

- GO is de GO van een gebruiksfunctie;
- A is de oppervlakte gemeten op vloerniveau binnen de scheidingsconstructie die de groep(en) van niet-gemeenschappelijke ruimten van een gebruiksfunctie omhult;
- B is de oppervlakte die buiten beschouwing moet blijven, zie de opsomming van 4.5.1;
- C is het evenredige deel van de oppervlakte (gemeten op vloerniveau) van de gemeenschappelijke ruimten waarop de niet-gemeenschappelijke ruimten van een gebruiksfunctie zijn aangewezen. C wordt op zichzelf weer bepaald uit $(A - B)$ voor de groep van gemeenschappelijke ruimten.

Gemeenschappelijke verkeersruimten moeten worden meegenomen bij de bepaling van de GO, behoudens de gemeenschappelijke verkeersruimten die leiden naar zelfstandige eenheden van woon- en logiesfuncties. De achtergrond van deze regel is dat woonfuncties en logiesfuncties, gelegen in een woongebouw resp. een logiesgebouw, zoveel mogelijk hetzelfde moeten worden beoordeeld als woonfuncties, niet gelegen in een woongebouw, en logiesfuncties (vakantiehuisjes), niet gelegen in een logiesgebouw. Worden gemeenschappelijke verkeersruimten zonder meer toegerekend aan de woonfuncties of logiesfuncties, dan neemt daarmee de GO van die woonfuncties en die logiesfuncties toe en daarmee zouden tal van eisen voor die woon- en logiesfunctie zijn aangescherpt ten opzichte van woon- en logiesfuncties die niet zijn gelegen in een woongebouw of logiesgebouw. Toerekening moet alleen plaatsvinden als er sprake is van een zogeheten niet-zelfstandige woonfunctie of een niet-zelfstandige logiesfunctie. Dat is het geval als er sprake is van gemeenschappelijke ruimten of gemeenschappelijke voorzieningen waarop die woon- of logiesfuncties zijn aangewezen, zoals een toiletruimte, badruimte of verblijfsgebied.

Gemeenschappelijke bergingen en gemeenschappelijke installatieruimten zijn doorgaans geen woon- of logiesfunctie en worden daarom niet toegedeeld aan de woon- of logiesfunctie. In figuur 3 moet de verkeersruimte die de ruimten a en b verbindt wel worden toegerekend (aan de woonfuncties b), maar de andere verkeersruimte niet. Door deze rekenregel is de GO van een gebouw niet altijd gelijk aan som van de GO van de afzonderlijke ruimten. Een deel van de gezamenlijke ruimten wordt immers in dergelijke gevallen niet toegerekend aan een woon- of logiesfunctie.

In de praktijk komen situaties voor waarbij gebouwen een dak hebben dat bijvoorbeeld ter bescherming van regenval verder doorloopt dan het gedeelte van het gebouw dat wordt gebruikt voor activiteiten die in het gebouw plaatsvinden. In dat geval telt niet de vloeroppervlakte onder het gehele dak mee bij de bepaling van de GO (zie figuur 14).

Figuur 14 - GO van een niet-besloten opslagloods met overstekende overkapping

De bepaling van de GO van een brandcompartiment, rookcompartiment, verwarmde zone, (deel)energiesector of een gedeelte van een gebouw dat wordt gekoeld of van vochtige lucht wordt voorzien (zie 4.5.5) wordt op overeenkomstige wijze bepaald als de hiervoor genoemde vijf stappen. Hierbij spelen gemeenschappelijke ruimten (stappen 4 en 5) geen rol.

Bij de berekening van de opvang- en doorstroombereikbaarheid wordt gebruik gemaakt van de GO van een in een gebouw gelegen gedeelte dat is aangewezen op de verkeersruimte of de ruimte waardoor een verkeersroute voert. Deze oppervlakten worden eveneens op bovengenoemde wijze bepaald. De opvang- en doorstroombereikbaarheid wordt overigens niet in vierkante meters uitgedrukt, maar geeft het aantal personen dat kan worden opgevangen in een ruimte, resp. dat zich door een verticale doorsnede van een ruimte per tijdseenheid kan verplaatsen, weer.

Indien onder een gebouw een kelder is gelegen, dan kunnen zich twee situaties voordoen. De kelder kan deel uitmaken van een in het gebouw gelegen gebruiksfunctie. De vloeroppervlakte van de kelder telt dan mee bij de bepaling van de GO van die gebruiksfunctie. De andere mogelijkheid is die waarbij de kelder is aangeduid als overige gebruiksfunctie. De kelder is dan een afzonderlijke gebruiksfunctie, welke functie zijn eigen GO heeft. Die GO wordt niet toegerekend aan andere van dat gebouw deel uitmakende gebruiksfuncties. Zo kan een kelder onder een woonfunctie deel uitmaken van die woonfunctie of als overige gebruiksfunctie zijn aangeduid. In laatstbedoeld geval is de GO van de woonfunctie kleiner dan in eerstbedoelde situatie. De aanvrager van een bouwvergunning bepaalt op welke wijze het gebouw wordt aangeduid. Opgemerkt wordt nog dat het Bouwbesluit zich er niet tegen verzet dat een dergelijke overige gebruiksfunctie uitsluitend via de woning bereikbaar is.

Is een zolder toegepast, dan zijn er ook verschillende situaties te onderscheiden. Is de zolderruimte niet voor mensen toegankelijk, dan zal die ruimte niet worden meegerekend bij de bepaling van de GO. Er is in die situatie geen sprake van een vloer als bedoeld in deze norm. In de situatie dat de zolder slechts geschikt is voor incidenteel gebruik, bijvoorbeeld om via een luik dat slechts met een huishoudladder kan worden verwijderd, enige goederen op te bergen, dan mag de zolder evenmin worden meegerekend bij de bepaling van de GO. Is de ruimte echter voor mensen toegankelijk, bijvoorbeeld via een vlizotrap, dan zal een gedeelte van die zolder deel uitmaken van de GO van de desbetreffende gebruiksfunctie. Een andere variant is die waarbij de zolder wordt aangemerkt als een overige gebruiksfunctie en diens gevolg zijn eigen GO heeft.

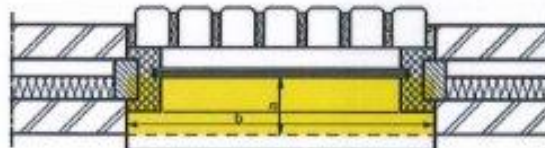
Een berging of stallingsruimte is doorgaans geen woonfunctie, maar een overige gebruiksfunctie. Het heeft zijn eigen GO, dat niet bij de GO van de woonfunctie hoort. Wil men de GO van het hele gebouw weten, dan moeten de GO's van alle gebruiksfuncties van dat gebouw worden opgeteld en daar hoort de berging, als deze in dat gebouw is gelegen, dus weer wel bij.

Indien niet bekend is tot welke gebruiksfunctie een bepaalde ruimte behoort, omdat het bijvoorbeeld een situatie betreft van voor de invoering van het Bouwbesluit 2003, kan meestal een redelijke inschatting worden gemaakt op

basis van de eisen waaraan die ruimte voldoet. Zo kan men eenvoudig aannemen dat een berging niet tot de woonfunctie behoort omdat het niet aan de eisen voor woonfunctie van het Bouwbesluit voldoet. De oppervlakte van de berging behoort dus meestal niet tot de GO van de woonfunctie. Aangeraden wordt om de oppervlakte van de berging wel inzichtelijk te maken en dit separaat als de 'GO van overige gebruiksfunctie' te noteren.

4.6

De bepalingmethode voor de VVO wijkt af van hiervoor beschreven oppervlaktebepalingen ter plaatse van raamopeningen in opgaande scheidingsconstructies. Deze 'glaslijncorrectie' komt voort uit de gangbare verhuurpraktijk 'meten tot het glas' (zie figuur 15).

Legenda

- a meten tot het glas op 1,5 m
- b meten tot de opgaande scheidingsconstructie
- $a \times b =$ glaslijncorrectie

Figuur 15 - Glaslijncorrectie

Ruimten met patchkasten en telefooncentrales ten behoeve van de huurder(s) vallen onder de VVO.

De ruimte voor het parkeren van motorvoertuigen wordt niet tot de VVO gerekend omdat de parkeerplaats wordt verhuurd.

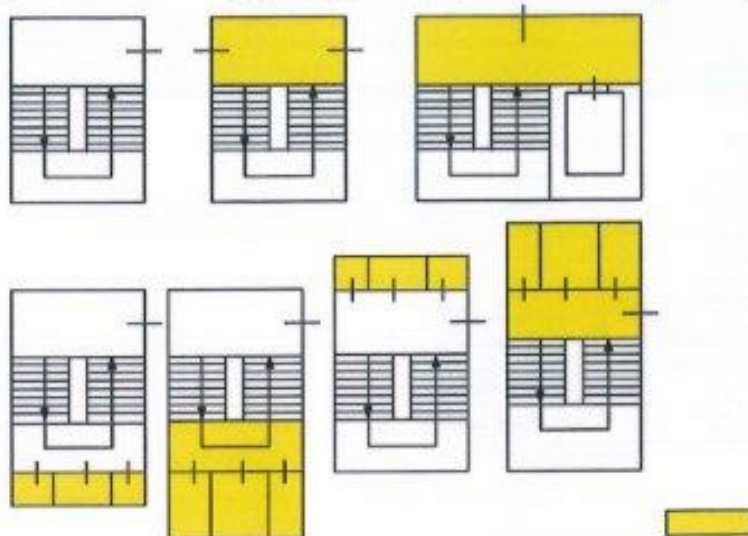
Een voorziening voor verticaal verkeer, bijvoorbeeld een trap, die twee ruimten verbindt met een hoogteverschil van minder dan 1,5 m, vormt geen voorziening voor verticaal verkeer volgens 2.2.9. De traptreden zijn immers gelegen op één bouwlaag (zie 2.1.6). In dat geval wordt de trap niet uitgezonderd van de VVO, ongeacht de grootte van de projectie daarvan op het horizontale vlak.

De verkeersruimten en verkeersvoorzieningen zijn alleen uitgezonderd, indien deze voor verticaal vervolg verkeer tussen de afzonderlijke bouwlagen van een gebouw zijn bestemd. Gaat het om een ruimte die uitsluitend voor de verkeersafwikkeling in verticale richting is bestemd, dan wordt de gehele ruimte, inclusief de ombullende wanden, uitgezonderd van de VVO. Dit is bijvoorbeeld het geval bij trappenhuizen, inclusief rooksluizen en liftschachten. Lifthalen resp. wachtruimten behoren tot de VVO.

Indien een trap, roltrap of hellingbaan, die meer dan 1,5 m overbrugt, een onderdeel vormt van een ruimte met andere dan verticale verkeersfuncties, bijvoorbeeld een entreehal of een overloop die tevens als horizontale doorsteek tussen ruimten fungeert, dan wordt alleen de vloeroppervlakte ingenomen door de voorziening zelf in mindering gebracht. Een trapbordes/overloop geldt als voorziening voor verticaal verkeer, tenzij er een verhuurbare ruimte op aansluit waarvan de NVO groter is dan of gelijk is aan dat bordes (een-op-eenregel). Voorbeelden hiervan zijn in figuur 16 gegeven.

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

deel van een trappenhuis dat deel uitmaakt van de verhuurbare vloeroppervlakte

Figuur 16 - VVO bij trappenhuisen

4.6.2 Toedeling van gemeenschappelijke ruimten

Voor een gebouw dat aan verschillende gebruikers, rechtspersonen of natuurlijke personen, wordt verhuurd, worden de VVO's van de afzonderlijk verhuurde gedeelten (gebruikseenheden) vastgesteld. Daarna volgt de toedeling van de gemeenschappelijke ruimten.

Hierbij wordt uitgegaan van een evenredige verdeling van de gemeenschappelijke ruimten over de verschillende gebruikseenheden. Deze verdeling is enerzijds afhankelijk van de totale vloeroppervlakte van de ruimten voor algemeen gebruik en kan anderzijds worden beïnvloed door een verdere verkaveling van de verhuurbare ruimten in nog kleinere eenheden.

Voor een goed sluitende administratie en een eenvoudige werkwijze moet de verdeling zo gebeuren dat door de wijziging van de vloeroppervlakte binnen één gebruikseenheid, door opsplitsing of samenvoeging met een andere gebruikseenheid, geen wijzigingen optreden in de oppervlaktetaten in de overige niet te muteren gebruikseenheden. Om de overige gebruikseenheden door een dergelijke herverkaveling niet te beïnvloeden, moet de werking daarvan beperkt blijven tot de desbetreffende ruimten. Om dit te bewerkstelligen zijn de volgende richtlijnen te geven:

één gebruiker voor het gehele gebouw

Alle VVO wordt in zijn geheel aan deze gebruiker toegewezen.

Meer dan één gebruiker voor het gehele gebouw

De VVO per gebruiker resp. gebruikseenheid wordt mede bepaald door de gemeenschappelijke ruimten. De VVO van die gemeenschappelijke ruimten zijn toe te rekenen aan de VVO die de gebruikers sec hebben. De gemeenschappelijke ruimten op een bouwlaag die uitsluitend zijn bestemd voor de gebruikers op die bouwlaag, moeten naar rato van het aandeel in de VVO die de gebruikers tezamen op die bouwlaag sec hebben aan de VVO van de desbetreffende gebruikers worden toegedeeld. Vervolgens moeten de gemeenschappelijke ruimten in het gebouw die zijn bestemd voor gebruikers van verschillende bouwlagen naar rato van de hierboven bepaalde VVO op bouwlaagniveau worden toegedeeld. In bijlage D is een rekenvoorbeeld opgenomen.

Winkels

Voor winkels wordt de VVO ook berekend zoals in deze norm is beschreven. De trappen en trapgaten binnen de verkoopruimte van zelfstandige winkels worden niet in mindering gebracht op de VVO. Toerekening van gemeenschappelijke ruimten in winkelcentra zoals winkelpassages, expeditieruimten en dergelijke ruimten vindt hier niet plaats. De kosten van deze ruimten worden geacht te zijn begrepen in de huurprijs van de winkelruimten.

[http://www.briswanenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswanenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

3056

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Voor detailhandel wordt vaak de Winkelverkoopvloeroppervlakte (WVO) gebruikt. Deze oppervlakte is niet in deze norm opgenomen.

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

31/56

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016
Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

5 Inhouden

5.1 Algemeen

Inhouden van ruimten moeten in kubieke meter (m^3) worden uitgedrukt. Het aantal cijfers achter de komma is afhankelijk van de grootte van de inhoud, volgens tabel 2:

Tabel 2 - Afrondingsregels inhoud

Af te ronden inhoud m^3	Minimaal aantal cijfers achter de komma
< 10	2
$10 < 100$	1
≥ 100	0

Bij de bepaling van de inhoud wordt een ondergeschikt bouwdeel niet meegerekend, voor zover de inhoud daarvan kleiner is dan $2,5 m^3$ of het grondvlak daarvan kleiner is dan $0,5 m^2$.

5.2 Bruto-inhoud

5.2.1 Beginsel

De bruto-inhoud van een ruimte of een groep van ruimten is het product van de volgens 4.2.1 bepaalde BVO, vermeerderd met de oppervlakten van vides en schalmgaten, die elk afzonderlijk groter zijn dan of gelijk zijn aan $4 m^2$, en de brutohoogte.

De hoogte van een niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimte moet worden gesteld op 1,5 m vanaf de bovenkant van de afgewerkte vloer.

Indien de ruimte aan de onderzijde niet aan een andere binnenruimte grenst, wordt de brutohoogte ter plaatse vermeerderd met de afstand gemeten tussen de bovenkant en de onderkant van de vloerconstructie.

5.2.2 Bruto-inhoud van een gebouw

De bruto-inhoud van een gebouw is de som van de volgens 5.2.1 bepaalde bruto-inhouden van alle tot het gebouw behorende binnenruimten.

5.2.3 Bruto-inhoud van overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De bruto-inhoud van de overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 5.2.1 bepaalde bruto-inhouden van alle tot het gebouw behorende overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

5.2.4 Bruto-inhoud van niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De bruto-inhoud van de niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 5.2.1 bepaalde bruto-inhouden van alle tot het gebouw behorende niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

5.3 Netto-inhoud

5.3.1 Beginsel

De netto-inhoud van een ruimte of een groep van ruimten is het product van de volgens 4.3.1 bepaalde NVO, vermeerderd met de oppervlakten van vides en schalmgaten, die elk afzonderlijk groter zijn dan of gelijk zijn aan $4 m^2$.

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

m², en de netto-hoogte.

De hoogte van een niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimte moet worden gesteld op 1,5 m, vanaf de bovenkant van de afgewerkte vloer.

5.3.2 Netto-inhoud van een gebouw

De netto-inhoud van een gebouw is de som van de volgens 5.3.1 bepaalde netto-inhoud van alle tot het gebouw behorende binnenruimten.

5.3.3 Netto-inhoud van overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De netto-inhoud van de overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 5.3.1 bepaalde netto-inhoud van alle tot het gebouw behorende overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

5.3.4 Netto-inhoud van niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw

De netto-inhoud van de niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw is de som van de volgens 5.3.1 bepaalde netto-inhoud van alle tot het gebouw behorende niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten.

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Toelichting hoofdstuk 5

5.1

Een inhoud van $1,23 \text{ m}^3$ wordt dus afgerond op $1,23 \text{ m}^3$; een inhoud van $23,45 \text{ m}^3$ wordt afgerond op $23,4 \text{ m}^3$ en een inhoud van $123,45 \text{ m}^3$ op 123 m^3 , conform de afrondingsregels van NEN 3682. Aangeraden wordt om de berekeningen met onafgeronde getallen te maken en pas bij de einduitkomst af te ronden.

Om de meetmethode hanteerbaar te houden is bepaald dat zowel nissen als uitspringende bouwdeelen niet worden meegerekend als de projectie daarvan op het horizontale vlak kleiner is dan $0,5 \text{ m}^2$ of de inhoud daarvan kleiner is dan $2,5 \text{ m}^3$. De meetlijn volgt in dat geval niet exact de omtrek van de scheidingsconstructie. Figuur 11 kan naar analogie worden uitgelegd voor inhoud. Deze benadering wordt toegepast op zowel de bruto-inhoud als de netto-inhoud en geldt daarmee niet alleen voor scheidingsconstructies maar ook bijvoorbeeld voor begrenzingen van schalmgaten en vides, die groter zijn dan of gelijk zijn aan 4 m^2 .

5.2.1

De laagste meetlijn is de onderkant van de vloer van de laagst gelegen bouwlaag. De funderingsconstructie en de kruipruimte worden buiten beschouwing gelaten. Als de dikte van de laagst gelegen constructieve vloer bij een bestaand gebouw niet kan worden opgemeten, wordt ervan uitgegaan dat de tekeningen van het gebouw beschikbaar zijn en dat deze uitsluitend kunnen geven. Is dit niet mogelijk dan kan de dikte naar deskundig inzicht worden bepaald.

Figuur 17 - Voorbeeld van de meetlijn bij een vloerconstructie met onderslagbalken

De onderkant van een vloerconstructie die de scheiding vormt tussen een binnenruimte en de buitenlucht, is gelijk te stellen met de onderkant van de beplating. Indien geen beplating voorkomt, is de onderkant van het vloerveld bepalend, tenzij onderslagbalken en/of verdikte kolomkoppen voorkomen, waarvan de gezamenlijke oppervlakte aan de onderkant meer is dan 10 % van de oppervlakte van het gehele vloerveld. In dat geval moet de onderkant van de laagstgelegen constructieve balk als meetlijn worden aangehouden resp. de hoogte waarop van de verdikte kolomkoppen de oppervlakte gelijk is aan 10 % van de oppervlakte van het totale vloerveld. Zie voor een voorbeeld figuur 17.

Voorbeelden van ondergeschikte bouwdeelen zijn in dit verband: koekoeken, open buitentrappen, entree-overkappingen, horizontale niet-beweegbare zonweringsconstructies, dakoverstekken, lichtkoepels en uitwendige schoorstenen.

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

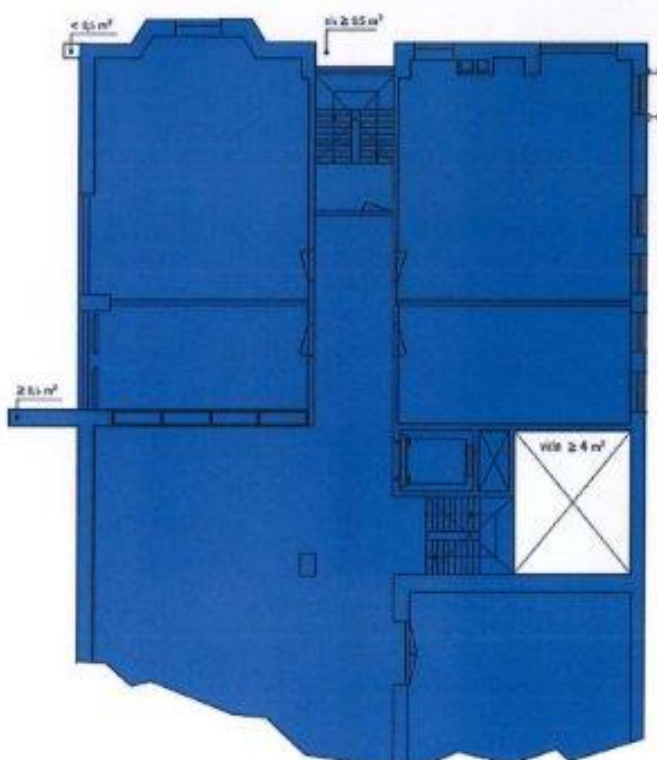
Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

(informatief)

A.1 Vloeroppervlakten van verschillende bouwtypen

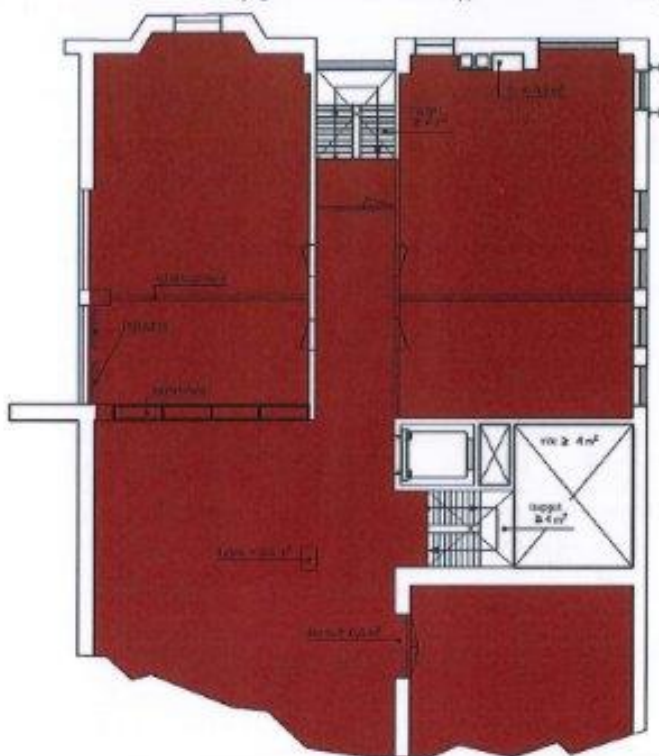
A.1.1 Utiliteitsgebouw

Figuur A.1 - BVO van een deel van een bouwlaag (zie 4.2)

21-12-2018

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

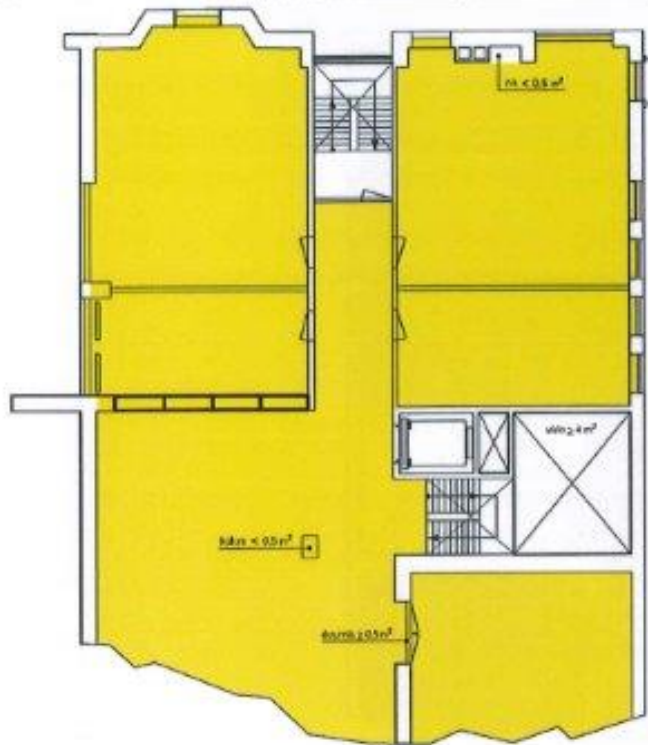

OPMERKING Dragende wanden maken geen deel uit van de GO en zijn om die reden niet rood gearceerd.

Figuur A.4 - GO van een deel van een bouwlaag (zie 4.5)

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Figuur A.5 - VVO van een deel van een bouwlaag (zie 4.6)

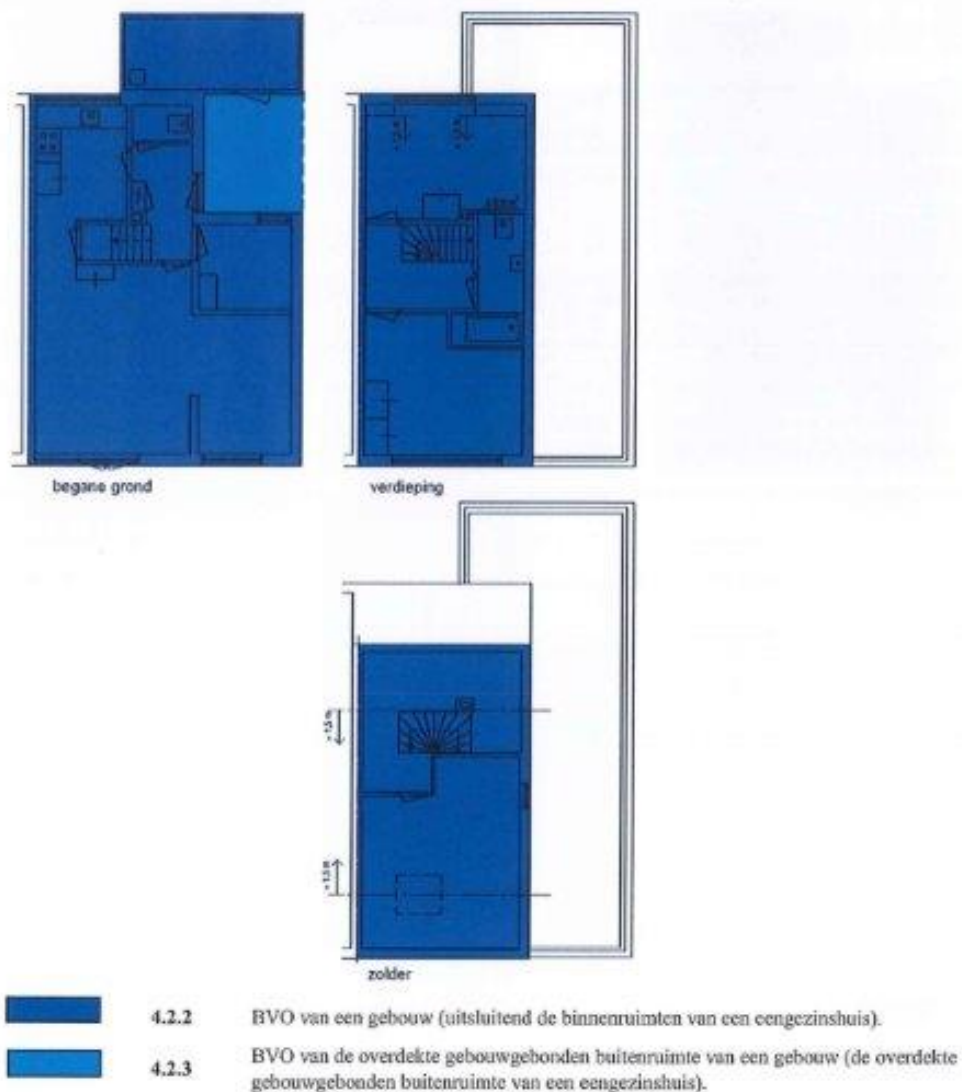
A.1.2 Eengezinswoning

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

38/56

21-12-2016

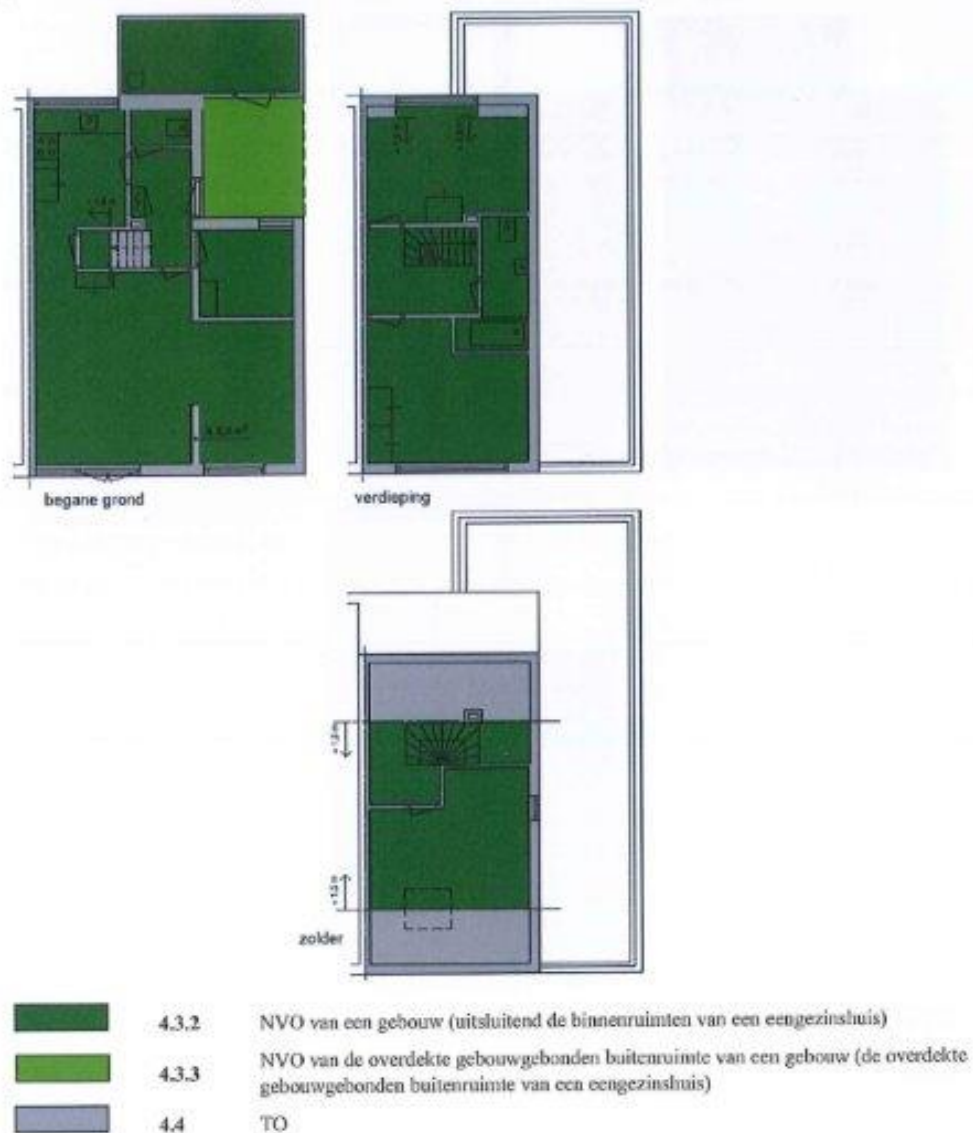
Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Figuur A.6 - BVO van een eengezinshuis (zie 4.2)

21-12-2016

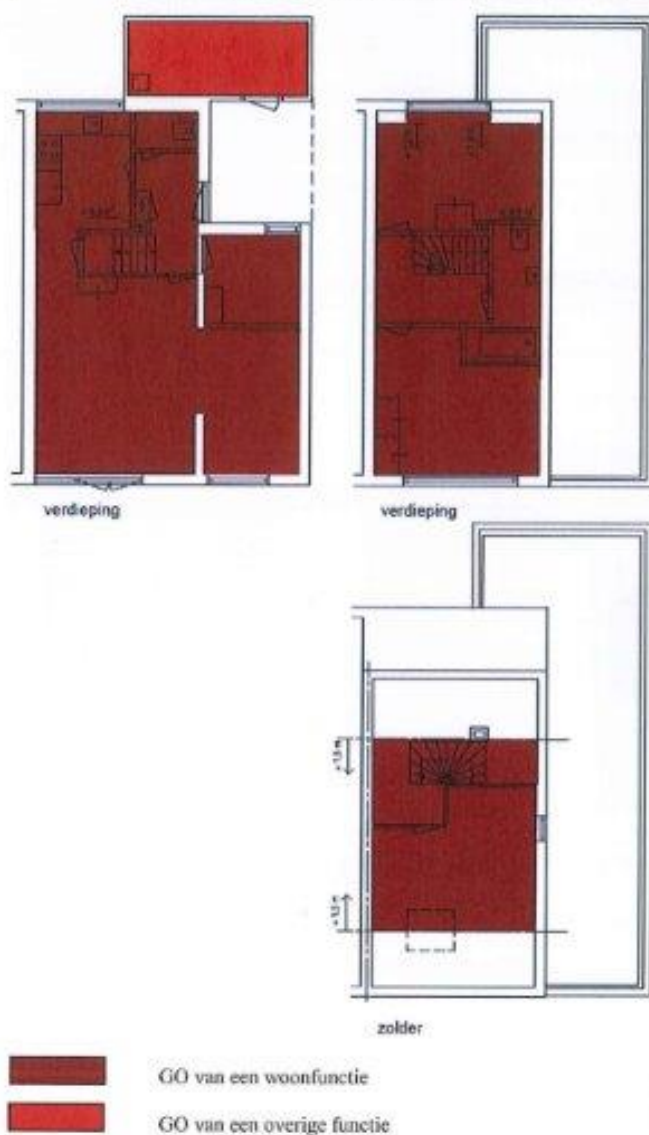
Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Figuur A.7 - NVO en TO van een eengezinshuis (zie 4.3 en 4.4)

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

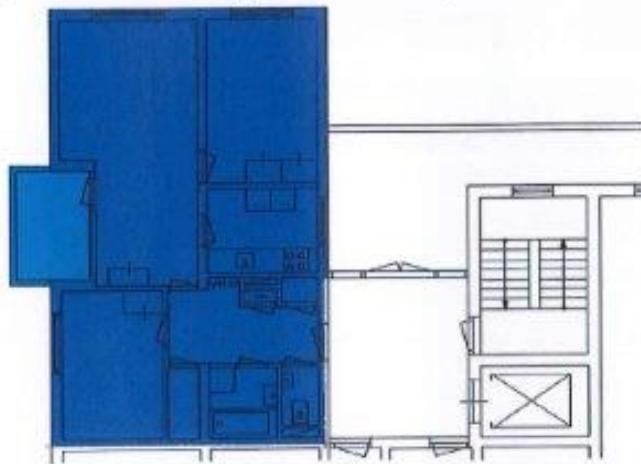

Figuur A.8 - GO van een eengezinswoning (woonfunctie) (zie 4.5)

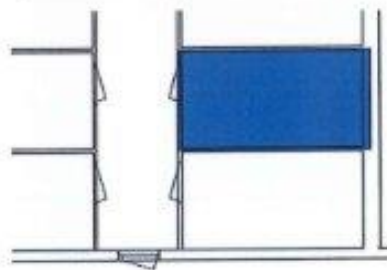
A.1.3 Appartement

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2590

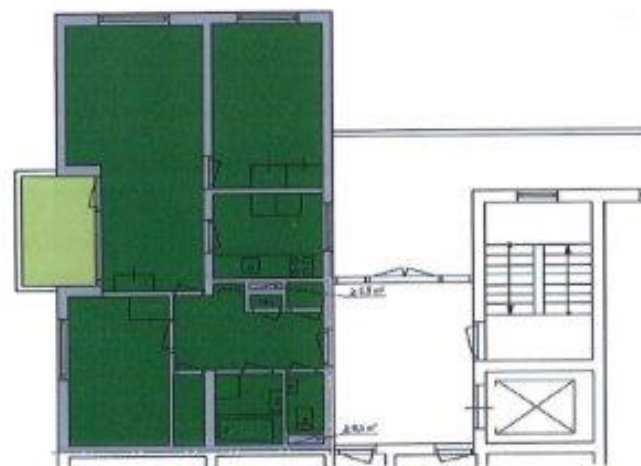
Figuur A.9A - Plattegrond van een deel van een verdieping

Figuur A.9B - Plattegrond van een deel van de bergingen op de begane grond

- BVO van een appartement (uitsluitend de binnenuitruimten)
- BVO van de overdekte gebouwgebonden buitenruimte van een appartement

Figuur A.9 - BVO van een appartement (zie 4.2)

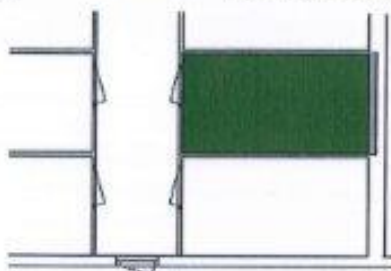
Figuur A.10A - Plattegrond van een deel van een verdieping

[http://www.briswetenhuis.nl/docs/norm/nen2590-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswetenhuis.nl/docs/norm/nen2590-2007/bijlage-a[1])

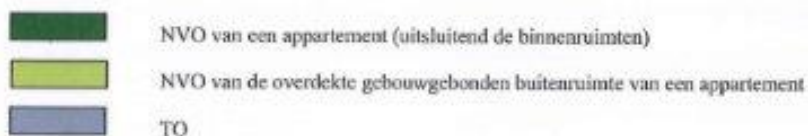
42/56

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

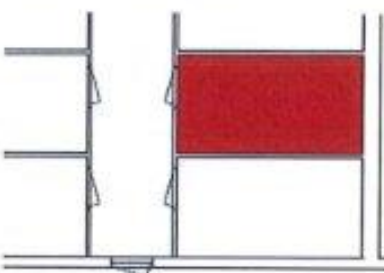
Figuur A.10B - Plattegrond van een deel van de bergingen op de begane grond

Figuur A.10 - NVO en TO van een appartement (zie 4.3 en 4.4)

Figuur A.11A - Plattegrond van een deel van een verdieping

Figuur A.11B - Plattegrond van een deel van de bergingen op de begane grond

OPMERKING 1 Het appartement is een gedeelte van een woonfunctie, gelegen in een woongebouw. De GO

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

43/56

bestaat uit de GO van uitsluitend de niet-gemeenschappelijke ruimten die direct met elkaar in verbinding staan, omdat de gemeenschappelijke ruimten enkel uit verkeersruimten en installatieruimten bestaan.

OPMERKING 2 De privéberging op de begane grond hoort wel bij het appartement maar niet tot de woonfunctie. Het voldoet immers niet aan alle eisen die aan een woonfunctie worden gesteld. Aangeraden wordt om dit inzichtelijk te maken en de GO van de berging als "GO van een overige gebruiksfunctie" te noteren.

Figuur A.11 - GO van een appartement (zie 4.5)

A.1.4 Niet-zelfstandige woningen

Het voorbeeld heeft betrekking op binnen- en gebouwgebonden buitenruimten van drie bewoners, die deze ruimten individueel en gemeenschappelijk gebruiken. De individuele ruimten zijn aangegeven met 1, 2 en 3 die corresponderen met de aanduiding van de drie bewoners.

In dit voorbeeld zijn drie soorten gemeenschappelijke ruimten, te weten:

- gemeenschappelijke ruimten die uitsluitend door de drie bewoners worden gebruikt (zoals de gemeenschappelijke keuken);
- gemeenschappelijke ruimten die worden gebruikt door alle bewoners van de bouwlaag die uit verscheidene zelfstandige en niet-zelfstandige woningen bestaat (zoals de gemeenschappelijke werkruimte);
- gemeenschappelijke ruimten die worden gebruikt door alle bewoners van het woongebouw (zoals het gemeenschappelijke trappenhuis en de verkeersruimte bij de bergingen).

Het uitsluitend aan de individuele ruimten van ieder van de drie bewoners toe te rekenen deel van de BVO van de onder a) genoemde gemeenschappelijke ruimten wordt naar verhouding van de BVO van de individuele ruimten van ieder van de drie bewoners bepaald.

Vervolgens wordt de BVO van de onder b) genoemde gemeenschappelijke ruimten naar rato van de BVO van de ruimten van alle bewoners van de bouwlaag, (inclusief het hierboven toegerekende deel) aan de ruimten van de bewoners toegerekend.

Tenslotte wordt de BVO van de onder c) genoemde ruimten toegedeeld aan de ruimten van de bewoners, naar rato van de individuele ruimten, inclusief het toegerekende deel van a) en b).

21-12-2016

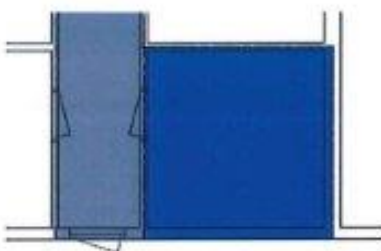
Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhouden van gebouwen volgens NEN 2580

BVO van:

- binnenruimten van woningen 1, 2 en 3
- overdekte gebouwgebonden buitenruimten van woningen 2 en 3
- onbepaalde ruimte (bergruimte van woning 2)
- gemeenschappelijke binnenruimten van woningen 1, 2 en 3
- gemeenschappelijke binnenruimte van alle woningen van de bouwlaag
- gemeenschappelijke binnenruimten van alle woningen van het gebouw
- gemeenschappelijke overdekte gebouwgebonden buitenruimte van alle woningen van de bouwlaag

Figuur A.12 - BVO van niet-zelfstandige woningen (zie 4.2)

BVO van:

- gemeenschappelijke binnenruimten van woningen 1, 2 en 3
- gemeenschappelijke binnenruimten van alle woningen van het gebouw

Figuur A.13 - BVO van gemeenschappelijke bergingen van niet-zelfstandige woningen (zie 4.2)

[http://www.briswarinhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarinhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

45/50

21-12-2016

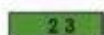
Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

NVO van:

binnenruimten van woningen 1, 2 en 3

overdekte gebouwgebonden buitenruimten van woningen 2 en 3

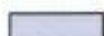

gemeenschappelijke binnenruimten van woningen 1, 2 en 3

TO van:

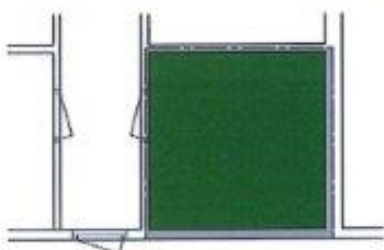

tot de woningen 1, 2 en 3 behorende ruimten

tot de woningen 2 en 3 behorende overdekte gebouwgebonden buitenruimten

Figuur A.14 - NVO en TO van niet-zelfstandige woningen (zie 4.3 en 4.4)

NVO van:

gemeenschappelijke binnenruimten van woningen 1, 2 en 3

TO van:

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/inorm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/inorm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

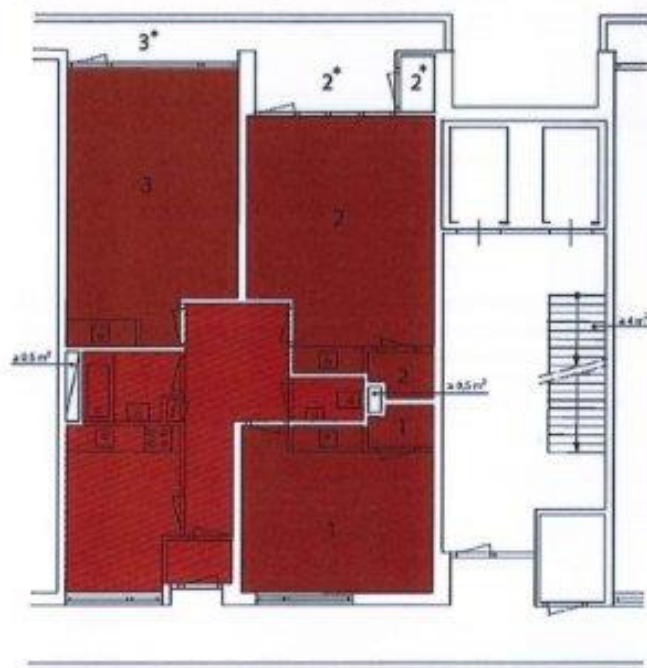
46/56

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

 tot de woningen 1, 2 en 3 behorende ruimten

Figuur A.15 - NVO en TO van gemeenschappelijke bergingen van niet-zelfstandige woningen (zie 4.3 en 4.4)

GO van:

de niet-gemeenschappelijke ruimten van de woonfuncties 1, 2 en 3.

de groep van gemeenschappelijke ruimten van uitsluitend de woonfuncties 1, 2 en 3.

de groep van ruimten die de gemeenschappelijke verkeersruimten zijn van de woonfuncties 1 t.m. n. Dit zijn gemeenschappelijke verkeersruimten die buiten de niet-zelfstandige eenheden liggen, zodat de GO daarvan niet meetelt bij de GO van de woonfuncties 1 t.m. n.

*

de buitenruimten aangeduid met '2*' en '3*' behoren tot de gelijkgenummerde woonfuncties, maar blijven voor de bepaling van de GO daarvan buiten toepassing; de met '2*' aangeduide balkonkast is een overige gebruiksfunctie behorende bij woonfunctie 2. Overige gebruiksfuncties tellen niet mee bij de bepaling van de GO van een woonfunctie.

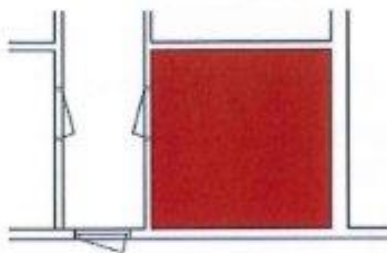
Het aan de groepen van niet-gemeenschappelijke ruimten van de woonfuncties 1 t.m. 3 toe te rekenen deel van de gemeenschappelijke ruimten wordt naar rato van de GO van de groep van niet-gemeenschappelijke ruimten van de afzonderlijke woonfuncties bepaald (zie 4.5.3).

Het trappenhuis, waarin ook de liftschacht is gelegen, en de galerij zijn aan te merken als gemeenschappelijke ruimten van de woonfuncties 1 t.m. n. Omdat het verkeersruimte buiten niet-zelfstandige eenheden betreft hoeft de GO hiervan niet aan de individuele woonfuncties te worden toegerekend (zie 4.5.3).

Figuur A.16 - GO van niet-zelfstandige woningen (zie 4.5)

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

GO van:

overige gebruiksfunctie

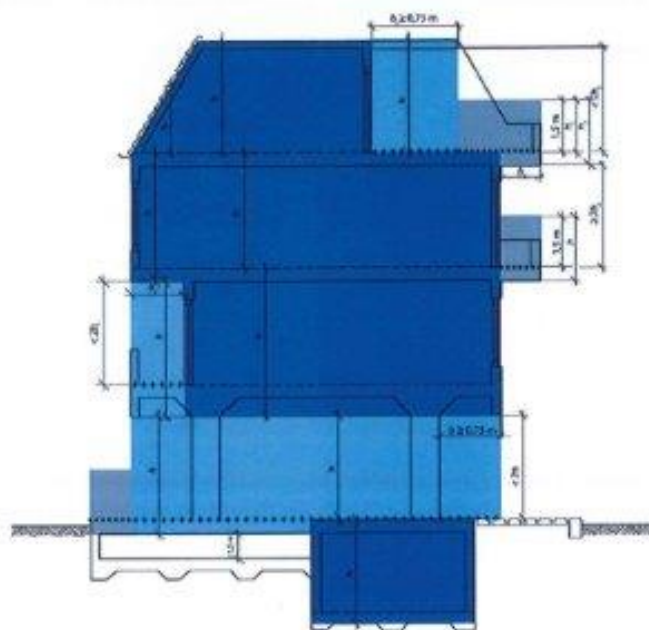
De gemeenschappelijke berging op de begane grond behoort wel exclusief bij de woonfuncties 1, 2 en 3, maar telt niet mee bij de GO van de woonfunctie. Het voldoet immers niet aan alle eisen die aan een woonfunctie worden gesteld. Vandaar dat deze ruimte als "GO van een overige gebruiksfunctie" wordt genoteerd.

Omdat het verkeersruimte buiten niet-zelfstandige eenheden betreft hoeft de GO hiervan niet aan de individuele woonfuncties te worden toegerekend (zie 4.5.3).

Figuur A.17 - GO van niet-zelfstandige woningen (zie 4.5)

A.2 Inhouden van een gebouw

A.2.1 Bruto-inhoud

Bruto-inhoud van:

een gebouw (zie 5.2.2)

overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 5.2.3)

niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 5.2.4)

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norminen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norminen2580-2007/bijlage-a[1])

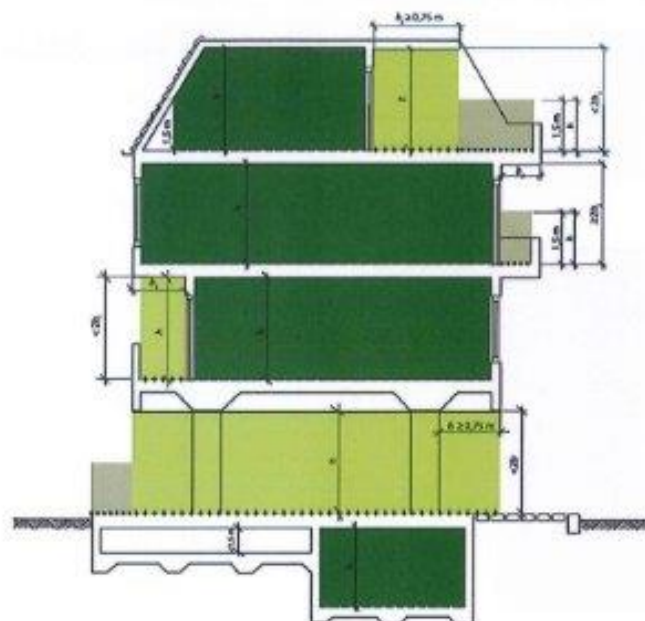
48/58

BVO van:

- een gebouw (zie 4.2.2)
 ++++++ overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 4.2.3)
 ●●●●●● niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 4.2.4)

Figuur A.18 - Bruto-inhoud van een gebouw (zie 5.2)

A.2.2 Netto-inhoud

Netto-inhoud van:

- een gebouw (zie 5.3.2)
 overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 5.3.3)
 niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 5.3.4)

NVO van:

- een gebouw (zie 4.3.2)
+++++++ overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 4.3.3)
●●●●●● niet-overdekte gebouwgebonden buitenruimten van een gebouw (zie 4.3.4)

Figuur A.19 - Netto-inhoud van een gebouw (zie 5.3)

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Bijlage B Vergelijking tussen de verschillende oppervlakten

(informatief)

In figuur B.1 is een vereenvoudigde relatie tussen vloeroppervlakten onderling gegeven. Het gaat om een kwalitatieve vergelijking en mag niet horizontaal worden gelezen.

* De nuttige oppervlakte is dat deel van de NVO dat direct gericht is op de doelstelling en het gebruik van het gebouw of een deel daarvan. Dit is de som van de NVO van alle binnenruimten van het gebouw, met uitzondering van de ruimten voor gebouwinstallaties en de ruimten voor verkeersruimte. Afhankelijk van het gebouwtype kunnen de ruimten voor de nuttige oppervlakte verder worden gesplitst.

Figuur B.1 - Relatie tussen vloeroppervlakten onderling

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Bijlage C Uitleg over gebruiksfuncties

(informatief)

C.1 Inleiding

De eisen die het Bouwbesluit stelt aan gebouwen en bouwwerken zijn afhankelijk van het gebruiksdoel van die gebouwen en bouwwerken. Aan een woongebouw worden bijvoorbeeld andere eisen gesteld dan aan een kantoorgebouw of een winkel.

De voorschriften van het Bouwbesluit moeten in elke situatie duidelijk zijn. Dus ook voor een gebouw waarin verschillende functies zijn ondergebracht, bijvoorbeeld een gebouw met winkels, kantoren en woningen. De aanvrager van de bouwvergunning geeft voor alle gedeelten van het gebouw zelf aan bij welke functies deze delen horen.

De hiervoor bedoelde functies worden in het Bouwbesluit aangeduid als 'gebruiksfuncties'. Om de verschillende gebruiksfuncties in een gebouw aan de eisen van het Bouwbesluit te kunnen toetsen, moet duidelijk zijn welke gedeelten van het gebouw door die gebruiksfuncties worden gebruikt.

Sommige ruimten van een gebouw worden slechts voor één gebruiksfunctie gebruikt, dit zijn de niet-gemeenschappelijke ruimten. Andere ruimten worden voor twee of meer gebruiksfuncties gebruikt. De laatste soort ruimten worden in het Bouwbesluit aangeduid als 'gemeenschappelijke' ruimten. Voorbeelden daarvan kunnen zijn de centrale hal in een multifunctioneel gebouw of de toiletruimten in een gebouw met twee of meer gebruiksfuncties.

De aanvrager van een bouwvergunning of de eigenaar van een gebouw geeft zelf aan op welke wijze hij zijn gebouw indeelt waarbij hij slechts gebruik kan maken van de in het Bouwbesluit omschreven gebruiksfuncties. Deze luiden:

- a. **bijeenkomstfunctie:** gebruiksfunctie voor het samenkomen van mensen voor kunst, cultuur, communicatie, kinderopvang, het verstrekken van consumpties voor het gebruik ter plaatse en het aanschouwen van sport; een bijeenkomstfunctie kan bijvoorbeeld zijn de kenmerkende ruimten van een congrescentrum, een kerk, een wijkgebouw, een bioscoop, een theater, een casino, een café, een restaurant, een kantine, een discotheek, een tentoonstellingsgebouw, een museum, een kinderdagverblijf en een tribune in een sportgebouw;
- b. **celfunctie:** gebruiksfunctie voor dwangverblijf van mensen; een celfunctie kan bijvoorbeeld een gevangenis- of politiecel zijn of een kamer in een tehuis voor dwangmatige verpleging;
- c. **gezondheidszorgfunctie:** gebruiksfunctie voor medisch onderzoek, verpleging, verzorging of behandeling; een gezondheidsfunctie kan bijvoorbeeld zijn ruimten voor de behandeling of verpleging van patiënten in een ziekenhuis, een verzorgingsstehuis, een psychiatrische inrichting, een medisch centrum, een polikliniek en een praktijkruimte voor een huisarts, fysiotherapeut of tandarts. Een verpleeghuis omvat naast de gezondheidszorgfunctie tevens een woonfunctie vanwege het feit dat de bewoners er over het algemeen permanent verblijven;
- d. **industriefunctie:** gebruiksfunctie voor het bedrijfsmatig bewerken of opslaan van materialen en goederen, of voor agrarische doeleinden; een industriefunctie kan bijvoorbeeld zijn een werkplaats of een magazijn van een fabriek, een opslagruimte in een pakhuis, of een stal van een boerderij;
- e. **kantoorfunctie:** gebruiksfunctie voor administratie; een kantoorfunctie is bijvoorbeeld onderdeel van een accountantsbureau, een administratiekantoor, een advocatenkantoor, een bankgebouw, of een gemeentehuis;
- f. **logiesfunctie:** gebruiksfunctie voor het bieden van recreatief verblijf of tijdelijk onderdak aan mensen; een logiesfunctie ligt onder meer in een zomerhuisje en in een hotel, een motel of een pension;
- g. **onderwijsfunctie:** gebruiksfunctie voor het geven van onderwijs; een onderwijsfunctie kan bijvoorbeeld zijn een klaslokaal in een schoolgebouw of een collegezaal van een universiteit. Een tot een school behorend gymnastieklokaal is echter een sportfunctie;
- h. **sportfunctie:** gebruiksfunctie voor het beoefenen van sport; een sportfunctie kan bijvoorbeeld liggen in een zwembad, een gymnastieklokaal, een sporthal of een fitnesscentrum. Een ruimte voor toeschouwers valt onder de bijeenkomstfunctie;
- i. **winkelfunctie:** gebruiksfunctie voor het verhandelen van materialen, goederen of diensten; een winkelfunctie ligt

bijvoorbeeld in een winkelcentrum, warenhuis, supermarkt of reisbureau. Het stationsloket en de verkoop bij een tankstation vallen hier eveneens onder. Een winkelcentrum bestaat normaal gesproken uit een verzameling winkelfuncties;

- j. **woonfunctie:** gebruiksfunctie voor het wonen; een woonfunctie kan bijvoorbeeld zijn een groep van ruimten in vrijstaande woningen, eengezinswoningen, flat- of portiekwoningen, kamers in een studentenhuys en woonwagens. Een ruimte van een woonboot valt daar niet onder. Een woonschip is namelijk geen bouwwerk in de zin van de Woningwet;
- k. **overige gebruiksfunctie:** niet hiervoor benoemde gebruiksfunctie voor activiteiten waarbij het verblijven van mensen een ondergeschikte rol speelt; een voorbeeld daarvan is een trafobuysje.

De volgende gebruiksfuncties zijn verder nog te onderscheiden:

1. **lichte industrie functie:** industrie functie waarin activiteiten plaatsvinden waarbij het verblijven van mensen een ondergeschikte rol speelt; hierbij kan worden gedacht aan een opslagloods, een kas of een stal. Onder een lichte industrie functie wordt niet een hondenbolk of een daarmee vergelijkbaar bouwwerk verstaan. Op een fabrieksterrein kunnen de industrie functie en de lichte industrie functie gelijktijdig aanwezig zijn;
2. **onderwijsfunctie voor speciaal onderwijs:** onderwijsfunctie voor het basis- of voortgezet speciaal onderwijs;
3. **overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer:** onbenoemde utiliteitsfunctie die is bestemd voor aankomst of vertrek van vervoermiddelen ten behoeve van weg-, spoorweg-, water- of luchtverkeer van personen; dit kan bijvoorbeeld zijn een bus- en treinstation of een (lucht-) havengebouw.

C.2 Omvang van een gebruiksfunctie

Een gebruiksfunctie kan bestaan uit een verzameling van niet-gemeenschappelijke ruimten en gemeenschappelijke ruimten. Per definitie deelt een gebruiksfunctie de gemeenschappelijke ruimten met andere al dan niet gelijksortige gebruiksfuncties. Bij de bepaling van de GO van een gebruiksfunctie wordt de GO van een gemeenschappelijke ruimte daarom slechts voor een deel (naar rato van de oppervlakte) meegeteld.

Tot een gebruiksfunctie worden niet gerekend de bijbehorende nevenfuncties die als zelfstandige gebruiksfunctie worden aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn een garage bij een woning, een fietsenstalling bij een kantoor, een werkplaats in een gevangeniscomplex, of een lifschacht bij een tunnel.

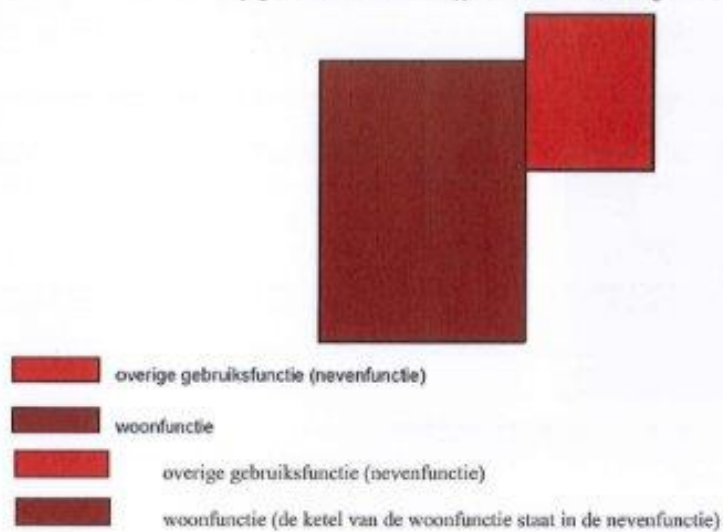
C.3 Verschijningsvormen van een gebruiksfunctie

Een gebruiksfunctie kan verschillende verschijningsvormen hebben zoals:

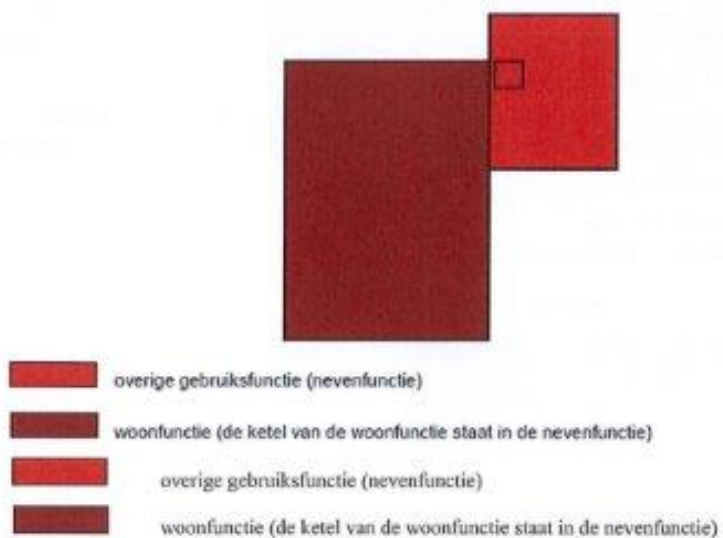
- gebruiksfunctie waarbij alle ruimten en voorzieningen binnen de gebruiksfunctie zijn gelegen. Een voorbeeld is in figuur D.1 weergegeven;
- gebruiksfunctie waarbij een deel van de voorzieningen buiten de (hoofd)gebruiksfunctie is gelegen als niet-gemeenschappelijke voorzieningen, zie figuur D.2;
- gebruiksfunctie met gemeenschappelijke ruimten of voorzieningen. Bij deze verschijningsvorm is een gedeelte van de ruimten of voorzieningen van de gebruiksfunctie als gemeenschappelijke ruimten of voorzieningen uitgevoerd. Een voorbeeld is in figuur D.3 weergegeven;
- gebruiksfunctie gelegen in twee of meer gebouwen. Figuur D.4 bevat een simpel voorbeeld.

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

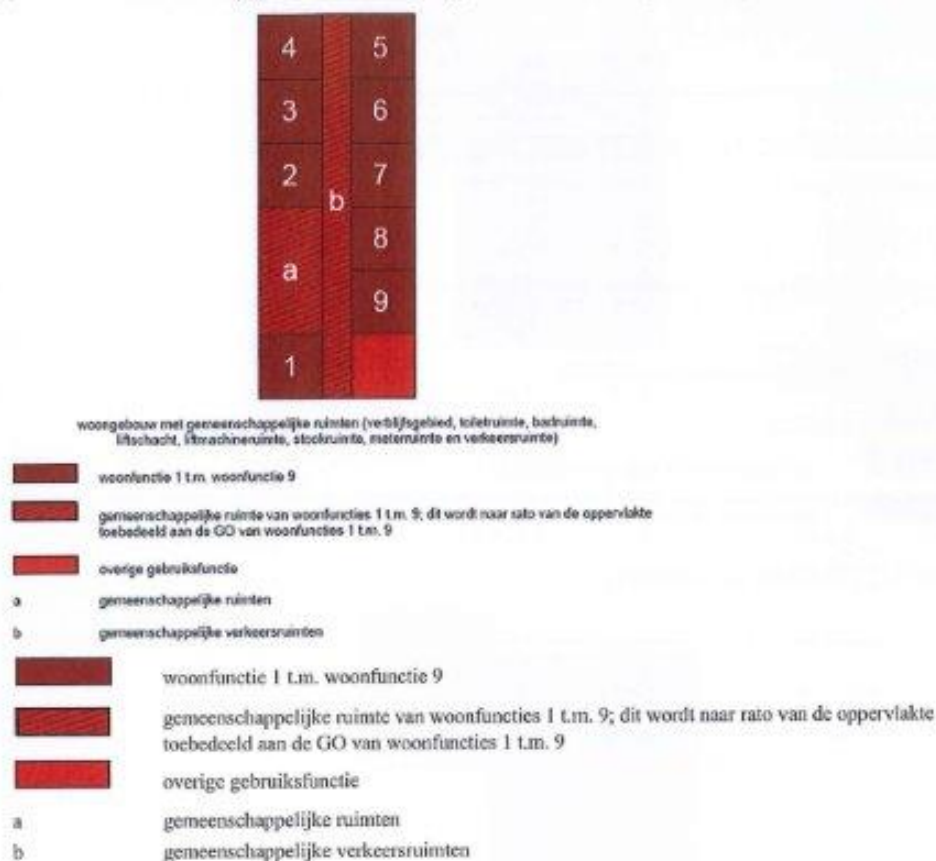
Figuur C.1 - Woonfunctie met nevenfunctie

Figuur C.2 - Woonfunctie met verwarmingsketel in de nevenfunctie

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

Figuur C.3 - Woonfunctie(s) met gemeenschappelijke ruimten en voorzieningen

Figuur C.4 - Industriefunctie (gelogen in twee gebouwen op eenzelfde complex)

Afgedrukt via BRISwarenhuis op 21-12-2016

Deze afdruk is uitsluitend bedoeld voor licentiehouder gem@apeldoorn.nl

Bijlage D Voorbeeldberekening verdeling gemeenschappelijke vloeroppervlakten

(informatief)

Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van de toedeling van gemeenschappelijke vloeroppervlakten bij de berekening van de verhuurbare vloeroppervlakte (VVO).

Gegeven:

Een kantoor van twee bouwlagen van ieder 3000 m² VVO is totaal 6000 m² VVO.

1e bouwlaag

gebruiker 1 sec	:	1600 m ² VVO sec	
gebruiker 2 sec	:	800 m ² VVO sec	samen 2400 m ² VVO
algemene ruimten t.b.v. de bouwlaag	:	400 m ² VVO	
algemene ruimte op gebouwniveau	:	200 m ² VVO	

2e bouwlaag

gebruiker 3 sec	:	2000 m ² VVO sec	
onverhuurd 4 sec	:	700 m ² VVO sec	samen 2700 m ² VVO
algemene ruimten t.b.v. de bouwlaag	:	300 m ² VVO	
algemene ruimte op gebouwniveau	:	0 m ² VVO	

totaal gebouw : 6000 m² VVO , totaal sec 5100 m² VVO

Toedeling VVO:

Eerst toedelen op bouwlaagniveau (voor zover niet voor iedere gebruiker):

gebruiker 1	:	$(1600 + 1600/2400 \times 400)$	=	1866,7
gebruiker 2	:	$(800 + 800/2400 \times 400)$	=	933,3
gebruiker 3	:	$(2000 + 2000/2700 \times 300)$	=	2222,2
gebruiker 4	:	$(700 + 700/2700 \times 300)$	=	777,8

totaal : 5800 m² VVO ex gebouwniveau 200 m² VVO

Dan toedelen op gebouwniveau:

gebruiker 1	:	$1866,7 + 1866,7/5800 \times 200 = 1931,0$	→	1931 m ² VVO
gebruiker 2	:	$933,3 + 933,3/5800 \times 200 = 965,5$	→	965 m ² VVO
gebruiker 3	:	$2222,2 + 2222,2/5800 \times 200 = 2298,8$	→	2299 m ² VVO
gebruiker 4	:	$777,8 + 777,8/5800 \times 200 = 804,6$	→	805 m ² VVO
Totaal :				6000 m ² VVO

21-12-2016

Bijlage A Voorbeelden van vloeroppervlakten en inhoud van gebouwen volgens NEN 2580

[http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a\[1\]](http://www.briswarenhuis.nl/docs/norm/nen2580-2007/bijlage-a[1])

55/55